

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

magisterské kombinované studium
2011 – 2012

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Iva Kubelková

Moderátoři - herci

Praha 2012

Vedoucí diplomové práce:

ThDr. et PhDr. Radek Mezuláník, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERSITY PRAGUE

Master Combined Studies
2011 - 2012

DIPLOMA THESIS

Iva Kubelková

Moderátoři - herci

Prague 2012

The Diploma Thesis Work Supervisor:

ThDr. et PhDr. Radek Mezuláník, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 9.3. 2012

Iva Kubelková

Anotace

Diplomová práce se zabývá pohledem moderátorky působící dlouhodobě v oblasti audiovizuálních médií na obecný předsudek o propojení profese moderátora a herece. Vymezuje funkce moderátorů zábavných televizních pořadů vysílaných v přímém přenosu a mapuje teoretické možnosti získání potřebných kompetencí k vykonávání tohoto povolání. Teoretické poznatky slouží jako pomůcka k vyhodnocení kvalitativního průzkumu, který nám pomohl získat přehled kompetencí k moderování získaných hereckou praxí. V závěrečné části je detailně vyhodnocen průzkum a jeho výsledek interpretován jako poznatek eliminující pravdivost zmiňovaného předsudku.

Klíčové pojmy

empatie, funkce moderátora zábavného soutěžního televizního pořadu, herec, improvizace, kompetence, moderátor, očekávání, praxe, studium, talent, vliv televizního vysílání

Annotation

Diplomová práce se zabývá pohledem moderátorky působící dlouhodobě v oblasti audiovizuálních médií na obecný předsudek o propojení profese moderátora a herece. Vymezuje funkce moderátorů zábavných televizních pořadů vysílaných v přímém přenosu a mapuje teoretické možnosti získání potřebných kompetencí k vykonávání tohoto povolání. Teoretické poznatky slouží jako pomůcka k vyhodnocení kvalitativního průzkumu, který nám pomohl získat přehled kompetencí k moderování získaných hereckou praxí. V závěrečné části je detailně vyhodnocen průzkum a jeho výsledek interpretován jako poznatek eliminující pravdivost zmiňovaného předsudku.

Key words

empatie, funkce moderátora zábavného soutěžního televizního pořadu, herec, improvizace, kompetence, moderátor, očekávání, praxe, studium, talent, vliv televizního vysílání

OBSAH

ÚVOD.....	8
1. CO JE MODEROVÁNÍ A JAKÝ MÁ VLIV NA DIVÁKA.....	11
1.1 Teorie vnímání televizního vysílání	12
2. KDO JE MODERÁTOR.....	19
2.1 Atraktivita moderátorské profese.....	21
2.2 Moderace společenských akcí	23
2.3 Výběr moderátorů do televizních pořadů	25
2.4 Moderátor jako spoluautor.....	28
3. MODERÁTOR TELEVIZNÍCH ZÁBAVNÝCH SOUTĚŽÍ JAKO „SPIELLEITER“ – PRŮVODCE HROU?	30
3.1 Funkce moderátora zábavných soutěžních pořadů	32
4. STUDIUM.....	36
4.1 Studium herectví	36
4.1.1 Improvizace	37
4.2 Moderátorská škola D3	42
5. CÍL PRŮZKUMU A STANOVENÍ HYPOTÉZY.....	45
5.1 Použitá metoda průzkumu – strukturovaný rozhovor.....	46
5.2 Harmonogram postupu – přípravná, realizační a vyhodnocovací fáze průzkumu ...	47
5.3 Charakteristika a přehled zkoumaného vzorku.....	48
5.4 Analýza dat - otázka č. 3 – tabulka	56
5.4.1 Slovní analýza.....	56
5.5 Analýza dat – otázka č. 4 – tabulka	59
5.5.1 Slovní analýza.....	59
5.6 Analýza dat – otázka č. 5 a č. 6 – tabulka.....	61
5.6.1 Slovní analýza.....	61
5.7 Analýza dat – otázka č. 7 – tabulka	64
5.7.1 Slovní analýza.....	64
5.8 Analýza dat – otázka č. 9 – tabulka	66
5.8.1 Slovní analýza.....	67
6. DÍLČÍ ZÁVĚR.....	68
ZÁVĚR	71

SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY	75
SEZNAM POUŽITÉ ZAHRANIČNÍ LITERATURY	77
SEZNAM TABULEK.....	78
SEZNAM PŘÍLOH.....	79
PŘÍLOHY	80

ÚVOD

V následující diplomové práci se budeme věnovat moderátorské profesi, jejíž kořeny sahají do velmi vzdálené historie až k samotným antickým myslitelům, filosofům a řečníkům. Podoba této profese se mění stejně rychle jako vývoj komunikačních prostředků až do podoby současné audiovizuální masové komunikace, která zasahuje široké spektrum diváků. Moderování na televizní obrazovce se v posledních desetiletích těší velké oblibě. Moderátoři se stávají osobnostmi české populární scény, které výrazně zasahují do způsobu mezilidské komunikace.

„Nelze dost dobře funkčně či zdravě komunikovat, aniž se přizpůsobujeme stanoviskům, slovníku a rovněž mimoslovnímu repertoáru druhého. Ten, kdo by si myslel, že může zůstat za každé situace a za všech okolností „svůj“, že se všemi může mluvit stejně, neměnit a nepřizpůsobovat svůj momentální stav poznání, sice může zůstat „sám sebou“, ale je do značné míry pro funkční komunikaci „nepoužitelný“.“¹

Někteří odborníci dokonce nepovažují ohlašování nebo popisování stavu věcí pouze za obyčejný přenos informací.

„J. L. Austin (Oxford University Press 1976, česky „Jak udělat něco se slovy“) konstatoval, že formulovat nějaké sdělení znamená jednat a ne ohlásit nebo popsat nějaký stav věcí. Samotná tato formulace svědčí o tom, že moderátorská profese je jednáním, které automaticky, jako každá aktivita, vyvolává nějakou reakci.“²

Zaměříme se také na vymezování pojmů, souvisejících s moderátorskou profesí a na definování vlivu této profese na televizního diváka. Zkonkretizujeme funkce a kompetence moderátorů zábavných, převážně soutěžních televizních pořadů a zastavíme se u teoretické možnosti studia těchto kompetencí. Podíváme se na moderování jako na profesi nejen velmi obtížnou, ale i velmi přínosnou pro televizního diváka. Podstatným bodem této

¹ VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie komunikace*. Praha: Portál, 2005. s 320. ISBN 80-7178998-4

² KUBELKOVÁ, Iva. *Nejzajímavější moderátoři ČR, jejich atraktivita a jejich přínos tomuto povolání*. Praha, 2010-06-01. s. 3. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Jan Amose Komenského, fakulta Sociální a mediální komunikace.

práce je moderování zábavných televizních pořadů moderátory, kteří jsou zároveň vystudovaní herci nebo hereckou profesí vykonávají. Vzhledem k tomu, že v ČR jsou mezi moderátorskými špičkami často profesionální herci, budeme se zajímat o souvislost mezi hereckou a moderátorskou praxí. Pokusíme se odpovědět na to, zda studium herectví a herecká praxe jsou pro moderátory výhodou nebo naopak. Vymezíme atraktivitu moderátorské činnosti a nastíníme stav současného uplatnění této profese v praxi. Vzhledem k tomu, že k této činnosti nenajdeme v ČR příliš mnoho literatury, která by se zabývala teorií moderování, čerpali jsme také částečně z literatury zahraniční, konkrétně německé. Vzhledem k podstatně širší nabídce německé literatury jsme aplikovali obecně platná pravidla pro televizní moderování i moderování mimo televizní obrazovku do teoretické části této práce. Velkým přínosem pro tuto práci jsou rozhovory s osobnostmi, které stojí převážně na druhé straně televizní kamery, jako jsou např. režiséři a šéfdramaturgové. Mají s moderátorskou profesí zkušenost z jiného pohledu a jejich postřehy jsou mnohdy více, než teoretické definice. Zajímavou nadstavbou této práce je fakt, že autorka má vlastní několika letitou zkušenost s moderováním i s vykonáváním hereckého povolání. To je také jeden z důvodů, proč tato práce vznikla. Samotná autorka se často setkávala s názory a mnoha stereotypy, že každý herec musí být zaručeně dobrý moderátor nebo tuto činnost alespoň dobře jednorázově zvládne. V průběhu své praxe získala zkušenosti, které se snažila do této práce vložit a prostřednictvím teoretické a praktické části této diplomové práce dospět k zajímavým závěrům. Zajímalo nás, proč se někteří herci do moderování pouštějí s velkým odhodláním a jiní se mu vyhýbají. Výjimečně může nastat i situace, kdy se z moderátora stává herec, ale je nutno dodat, že tato situace není zdaleka tak častá.

Cílem této diplomové práce je najít styčné body herecké a moderátorské profese, vyvrátit nebo potvrdit stavenou hypotézu, která zní: Herec, vykonávající hereckou praxi má větší předpoklad pro úspěšné zvládnutí moderátorské profese. Definovat, ve kterých bodech se tyto činnosti spojují a naopak rozcházejí. V praktické části vybereme několik zajímavých a výrazných osobností moderátorského i hereckého světa, které tyto profese

vykonávají. Metoda, která je v tomto případě použita pro dosažení co nejkonkrétnější odpovědi na naši otázku, je metoda hloubkových rozhovorů. Kvalitativní metoda, která spočívá ve strukturovaném rozhovoru s odborníky v dané problematice. Rozhovory s moderátory – herci, kteří tyto profese vykonávají velmi intenzivně a mají s nimi své zkušenosti, a s odborníky, kteří tyto herce – moderátory obsazují. Dojde zde k významnému propojení praxe a teorie, které se v této profesi často hodně liší. Díky osobním zkušenostem dotazovaných vzniká zajímavý pohled na moderátorskou práci a zároveň se dá velmi zajímavě vyvodit postup, jak se dopracovat k dobrému moderátorskému základu. Pokud by se chtěl čtenář této práce věnovat moderování, důkladné přečtení této práce se mu dá pouze doporučit. Práce je aktuální a vzhledem k vývoji audiovizuálních masmédií se dá předpokládat, že moderování bude stále žádanou profesí, jak ze strany mediálních institucí, tak ze strany těch, kteří se moderování věnují. Čtenář se seznámí s velmi praktickým pohledem na moderování a herectví a na propojení těchto dvou světů, a to ne z pohledu rádobý objektivních novinářů, ale z pohledu samotných aktérů, kteří sami zhodnotí vlastní práci. Pro náš úvod je ideální výpověď jednoho z moderátorů, který se často v posledních letech podílí na scénářích velkých televizních zábavných soutěží, které často také moderuje jako např. Československá Superstar, Český slavík Mattoni, nebo Hlas Československa Libora Boučka.

Kubelková: Média se často opírají o vaše tvrzení, že nejhorší je moderující herec. Stále si to myslíte?

Bouček: „Bohužel ten pocit ve mně stále přetrvává. Existuje několik výjimek, ale je to dáno obecnou představou zadavatelů, že moderování a herectví jsou příbuzné disciplíny.“³

³ Celý rozhovor viz Příloha E – Rozhovor s moderátorem a scénáristou Liborem Boučkem 26.2.2012.

1. CO JE MODEROVÁNÍ A JAKÝ MÁ VLIV NA DIVÁKA

„Moderování - umění provést diváky a posluchače připraveným programem. Udělat to zajímavě, věcně, konkrétně, srozumitelně, originálně, vtipně a dosáhnout maximální pozornosti. Vyvolat v těch, kteří vás sledují a poslouchají, podvědomou touhu slyšet a vidět vás znovu. Profese, která v takové podobě, jakou ji známe z posledních desítek let, nemá příliš velkou tradici, protože se vyvíjí stejně výrazně jako lidský způsob komunikace. Těší se velké popularitě a zájmu. Možná i proto, že **dobry moderátor dosahuje v současnosti stejné umělecké váhy jako herec nebo zpěvák**. Stává se vzorem jak verbálního projevu, tak i určitých společenských norem. Reakce diváků je pochopitelně různá, ale v některých případech je faktem, že si lidé z moderátorů berou příklady, inspiraci, vzory a přehodnocují si svou vlastní osobitou komunikaci. Přesto, že původce a příjemce sdělení nejsou v přímém bezprostředním kontaktu, má tato komunikace v užším slova smyslu zásadní dopad na psychiku příjemce. O interakci diváků s mediálními postavami se hovoří jako o *parasociální interakci*. Podstatou parasociálního lidského vztahu je vztahování se k někomu, kdo je reálně nedostupný. Vzniká zde tzv. virtuální pseudosounáležitost, která do značné míry ovlivňuje život příjemce, v našem případě diváka, pochopitelně s ohledem na jeho povahové rysy, věk, vzdělání, psychický stav a životní hodnoty. Vliv moderátorů je s rostoucí popularitou mediální zábavy nezanedbatelný.“⁴

Vliv moderátorů a osobností televizní obrazovky je sám o sobě podpořen samotným vlivem masmédií jako takových. Z pohledu komunikačních teorií masmédiá zjednodušují výklad světa, používají odkazy na to, co je obvyklé, a upřednostňují žádané. Zbyněk Vybíral, autor knih o psychologii komunikace, sám říká, že realitě, zdánlivě poznávané a popisované masmédií, můžeme říkat nikoli svět, ale vymoderovaný svět. Ze strany diváka se v případě vnímání masmédií jedná spíše o pozorování nebo uvědomování. Pokud by zde mělo

⁴ KUBELKOVÁ, Iva. *Nejzajímavější moderátoři ČR, jejich atraktivita a jejich přínos tomuto povolání*. Praha, 2010-06-01. s. 8-9. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Jan Amose Komenského, fakulta Sociální a mediální komunikace.

dojít k tzv. osvojení informace, přichází na řadu interpersonální komunikace. K osvojení může dojít ale také na základě silného respektu k názorovým autoritám, které nám informaci podávají. V našem případě se jedná o moderátora, který vytváří pocit, že je v pořadu sám za sebe. Pokud je moderátorem známý herec, ke kterému jsme si za dobu jeho působení v různých filmových, divadelních a televizních rolích vytvořili kladný vztah, efekt působení může být dvojnásobný.

Mezi faktory, které ovlivňují účinnost masové komunikace, zařadil například Azyle (1964) na první dvě místa **prestíž zdroje a osobnost mluvčího**. Za třetí faktor označil „vybuzení (*arousal*) motivovaného stavu“ a až jako čtvrtý faktor uvedl organizaci sdělení, tedy vlastní obsah a jeho strukturování. Několik složek masového působení je důležitějších než sám obsah...⁵

Efektivní televizní pořad zábavného typu je prostředek, jak pro média získat vysoký počet diváků. Lákání na to, co bude náplní zábavného pořadu, je taktikou televizního marketingu stejně tak jako výběr moderátora. Při výběru moderátora se televize často snaží v divácích vyvolat zvědavost, jak se s moderátorskou výzvou konkrétní osoba vypořádá. Sázejí na oblíbenost známých osobností, a tento faktor je mnohdy přednější než profesionální moderátorská zkušenost. To vše jsou mimo jiné důvody, proč se dnes v rolích moderátorů objevují stále častěji herci, o tom více ale v kapitole 3.2 Výběr moderátorů do televizních pořadů (dále jen tv pořadů).

1.1 Teorie vnímání televizního vysílání

Zastavme se na okamžik u zajímavých teorií, které potvrzují, že působení televizního obsahu je větší než bychom možná předpokládali. Podle velkého myslitele Marshalla McLuhana (1911-1980) je televize považována za „chladné“ médium, což znamená, že nechává na divákovi k doplnění daleko více informací než médium horké (např. film). Divák projevuje mnohdy

⁵ VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie komunikace*. Praha: Portál, 2005. s 320. ISBN 80-7178998-4

nevědomky velkou participací na televizním vysílání. Je ve vysoké míře vtažen do obsahu televizního vysílání. McLuhan poukazuje také na podprahové působení televize. Podle jeho názoru je působení televize tak silné, že v nás vyvolává stejné smyslové vnímání jako hmat.

„Mozaiková forma televizního obrazu vyžaduje hloubkovou participaci a vtažení celé bytosti, stejně jako hmat.“⁶

Právě proto také často přiřazuje ke slovu televizní obraz přídavné jméno taktilní (dotykový, hmatový). Jako špičkový odborník uvádí také mnoho příkladů této taktility.

„Jeden z nejnázornějších příkladů taktility televizního obrazu nám poskytuje medicína. Při sledování chirurgické operace, přenášené uzavřeným televizním okruhem, měli studenti zvláštní pocit, že operaci nesledují, nýbrž že ji provádějí. Cítili, že drží v ruce skalpel. A tak televizní obraz, podporující zálibu v hloubkové vtaženosti do každého aspektu zkušenosti, vede k posedlosti tělesným blahem.“⁷

To vše pochopitelně potvrzuje naše emocionální prožitky, které se v nás jako divácích odehrávají při sledování určitého pořadu, který nás zajímá. Je to důkaz toho, že cokoli a kdokoli na televizní obrazovce působí na diváka přinejmenším podprahově. Další zajímavý výzkum, který McLuhan uskutečnil, to vše potvrzuje. Děti, u kterých byly při sledování televize monitorovány pouze oči a jejich směr, sledovaly na televizní obrazovce ve většině případů hlavně tváře hrdinů. Nevěnovaly příliš velkou pozornost akčním situacím, pistolím, pěstem atd. Tím tento myslitel dokázal, že televize není pouhým přenašečem akčních situací a informací.

⁶ McLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím, Understanding Media. The Extensions of Man*. Přeložil Miloš Calda. 2. rev. vyd. Praha: Mladá fronta a. s., 2011. s. 349. ISBN 978-80-204-2409-9

⁷ McLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím, Understanding Media. The Extensions of Man*. Přeložil Miloš Calda. 2. rev. vyd. Praha: Mladá fronta a. s., 2011. s. 343. ISBN 978-80-204-2409-9

„Televize je spíše médiem reakce, ne akce.“⁸

Jeho teorii odpovídá i oblíbenost současných televizních formátů. Rádi sledujeme pichlavé talk show, kde čekáme, jak bude host reagovat na vtipného moderátora, který je mnohdy ke svým hostům velmi nekompromisní. Rádi sledujeme různé reality show, ve kterých čekáme na reakci poroty, která hodnotí účinkující, anebo sledujeme život skupiny lidí uzavřené v konkrétním prostoru a bavíme se jejich reakcemi. S McLuhanovou teorií velmi koresponduje fakt, že většina televizních hvězd jsou muži, to jest „chladné postavy“, kdežto většina filmových hvězd jsou ženy „postavy horké“. K tomuto faktu se podrobněji dostaneme při samotném výběru herců-moderátorů, působících na televizní obrazovce. Pravdou je, že většina z nich jsou muži. Zastavme se na okamžik také u důvodu, proč televize vybírají na moderování čím dál častěji herce. Podívejme se na tento fakt z pohledu teorie, která je nositelem světově uznávaných myšlenek.

Televizní obraz má nízkou intenzitu, je nízkodefiniční, a proto na rozdíl od filmu neposkytuje podrobné informace o předmětech. Tento rozdíl se podobá rozdílu mezi starými rukopisy a tištěným slovem. Knihtisk nahradil difúzní texturu intenzitou a uniformní přesností a přinesl zálibu v přesném měření a opakovatelnosti, kterou dnes spojujeme s vědou a matematikou.

„Televizní producent by zajisté upozornil na to, že řeč v televizi nesmí být tak pečlivá a přesná, jako je to nezbytné v divadle. Televizní herec nemusí promítat ani svůj hlas, ani sebe. Protože je divák specificky vtažen do doplňování či „uzávěru“ televizního obrazu, je televizní herectví tak intimní, že herec musí dosáhnout velké míry spontánní nenucenosti, která by ve filmu neměla význam a která by se na jevišti ztratila. Publikum totiž participuje na vnitřním životě televizního herce stejně jako na vnějším životě filmové hvězdy. Technicky je televize spíše médiem detailního záběru.“⁹

⁸ McLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím, Understanding Media. The Extensions of Man*. Přeložil Miloš Calda. 2. rev. vyd. Praha: Mladá fronta a. s., 2011. s. 333. ISBN 978-80-204-2409-9

⁹ McLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím, Understanding Media. The Extensions of Man*. Přeložil Miloš Calda. 2. rev. vyd. Praha: Mladá fronta a. s., 2011. s. 330. ISBN 978-80-204-2409-9

V případě televizní moderace zábavných pořadů se dá předpokládat, že divák má stejná očekávání. Čeká od průvodce pořadem velkou dávku spontánnosti a nenucenosti. V rámci bakalářské práce, kterou autorka vypracovala s názvem *Nejzajímavější moderátoři ČR a jejich přínos tomuto povolání* vyšel zajímavý výsledek. Z kvantitativního průzkumu této práce vyplynulo, že to, co charakterizuje kvalitního televizního moderátora (dále jen tv moderátora), je uvolněnost.

„Vypadá to tedy, že jedním z nejzákladnějších kritérií úspěšného a zajímavého moderátora je uvolněnost. **Pokud tedy moderátor zábavných pořadů působí na diváky neuvolněným dojmem, dá se to považovat za chybu v jeho moderátorském stylu.**“¹⁰

Herec, který je zvyklý působit na televizní obrazovce ve své původní roli herce, má tedy teoreticky větší předpoklad, že bude před televizní obrazovkou uvolněný, spontánní a přirozený. Pojem **přirozenost** se v oblasti televizní moderace konkrétně zábavných pořadů skloňuje v mnoha směrech. Z pohledu odborníka na lidskou komunikaci je ovšem v případě televizních moderátorů a nejen těch přirozenost velmi relativní.

„Představit si můžeme usměvavého prodavače, usmívající se číšnici, přeochootnou obsluhu u pultu v provozovně rychlého občerstvení, letušku nebo třeba nenuceného moderátora v komerční televizní stanici. Předpokládejme, že tomuto zaměstnanci předepsané standardy, podle nichž má vystupovat na veřejnosti, „vešly do krve“. Umí se usmívat přesně tehdy, kdy je potřeba, a navíc *tak*, aby jeho úsměv nepůsobil jako hraný. Naučil se slovně vyjadřovat podle návodu a dívat se přesně tam, kam se *má* dívat. Umí tvarovat svou „masku“, „pracovat s ní“, umí hrát, umí si získat sympatie. Jeho usměvavost „navenek“ může těšit také jeho samého. Těší ho, že obveselí tolik lidí nebo že tolika lidem zpříjemní svou ochotou a úsměvem den. Dalo by se říci, že takový zaměstnanec (podnikatel) internalizoval natolik *falešné self* (a tedy právě masku, přetvářku) a *metody oklamávání druhých*, že již oklamal i sám sebe. Cítí se jako svobodná lidská bytost, byť snaživě naplňuje předepsané normy,

¹⁰ KUBELKOVÁ, Iva. *Nejzajímavější moderátoři ČR, jejich atraktivita a jejich přínos tomuto povolání*. Praha, 2010-06-01. s. 68. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Jan Amose Komenského, fakulta Sociální a mediální komunikace.

konvenční postupy, zavedený úzus, nebo dokonce příkazy nadřízeného. Kdo ví, možná se člověk – v roli zaměstnance, v pozici zákazníka... - stal kolečkem v soukolí tak sofistikované manipulace, že bychom ji mohli označit za *deformaci dosavadní přirozenosti* lidského druhu. Za vštípenou *novou přirozenost*. Přirozenost adaptovaného jedince řízeného inteligencí zaměřenou na úspěšné přežití (*successful intelligence*). Za původně snad *nepřirozenou přirozenost*, která je dnes už – vlastně – *přirozená*.¹¹

Výběr herců do moderátorských rolí má svá opodstatnění. Teoreticky by se našlo mnoho důvodů, proč je tento výběr logický. Zajímavý průzkum, který nám zprostředkoval Marshall McLuhan, dává za pravdu těm, kteří dělají z herců moderátory.

„Televizní novináři i herci se často setkávají s lidmi, kteří mají pocit, že se s nimi už někdy setkali. Joanne Woodwardová jednou dostala otázku, zda se cítí jinak jako filmová, než jako televizní herečka. Odpověděla: Když jsem byla filmovou herečkou, slyšela jsem, jak lidé říkají: „Támhle jde Joanne Woodwardová.“ Teď říkají: „Támhle tu ženu odněkud znám.“¹²

Známost a schopnost upoutat je v případě profesionálních herců, kteří se objevují na filmovém plátně podstatně větší, a proto v mnohých případech při rozhodování o tom, jak zaujmout diváka a jak ho přilákat k televizní obrazovce, hraje roli i fakt, že známý herec je určitou zárukou zvýšené pozornosti a zájmu o připravovaný pořad. I to, že herec by měl umět zastávat velkou škálu rolí, odpovídá teorii, která se zabývá vhodným tipem osobnosti pro televizní vysílání. Dobrý herec by měl přeci umět vypadat jako náš soused i jako náš prezident. Některé televizní formáty, ale naopak staví na konfrontaci a kontroverznosti a typ, který je pro nás velmi vzdálený pro svou show vyhledávají.

„Pro televizi se nehodí člověk, jehož zjev výrazně ukazuje jeho roli a společenské postavení. Kdo působí tak, jako by mohl být zároveň učitelem,

¹¹ VYBÍRAL, Zbyněk. *Lži, polopravdy a pravda v lidské komunikaci*. Praha: Portál, 2008. s. 53. ISBN 978-80-7367-429-8

¹² McLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím, Understanding Media. The Extensions of Man*. Přeložil Miloš Calda. 2. rev. vyd. Praha: Mladá fronta a. s., 2011. s. 331. ISBN 978-80-204-2409-9

lékařem, obchodníkem anebo měl tucet jiných povolání, ten se pro televizi hodí.“¹³

Pokud divák může prezentovanou osobu příliš jednoznačně zařadit, dochází k narušení teorie o chladných médiích a divák nemá dostatečný prostor pro doplnění. Jeho pocit z vysílání je pak nepříjemný smíšený a do značné míry „neosobní“.

„Není mu s televizním obrazem dobře. „Na tom chlápku mi něco nehraje.“ Přesně se stejnými pocity se díváme na příliš hezkou dívku na obrazovce nebo na každý intenzivní „vysokodefiniční“ obraz či poselství firem, které v televizi inzerují.“¹⁴

Pokud se dostaneme na druhou stranu této teorie a konstatujeme, že tedy horké médium jako např. film vyžaduje naopak lidi, kteří působí jako určitý typ, dostáváme se do prvního rozporu při výběru určitých konkrétních typů herců pro televizní moderování. Podle této teorie nejsou někteří herci naprosto vhodní jako televizní moderátoři, přesto jsou často používáni a jejich výkon neskříží vždy kladnou kritiku (Viz kap. 2.1. Atraktivita moderátorské profese). A když ještě na okamžik zůstaneme u teorie vtažení diváka do samotného děje televizního vysílání, nemůžeme pominout i jiné významné teoretiky, kteří se teorií masmédií zabývají.

„Televizní obraz nabízí divákovi asi 3 milióny bodů za sekundu. Přestože jich divák zachytí jen pár desítek, stačí mu to k vytvoření vlastního dojmu.“¹⁵

A tak jakýkoli zábavný pořad, přímý přenos, který bojuje o nejvyšší sledovanost, útočí svou koncepcí na psychiku diváka. Moderátor, který je vybrán z řad známých herců, se stává lákadlem a zároveň jedním z lidu, který stojí před nelehkým úkolem provést ostatní zábavným pořadem. Za několik málo okamžiků divák v přímém přenosu sleduje každý krok tohoto moderátora.

¹³ McLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím, Understanding Media. The Extensions of Man.* Přeložil Miloš Calda. 2. rev. vyd. Praha: Mladá fronta a. s., 2011. s. 345. ISBN 978-80-204-2409-9

¹⁴ McLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím, Understanding Media. The Extensions of Man.* Přeložil Miloš Calda. 2. rev. vyd. Praha: Mladá fronta a. s., 2011. s. 345. ISBN 978-80-204-2409-9

¹⁵ McLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím, Understanding Media. The Extensions of Man.* Přeložil Miloš Calda. 2. rev. vyd. Praha: Mladá fronta a. s., 2011. s. 326. ISBN 978-80-204-2409-9

„Je natolik vtažen do obtížnosti a napjatosti situace, že v jeho mozku dochází k oscilaci, což je vlastně „povel“, který centrální orgán díky jakémusi instinktivnímu napodobení vyšle svalovému aparátu, jenž není uveden v činnost jen proto, že ve většině případů jde o povel natolik slabý, že zůstane u reakce nervů a neuvede v činnost svaly.“¹⁶

V tomto případě dochází k přesunu divákovy zkušenosti z počáteční nevyhraněnosti do účasti a fascinace. Pokud bychom využili také teorii Sebepojetí v mediovaném světě Johna B. Thompsona, dochází k navázání jakéhosi důvěrného vzájemného vztahu. Známa oblíbená osobnost komentuje situace, snaží se vtáhnout diváka co nejvíce do atmosféry probíhající show, potí se a vystupuje v lesku světel, divák prožívá, fandí a nakonec je postaven do role rozhodčího.

„Vzájemný vztah neznamena rovný vztah. Takový vztah může být ale naopak obohacující a vzrušující, protože je oproštěn o mnohdy svazující vzájemnost, která je podstatným rysem interakce tváří v tvář.“¹⁷

Můžeme v tomto případě hovořit o následné reakci diváka, který má podnět k motivaci. Ať už k motivaci v souvislosti s vlastním sebepojetím a pojetím vlastního života z pohledu komunikace nebo života svého okolí. Otázkou vždy zůstane, zda tato motivace povede ke změně životního stylu nebo zda zůstane pouze u induktivního prožívání televizního vysílání.

¹⁶ ECO, Umberto. *Skeptické a těšitelé, Apocalittici e integrati*. Přeložil Zdeněk Frýbort. Praha: Argo, 2006. s. 367. ISBN 80-7203-706-4

¹⁷ THOMPSON, John B. *Média a modernita: sociální teorie médií, The media and modernity*. Přeložil Jan Jiráček. Praha: Karolinum, 2004. s. 219. ISBN 80-246-0652-6

2. KDO JE MODERÁTOR

Komunikace prostřednictvím masmediálních prostředků v našem případě tv obrazovky je velmi specifická. Jedná se o jednosměrnou komunikaci, která ve většině případů nemá příliš velkou zpětnou vazbu. Dnešní moderování není již pouhé uvedení, spojení a provádění vysílaným pořadem. Moderátor se stává integrovaným prvkem televizního vysílání. Redakční činnost, která spoluutváří obsah pořadu, není pro současného moderátora žádnou neznámou. Moderátor vnáší do pořadu osobitý styl a tvář. V případě, kdy je na improvizaci v určitých typech pořadu kladen velký důraz, je přínos moderátora více než veliký. V pořadech zpravodajského a publicistického zaměření je třeba rešeržovat, získávat informace, překládat obtížné – často politické obsahy do srozumitelných slovních textů, spojovat příspěvky formou, která koresponduje s formátem pořadu. To vše dnešní moderátor zvládá a stává se to nedílnou součástí jeho náplně práce.

„Dalším smysluplným úkolem moderátora je, že dává vysílání tvář a činí je lidským. Díky tomu není už „blikací bedna“ pro diváka jen černou krabicí nebo 16:9-High-Tech-panelem, ale v nejlepším případě „přítelem“, který přichází spolehlivě každý den ve stejnou dobu, divák ho dobře zná, důvěřuje mu a on mu zprostředkovává dobrý pocit.“¹⁸

Do vymezení pojmu moderátor se pustil také jeden z nejúspěšnějších režisérů televizních zábavných pořadů Jiří Adamec, který pracoval s více než sto padesáti osobnostmi, se kterými natočil mnoho zábavných pořadů, pod jeho režii začínali dnešní moderátorské hvězdy jako na Karel Šíp, Marek Eben, Leoš Mareš atd., jeho rukama prošli téměř všichni, kdo za posledních třicet let v této branži něco znamenali. Celý obsah rozhovoru je k dispozici v příloze B této práce. Z pohledu Jiřího Adamce je rozhovor na téma moderátoři velmi nelehký.

¹⁸ KUBELKOVÁ, Iva. *Nejzajímavější moderátoři ČR, jejich atraktivita a jejich přínos tomuto povolání*. Praha: 2010-06-01. s. 10. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Jan Amose Komenského, fakulta Sociální a mediální komunikace.

Kubelková: Z jakého důvodu se Vám to tak jeví?

Adamec: „Z mé vlastní zkušenosti vyplývá, že je třeba nejprve si vymezit pojmy. Začal bych tím zdánlivě nejjednodušším: Kdo to je moderátor.“

Kubelková: Ale to se mi zdá být jasné...

Adamec: „Nebo ještě jinak. Koho lze vlastně za moderátora považovat. Protože i v těch rádobě „nejodbornějších“ kruzích není tento pojem správně vymezován a s pojmem moderátor jsou mylně spojovány i pojmy jako redaktor, reportér, hlasatel, komentátor...“

Kubelková: Čemu tuto skutečnost přisuzujete?

Adamec: „Ke směřování pojmů dochází především proto, že na pódíích, v rádiu i na televizních obrazovkách současnosti vystupuje v roli „mluviče“ kdekdo a obecně je tento „mluvič“ označován mylně všeobecně a nespecificky pojmem moderátor. Je to samozřejmě špatně, protože označení „mluviče“ odborným pojmem musí vyplývat z jeho „náplně práce“, tedy z poslání, s nímž třeba na obrazovku přichází. Z toho se odvozuje i potřeba jeho vědomostních, dovednostních, i talentových předpokladů, pro různé profese „mluvíčů“ samozřejmě různá. Takže jakmile si takto vymezíme mantinely vnímání „mluviče“, začne se nám problém vymezení pojmu jevit jednodušeji, protože mluvící hlasatel, redaktor, komentátor nebo reportér mají své předpoklady i svá poslání jasně definovaná a od moderátora dost značně odlišná. Pozoruhodné je, že správně vnímaný a správně zařazený moderátor není s výše zmíněnými pojmy spojován, ale obráceně to je zcela běžné. Televizní hlasatel, komentátor, reportér i mluvící redaktor je velmi často i v rámci profesní terminologie mylně označován jako moderátor. Důvodem je fakt, že moderátor je vnímán jako pojem nikoliv specifický, ale řekněme zastřešující. Je to chybný a nepřesný přístup, historicky vyplývající z faktu, že všechny tyto veřejně se, zejména přes televizní obrazovku, prezentující profese, vznikly z kdysi nejen obecného, ale i jediného tehdy používaného pojmu, konferenciér.“

Kubelková: Kdo je to tedy, podle Vás, moderátor a jak tedy správně tuto profesi definovat?

Adamec: „Jistě Vám neuniklo, že slovník cizích slov říká, že moderátor je mluvící zařízení sloužící k tlumení, zpomalování; látka zpomalující rychlost

neutronů v jaderných reaktorech...a také ten, kdo řídí skupinovou diskuzi, průvodce pořadem. Pro nás se jakžtakž hodí konec slovníkové definice. Je to průvodce pořadem. Tato definice je ovšem dnes už samozřejmě nedostatečná a zavádějící, tato obecná definice je anachronismus, hodící se právě na již vzpomínaný a dnes už nepoužívaný pojem konferenciér.“

Kubelková: Takže znova: Kdo je to tedy moderátor?

Adamec: „Je to samozřejmě průvodce pořadem, ale nejen to, je to i osoba sdělující, informující a bavící, osoba vedoucí dialog i širší diskuzi dalších jednajících osob. Je to osoba, jejíž funkce je odvozena od žánru pořadu, v němž je osobou nezastupitelnou a často určující, s výraznými autorskými vklady do díla.“

Kubelková: Tato profese je ale snem nekonečných zástupů adeptů...

Adamec: „Já vím... je to ale složitá a bohužel i nevděčná profese, kterou nikdo „nevyučuje“, nikdo ani přesně neumí definovat její specifika a už vůbec nikdo neumí potenciální moderátory hledat. Porážek bývá v takovém případě víc než vítězství. Když k tomu připočtete rychlou „úmrtnost“ moderátorů z pozice okoukání stylu, vyčerpání osobitosti i originality, přesycenosti trhu novými, i když zoufale nekvalitními pouze tvářemi, pak je to i profese s krátkým dechem a opravdu malým vděkem.“¹⁹

2.1 Atraktivita moderátorské profese

Přesto, že moderování je na profesionální televizní úrovni velmi těžkou disciplínou, je díky své atraktivitě velmi žádanou činností. Z moderátorů se dnes stávají známé osobnosti, které se dostávají prostřednictvím své práce k mnoha jiným nabídkám v oblasti marketingu a reklamy. V rámci televizního moderování je mnoho atraktivních formátů, ve kterých se mohou moderátoři uplatnit. V naší práci se budeme zabývat formátem zábavného pořadu, ve

¹⁹ Celý rozhovor viz Příloha B – Rozhovor s MgA. Jiřím Adamcem, režisérem. Datum 6.2.1012

kterém mají herci - moderátoři největší uplatnění. Práce na televizní obrazovce (dále jen tv obrazovce), potencionální předpoklad k vykonávání této profese i v budoucnu, to je velkým lákadlem pro budoucí moderátory. Pro herce, kteří se objevují na tv obrazovce jako moderátoři, stoupá i pravděpodobnost nabídek zajímavých rolí. V divadlech chtějí známé tváře, které jsou stále známější a na které se přijde podívat mnoho diváků.

„Výše honorářů je velkým lákadlem k vykonávání této profese. Vzhledem k tomu, že TV moderátor většinou působí ve svém pořadu pravidelně, se jeho honorář stává zdrojem pravidelného příjmu. Co je ovšem v této profesi nejlákavější, jsou již zmiňované společenské akce, jejichž honoráře jsou mnohonásobně vyšší, než je tomu v televizním vysílání. Honorář známého moderátora, který působí nebo působil na televizní obrazovce, se pohybuje od 20 000,- Kč až po 200 000,- Kč za jednorázovou společenskou akci. Možná i proto dnes zkouší moderování téměř kdokoli z českého showbusinessu. Je však velmi na pováženou, zda mají všichni, kteří se objevují před objektivou fotoaparátů, k takové práci dispozice a třeba i patřičné vzdělání. **Moderovat určitě nemůže každý, ale téměř každý, kdo má možnost, si to chce vyzkoušet.** Televizní vysílání takovéto moderátory velmi rychle prověří a jejich kvality ukáže čas.“²⁰

Atraktivnost televizního moderování je vyvážená nestálostí této profese. Dnešní mediální svět žádá změny, neokoukané tváře a senzace. V rámci televizního programu není nic s výhledem do budoucnosti jisté. A tak je na druhou stranu dobré, když moderátor má těžiště své profese posazené i jinde (v rádiu nebo ve zcela jiné profesi, která může mít s moderováním společné pouze některé části). Zároveň je tato profese riskantní, a to tím, že moderátor vždy „nese vlastní kůži na trh“, a cokoli se nepovede, padá na jeho hlavu. V případě, že nepřesvědčí a nenajde si svou skupinu diváků, vystavuje se nebezpečí, že se s ním dlouhodobě ponese nálepka nešikovného, neschopného moderátora, který již dělá raději něco jiného. Velmi často se z úst kritiků dočteme, že

²⁰ KUBELKOVÁ, Iva. *Nejzajímavější moderátoři ČR, jejich atraktivita a jejich přínos tomuto povolání*. Praha: 2010-06-01. s. 14. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Jan Amose Komenského, fakulta Sociální a mediální komunikace.

moderátor večera by se měl raději věnovat tomu, co umí, a že se mu jeho výkon moc nezdařil.

„Jako například v případě Miroslava Etzlera a Miroslava Šimůnka při moderování přímého přenosu volby MISS ČR 2009 na ČT 1. Oba moderátory ohodnotila Eva Jurinová, která je bývalou televizní moderátorkou zpráv, dlouhá léta působila na televizi NOVA a dnes je považována za mediální odbornici. Velmi často hodnotí výkony moderátorů po různých přenosech a ani tento nebyl výjimkou.“²¹

„Oba herci-moderátoři odvedli perfektní výkon vyvolávačů s hlasitými a nejčastěji opakujícími se slovy „dámy a pánové“. Oznamovací věci podřídili scénáři, což je lepší, než kdyby se pokoušeli o laciné vtípky. Nedivím se, že na idola žen, charismatického Miroslava Etzlera bylo té krásy až příliš. Raději zahrál roli křechovitého hlasatele, který musí častěji sledovat předložený text než krasavice na pódiu, či v publiku.“²²

2.2 Moderace společenských akcí

Jednou z největších deviz moderátorské profese je moderování společenských akcí, zároveň jde také o přísnou zkoušku moderátorských schopností. Moderátor se může dnes opravdu uplatnit pracovně všude, kde organizátor nebo pořadatel usoudí, že přítomnost moderátora je prospěšná připravované akci. Není téměř vůbec nutné, aby byl moderátor odborníkem v daném oboru. Výběr známé osobnosti se téměř vždy odvíjí od finančního rozpočtu celé akce. Pokud je dostatek prostředků na honorář moderátora, můžeme si být jistí, že se setkáme s osobou velmi populární, v nejlepším případě s moderujícím hercem. Organizátoři předpokládají, že se moderátor velmi rychle zorientuje v daném scénáři, popřípadě si ho sám vytvoří na základě dodaných podkladů. Očekávaná je nadhodnota osobitého projevu,

²¹ KUBELKOVÁ, Iva. *Nejzajímavější moderátoři ČR, jejich atraktivita a jejich přínos tomuto povolání*. Praha: 2010-06-01. s. 15. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Jan Amose Komenského, fakulta Sociální a mediální komunikace.

²² KOVAČEVIČ, Vedran, Očima Evy Jurinové (rozhovor) [online]. 2010 [cit. 2010-01-15]. Dostupné z: [www: http://revue.idnes.cz/vitezku-miss](http://revue.idnes.cz/vitezku-miss),

kteřou sebou herec moderátor přináší. Originální vtipy a improvizace jsou považovány u herců – moderátorů za samozřejmost. Musíme ale konstatovat, že ne vždy dochází k odhadnutí kompetencí určité osobnosti. Některé společenské akce vyžadují zásadní řečnické regule, které pokud by se nedodržovaly, došlo by ke společenskému znehodnocení celé akce. Tyto regule je ve většině případů schopen velmi citlivě rozpoznat a stanovit profesionální moderátor, který má s podobným typem akcí velkou zkušenost. Herec je zvyklý hrát to, co má, bez ohledu na skladbu diváků.

Při moderování společenských akcí moderátor nesmí počítat s velkým zkoušením. Maximálně jedna zkouška se koná u velkých akcí, které souvisejí s festivaly nebo ze kterých se pořizují televizní záznamy. V případě, že tomu tak není, nezkouší se nic. Moderátor vyzkouší cca. dvě hodiny před začátkem akce z technických důvodů mikrofon. Žádné předtáčky, žádné doslova naučené scénáře. V tomto případě musí umělec počítat s tím, že bude třeba také improvizovat. Lidé, kteří připravují časový harmonogram celého večera i moderátorských vstupů, většinou nemají příliš velkou představu (pokud s moderátorem nespolupracují pravidelně) o jeho rétorickém stylu. Velmi často se také stává, že čas, který je vymezen na mluvené slovo v programu, moderátor rychle vyčerpá, a například hudební skupina, která po jeho vystoupení přichází na pódium, ještě není na svém místě. V tuto chvíli přichází moment, ve kterém nesmí moderátor nechat pořadatele v úzkých a nastupuje jeho schopnost vyplnit tento prostor. A nutno dodat, že vyprávění hereckých zážitků nebo vtipů, není vždy nejlepší formou. Moderace společenských akcí není z tohoto pohledu jednoduchou disciplínou. Velmi často dochází ke zklamání z řad pořadatelů i klientů, z výběru známé osobnosti – herce jako moderátora. Představy, které má většina diváků o konkrétním herci se rozplývají a postupem večera se mohou změnit v pocit nedobře připravené akce. Za zmínku stojí i fakt, že někteří herci si jsou tohoto velmi dobře vědomi. Jsou schopni odmítnout nabídky na moderování i přes to, že by byli výborně finančně ohodnoceni. Patří mezi ně např. Viktor Preis nebo Michal Dlouhý. Při společenských akcích se zkrátka nedá vše připravit, tak jako např. v některých televizních formátech. A tak se často stává, že herec – moderátor vypadá ve

svém pravidelném televizním pořadu jako zkušený a suverénní moderátor, a „live“ na připravené akci tápe a potřebuje mít vše doslova naučené, není schopen reagovat na momentální situaci vznikající na pódiu. Jako příklad bychom mohli jmenovat slovenského herce Maroše Kramára, který sám velmi soudně říká, že musí mít vše naučené a připravené, že je herec a ne moderátor²³.

2.3 Výběr moderátorů do televizních pořadů

Výběr moderátorů do konkrétních televizních pořadů je vždy velkou alchymií. Je mnoho faktorů, které v současné době toto rozhodování ovlivňují. Velkou roli hraje marketingová strategie dané televize nebo televizního kanálu a případní sponzoři připravovaného pořadu. Stále častěji se v rolích moderátorů objevují herci, kteří jsou hlavními hvězdami televizního seriálu, který právě běží na dané stanici. I přes veškeré marketingové záměry je však třeba v případě velkých televizních zábavných formátů citlivě vybírat. To potvrdil také sám šéfdramaturg zábavy ČT Aleš Ulm při rozhovoru do Bakalářské práce o nejzajímavějších moderátorech ČR v roce 2010.

Kubelková: Vybíráte čistě zkušené moderátory, nebo sázíte na oblíbené herce? Jak moc riskujete?

Ulm: „Stává se to, ale já si myslím, že správná cesta je jinde. My si můžeme vybrat nějakého herce, ale já bych ho rád nejprve ozkoušel jinde, v nějakých menších pořadech. A to mi upřímně řečeno oproti zahraničí chybí. Je tu moc málo „malých“ pořadů, ve kterých bych mohl dát prostor někomu, kdo by mohl být dobrý a nemá zatím tolik zkušeností na velký eventový pořad. Třeba příklad Aleš Háma. Měl jsem ho v několika pořadech a myslím, že teď je dost dobrý. Při moderování soutěže „Když hvězdy zpívají“ byl ochoten svou moderátorskou kolegyni Terezu Kostkovou kdykoliv pohotově zachránit.“

²³ Vzhledem k tomu, že má autorka desetiletou zkušenost v této profesi, některé tyto postřehy vycházejí z praxe.

Kubelková: Takže herec je automaticky dobrý moderátor?

Ulm: „Ne, ne. Například kdybychom dali moderovat slavnostní předávání filmových cen „Českého lva“ Viktorovi Preisovi, bude to katastrofa. On má sám z moderování paniku. Moderátor se to prostě nemůže příliš učit, on musí uvažovat, kdo před ním stojí a co o něm ví, a musí nad tím přemýšlet.“

Kubelková: Pro jaké pořady je podle vás obtížné zvolit vhodného moderátora?

Ulm: „Je jich mnoho, ale kde to bylo obzvláště obtížné, byl loňský „Československý silvestr 2009“. Tříhodinový silvestr vám vždycky každý pomluví, ale za deset let z něj budou dávat ukázky a říkat „to byl ještě silvestr“. Tam jsme měli několik typů, které nevyšly. Měli jsme typy jako Lasicu, Ebena, Polívku, všichni mi slíbili, že do toho půjdou, ale pak mi zavolal Lasica, že hraje golf v Portugalsku, a pak se to rozsypano. Pak jsme oslovili Kukuru, ten mi to také slíbil, řekl, že se tomu bude věnovat, že je to pro něj výzva, a když dostal texty, tak se zalekl a odmítl. Mimochodem náš nejúspěšnější silvestrovský pořad byl přípitek s Václavem Havlem, který trval půl minuty. A na ten jsme žádného moderátora nepotřebovali.“²⁴

Zajímavý pohled z praxe na výběr moderátorů pro tv pořady nám nabídl také režisér Jiří Adamec, který ze všech žijících televizních režisérů má s výběrem moderátorů snad největší zkušenost.

Kubelková: Proč jsou podle vašeho názoru často k moderování oslovováni herci?

Adamec: „Protože z povahy obecného povědomí o této nové profesi se zdá být nejlogičtější oslovovat k výkonu této profese právě herce. Ti by měli umět správně mluvit a z tradičního pohledu na funkci konferenciéra by správná mluva měla tvořit nezbytnou výbavu moderátora. A další už je jen věcí náhody, trefy do černého nebo zcela naopak.“

Kubelková: Podle čeho volíte do svých pořadů moderátory?

Adamec: „Žijeme v době, kdy profesionální úroveň libovolné profese v médiích je deformována vlivy, tyto profese zásadně degradující. Moderátoři

²⁴ KUBELKOVÁ, Iva. *Nejzajímavější moderátoři ČR, jejich atraktivita a jejich přínos tomuto povolání*. Praha: 2010-06-01. s. 19 - 21. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Jan Amose Komenského, fakulta Sociální a mediální komunikace.

jsou do pořadů dosazováni zejména producenty s ohledem na public relation nebo z důvodů prvotně marketingových. A také třeba i jen z důvodů přízemně finančních. Prostě třeba jen proto, že je ten který „mluvič“ levnější...“

Kubelková: Povedlo se i Vám zcela se netrefit a do pozice moderátora obsadit herce zcela mimo jeho schopnosti moderátora?

Adamec: „Bohužel ano a ne pouze jednou. A ne pouze herce... Natočil jsem v televizích v Československu i v České a Slovenské republice za skoro čtyřicet let několik stovek velkých zábavných show, mnoho desítek významných eventů i soutěžních pořadů, včetně talk show. Prostě kromě zpravodajství všechny typy pořadů, které se v současném názoru na televizi bez moderátora neobejdou. Často jsem se ocitl v tlaku televize a jejích osobních nebo komerčních zájmů, často se o pozici moderátora bojovalo s vůlí a osobním vkusem producenta, často ti, které bych já chtěl, prostě jen neměli v daném termínu čas nebo se jim ten který typ pořadu nechtělo moderovat, a nebo na ně nebyly peníze. Okolo volby moderátora bylo vždycky „dusno“, protože moderátor často rozhodoval o úspěchu nebo neúspěchu celého projektu. Často se například po volbě Miss České republiky mluvilo víc o moderátorovi než o samotné nové Miss. A v takovém případě spekulovat o pravidelné trefě do černého, pokud jde o moderátora, ani nelze.“²⁵

Režisér, scénárista a producent, majitel agentury VAC Petr Vachler v souvislosti s výběrem moderátorů přímého přenosu udílení výročních filmových cen Český lev uvádí toto:

Kubelková: Podle čeho volíte do svých pořadů moderátory?

Vachler: „Podle zkušeností, odpozorování, jak vystupují, jak je lidé poslouchají v menších seskupeních, podle hlasu, stavby příběhu, jak pracují s pointou. Praxe je důležitá, i když s televizí často přímo nesouvisí.“²⁶

²⁵Celý rozhovor viz Příloha B – Rozhovor s MgA. Jiřím Adamcem, režisérem. Datum 6.2.1012

²⁶Celý Rozhovor viz Příloha C - Rozhovor s režisérem, scénáristou, producentem a majitelem agentury VAC Petrem Vachlerem. 15.1. 2012

2.4 Moderátor jako spoluautor

Zatímco při moderování zpravodajských relací a publicistických pořadů se klade velký důraz na to, aby se sám moderátor podílel na konečném obsahu informací, a nároky na pracovníky v této oblasti jsou jasně zaměřené na žurnalistické vzdělání nebo na vzdělání v konkrétním oboru, kterého se vysílaný pořad týká, v oblasti zábavných pořadů to vždy neplatí. V návaznosti na režiséra a dramaturga pořadu bývají nároky rozdílné. Někteří očekávají výrazný zásah do obsahu moderace vyjma povinných údajů, které musí být řečeny. Někteří naopak odmítají jakoukoliv improvizaci, sází na jistotu a nepřipouštějí žádné nepřipravené akce. Takovéto situace se v posledních letech hodně vytrácejí. Převážná část tvůrců televizních zábavných pořadů volí ty moderátory, kteří jsou schopni a ochotni do obsahu zasáhnout tvůrčím způsobem. Profesionální herci by v tomto případě mohli být velmi dobrým zdrojem veselých historek, zárukou toho, že připravené scénky budou vypadat zcela nepřipravené, protože budou dokonale zahrané. Avšak k napsání scénáře je třeba vědět více. Je třeba pochopit dramaturgický záměr, znát zákonitosti mluveného slova a vazby na diváka. V případě společenských akcí to vše platí dvojnásob. V takovém případě je tvůrcem scénáře z převážné většiny moderátor na základě bodových podkladů od klienta. Je třeba, aby zhodnotil atmosféru a typ konané akce, nezanedbatelná je i schopnost v prvních vteřinách na pódiu odhadnout vhodnost jistých výrazů a schopnost prohlédnout si publikum a jeho složení. Skladba hostů na pořádané akci, to je pro moderátora jedním z nejvýraznějších ukazatelů, jakým směrem celou moderaci vést.

Profesionální moderátoři naopak přinášejí do televizního vysílání zkušenost, která je ověřená reakcí diváků. Zkušenost z odmoderovaných akcí, kde se moderátor naučí s publikem a poté také s diváky komunikovat. V tomto případě je nutno zmínit, že komunikace s televizním divákem a komunikace s přítomným publikem v sále nebo divadle je značně jiná. Televize se při tvorbě pořadů snaží kombinovat obojí. Právě proto vzniká mnoho zábavných pořadů za přítomnosti diváků v sále. Moderátor je však až na některá talk show nucen mluvit do kamery a ne na diváky. Diváci v sále jsou pak svědci spíše

televizního natáčení, než samotného programu. V opačném případě kdy moderátor komunikuje převážně s diváky a hosty ve své show, stává se divák u televizní obrazovky spíše svědkem zábavy, která se vysílá v televizi. Pocit zúčastnění je minimální, což v některých případech neubírá na míře zábavy, kterou může vnímat. Právě tento způsob zábavy, která je přenášená televizními kamerami je ideální pole působnosti pro moderátory – herce. Herec vykonává svou profesi, ve které baví, hraje a improvizuje, a do toho v podstatně menší míře moderuje. Většinou formou pozdravu a rozloučení se. Aleš Ulm šéfdramaturg zábavy ČT se k ideálním moderátorů vyjadřuje takto:

Jaké vlastnosti by měl podle vás mít „ideální“ moderátor?

Ulm: „Zodpovědnost. Pochopitelně kvalitní češtinu. Musí umět mluvit obecnou češtinou a do té míry, aby neurážel zastánce spisovné češtiny. Musí znát ten rozdíl.“

Vyjmenujte mi 10 nejzajímavějších moderátorů podle vašeho názoru.

Ulm: „Marek Eben, Karel Šíp, Bolek Polívka, ten bude teď moderovat „Českého Lva“, a to je pro nás nejvyšší moderace, určitě Aleš Háma, Tereza Kostková, ta se hodně vypracovala, Halina Pawlovská, Jaroslav Dušek, toho to musí bavit a pak to vezme. Jmen je hodně, ale tyhle se mi vybavily hned.“²⁷

Část tohoto rozhovoru je velmi zajímavá i v souvislosti s naším tématem. Nejen, že potvrzuje již zmiňované zkušenosti z profesionálního pohledu, ale také stojí za povšimnutí, že naprosto všichni nejzajímavější moderátoři, které Aleš Ulm jmenoval jako své favority jsou profesionální herci, baviči a většinou muži.

²⁷ KUBELKOVÁ, Iva. *Nejzajímavější moderátoři ČR, jejich atraktivita a jejich přínos tomuto povolání*. Praha: 2010-06-01. s. 23 - 24. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Jan Amose Komenského, fakulta Sociální a mediální komunikace.

3. MODERÁTOR TELEVIZNÍCH ZÁBAVNÝCH SOUTĚŽÍ JAKO „SPIELLEITER“ – PRŮVODCE HROU?

„Jsem jen číšníkem, který servíruje, co jiní uvařili.“

Thomas Gottschalk

„Moderace se odvozuje z latinského slova „moderare“, příp. z italského „moderato“, což znamená něco jako zmírňovat, umírňovat. Co přesně ale chce moderace *umírňovat*? Moderátora, diváka nebo samotný obsah? Má být udržována *míra* ve formě prezentace nebo přináší moderátor *s mírou* informace masám? Původní význam je dnešní moderní TV moderaci už příliš těsný a ruší rámec tradičního významu.“²⁸

Moderování je dnes více než jen pouhé uvedení a spojení určitých částí vysílaného pořadu. Moderátor se stal integrovaným prvkem televizního vysílání. Formát zábavných pořadů, které zaplavily naše televizní obrazovky má ve většině případů jeden společný charakter, a to charakter hry. Dalo by se v tomto případě říci, že se moderátor z klasické pozice dostává do pozice jakéhosi „průvodce hrou“ (Spielleiter), do jisté míry má obsahovou stránku pořadu ve své režii. V Německu, kde je průmysl televizní zábavy na velmi vysoké úrovni, dostává tento výraz, který má spíše hovorovou formu, v posledních letech stále více mediálně vědecký terminologický charakter. V českém jazyce lze jen těžko hledat odpovídající ekvivalentní výraz, který by vystihoval funkce této role. Doslovný překlad jako „průvodce hrou“ nebo „vedoucí hry“ významově postrádá určitou noblesu a náročnost, kterou tato práce vyžaduje. Možná by se dalo lépe využít anglického slova showmaster, tedy ten, který je stěžejním bodem a středem každého vysílání, drží vše pohromadě a sám je hvězdou. Vzhledem k tomu, že teorie, která pomáhá definovat samotné funkce a v odborné teoretické rovině strukturalizuje konkrétní projev moderátora soutěžních zábavných pořadů, se opírá o samotnou teorii hry, jejích psychologických aspektů a zohledňuje způsob

²⁸ KUBELKOVÁ, Iva. *Nejzajímavější moderátoři ČR, jejich atraktivita a jejich přínos tomuto povolání*. Praha: 2010-06-01. s. 9. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Jan Amose Komenského, fakulta Sociální a mediální komunikace.

masmediální komunikace zůstaneme u výrazu „Spielleiter“. Následující kapitoly jsme do této práce zahrnuli, abychom poukázali na komplexnost a náročnost tohoto povolání. A vzhledem k tomu, že se zaměřujeme na herce – moderátory, právě v těchto kapitolách zcela vynikají kompetence profesionálního moderátora, na kterého jsou kladeny ty největší nároky. Jistě nám tyto poznatky pomohou v další části naší práce zhodnotit předpoklady herce pro profesi moderátora.

„„Spielleiter“, kterého chápeme jako řídicí centrum soutěžních, kvízových a jiných zábavných pořadů /show/ představují nejkompexnější z populárních funkčních postav v televizi, protože musejí splňovat celkové spektrum úloh komentátora, hlasatele, moderátora i talkmastera pro každý jednotlivý sektor prováděných úkolů.“²⁹

Z pohledu statistického se osobnosti televizní obrazovky a zejména moderátoři nebo také „průvodci hrou“, pravidelně drží na nejvyšších příčkách zájmu televizních diváků. K příčině těchto výsledků se vyjádřil Prof. Dr. Werner Holly. (Profesor germanistiky na Technické univerzitě v Chemnitz. 2006 hostující profesor na univerzitě v São Paulo. 1997/98 děkan filosofické fakulty. 1997-2007 člen předsednictva Německého germanistického svazu. Od roku 1998 člen Mezinárodní vědecké rady Institutu pro německý jazyk v Mannheimu)

„Možné vysvětlení tohoto jevu může spočívat v tom, co Prof. Dr. Werner Holly pro tuto, zdánlivě stále důležitější, roli „průvodce hrou“ zjednodušeně zformuloval takto: Člověk se dnes před obrazovkou už neptá: „Zvládne to dneska ten soutěžící?“ Namísto toho se ptá: „ Jakkak to dnes zvládne ten „průvodce hrou?“ Tento stav je potvrzován i kvalitativními průzkumy diváckého zájmu. Tým Margot Berghausové shrnul stručně výsledky průzkumu ohledně přijetí tv show diváky v ohledu na „průvodce hrou“, resp. moderátory: „Vždy, když se rozhovor dostal na show, rozebírali diváci nejdříve

²⁹ PARR, Rolf. *Gottschalk, Kerner &Co.: Blicke auf Spielleiter – strukturfunktional, interdiskurstheoretisch, normalistisch*. Frankfurt am Main: Rolf Parr rund Matthias Thiele, 2001. s. 13. ISBN 3-518-12175-8. Spielleiter, verstanden als lenkende Zentren von Quiz-, Spiel-, Game- oder sonstigen Shows mit Wettbewerbscharakter, stellen die komplexeste unter den populären Funktionsfiguren des Fernsehens dar, da sie das gesamte Spektrum der von Anchorman, Ansager, Kommentator, Moderator oder auch Talkmaster für je einen sektoriellen Ausschnitt geleisteten Aufgaben zu erfüllen haben.

moderátora. Zevrubně jej popsali a charakterizovali i v případě, že název příslušného vysílání ani neznali.³⁰

3.1 Funkce moderátora zábavných soutěžních pořadů

Na obrazovkách českých televizí se v posledních letech v oblasti zábavných pořadů nejvíce daří pořadům, ve kterých se soutěží. Zcela to v našem případě koresponduje se slovem hra-soutěž, které je dáváno do úzké souvislosti s moderátorem v německém slově „Spielleiter“. Moderátoři těchto přenosů jsou neodbornou veřejností považováni za špičky ve svém oboru a doslova plní funkci vedoucího hry, který má z obsahového pohledu celý přenos ve své režii. Po výčtu všech funkcí, které má „Spielleiter“ ve své kompetenci, si tento fakt potvrdíme. Mezi pořady, ve kterých se hraje a soutěží, ve kterých je vyžadována interaktivita s diváky pomocí sms, patří např. Československo má talent, Československá Superstar, Star Dance Když hvězdy tančí, Chcete se stát milionářem, Česká MISS a další. Tyto tituly bezpochyby dokazují, že „Spielleiter“ je na současných televizních obrazovkách potřeba, a i do těchto pozic jsou často uváděni profesionální herci, kteří se musejí se svou zodpovědnou funkcí vypořádat. Základním úkolem moderátora je dát vysílání tvář a učinit ho lidským. Teoreticky by se dalo konstatovat, že tuto roli musí profesionální herec velmi dobře zvládnout. Moderování je ale vedle rétorických schopností ještě nadstavbou osobního vhledu, empatie, citu pro situaci, improvizace, celkového přehledu a přirozeného projevu, osobitého

³⁰ PARR, Rolf, THIELE Matthias. *Gottschalk, Kerner & Co.: Warum Spielleiter? – Einige Vorbemerkungen*. Frankfurt am Main: Rolf Parr und Matthias Thiele, 2001. s. 7 - 8. ISBN 3-518-12175-8. Eine mögliche Erklärung mag in dem liegen, was Werner Holly für die anscheinend immer wichtiger werdende Spielleiterrolle zugespitzt dahingehend formuliert hat, dass man sich heute vor dem Fernseher nicht mehr frage: „Schafft es der Kandidat?“, sondern statt dessen : Wie schafft es der Spielleiter denn diesmal ?- ein Befund, der auch durch qualitative Zuschauerbefragungen gestützt wird. So resümieren Margot Berghaus et al. Ihre Untersuchung der Rezeption von Fernsehshows hinsichtlich der Spielleiter bzw. Moderatoren: „Immer wenn das Gespräch auf Shows kam, thematisierten die Zuschauer zunächst den Moderator. Sie beschrieben und charakterisierten ihn ausführlich, selbst wenn ihnen der Titel der betreffenden Sendung unbekannt war.“

vystupování a přirozené nonverbální komunikace. K tomu je také nutné dobře zvládat paralingvistické prostředky.

Konkrétní funkce moderátorů zábavných soutěžních pořadů se rozrůstají do velikých rozměrů. A slovo jako kompetence se skloňuje v mnoha odborných knihách vydaných na téma tv moderace. Největším ukazatelem je však praxe a její zpětná vazba. Z konkrétních pracovních povinností moderátora je zřejmé, že musí být nejen připraven, ale i ochoten se přizpůsobovat.

„Praxe zřetelně ukazuje, že televizní moderátor musí disponovat rozmanitými komponenty k tomu, aby se mohl trvale účastnit „první televizní ligy“: Žurnalistické kompetence, které se pak odrážejí v jeho hlavním pracovním nástroji – moderátorském textu, komunikativní kompetence, ve kterých se projevuje jeho působení především v řeči těla a v hlasové prezentaci, a samozřejmě individuální kompetence. Zkušený tvůrce vysílání z toho může velice rychle vyčíst možný potenciál vývoje moderátora: Bez sebedisciplíny, angažmá a schopnosti se prosadit velká moderátorská kariéra nevznikne.“³¹

Zaměříme-li se na teoretické přístupy této práce můžeme funkce rozdělit hned do několika částí.

„Za prvé se „Spielleiter“ - „průvodci hrou“ stávají stále více interdiskursivním objektem, který spojuje jak jednotlivé fragmentované programy a programové části, tak i společenské oblasti, které nemusí být televizi právě blízké. Za druhé typické funkce „průvodců hrou“ stále více překrývají /směšují/ obzvláště takové formáty jako kuchařská show, talkshow nebo sportovní vysílání. Konečně za třetí se „průvodce hrou“ jeví jako objekt především paradoxně působící souhry porušení každodennosti a nejrůznějších

³¹ FRITZSCHE, Silke. *TV – Moderation*. Konstanz: UVK Verlagsgesellschaft mbH, 2009. s. 207. ISBN 978-3-86764-031-2. Die Praxis zeigt deutlich, dass der TV-Moderator über vielfältige Kompetenzen verfügen muss, um nachhaltig in der oberen >Fernsehliga> mitzuspielen: journalistische Kompetenzen, die sich dann in seinem Hauptwerkzeug, dem Moderationstext, spiegeln, kommunikative Kompetenzen, in denen sich seine Aussenwirkung vor allem in der körpersprachlichen und stimmlichen Präsenz ausdrückt, und natürlich die persönliche Kompetenz. Der erfahrene Sendemacher kann daraus recht schnell das mögliche Entwicklungspotenzial des Moderators ablesen: Ohne Selbstdisziplin, Engagement und Durchsetzungsvermögen wird nicht viel aus der Moderatorenkarriere.

společenských normalit při současném zachování a zabezpečování normality.³²

Ve výčtu funkcí bychom mohli pokračovat. Za čtvrté „Spielleiter“ musí obsah nebo sdělení adresovat mnoha směry divákům u obrazovek, publiku v sále, soutěžícím, hostům pořadu, kameramanům, režisérovi a kolektivům jako např. my tvůrci, my zde v sále atd.

Za páté má zcela za úkol doslova odmoderovat soutěžící, chování publika, vystupující umělce, prominentní hosty či přechody mezi různými dílčími prvky zábavného pořadu.

Za šesté transformuje nečekané nebo přímo nežádoucí, ať už jakéhokoliv druhu, na žádoucí a naopak užitekvatelné a to zcela v návaznosti na formát pořadu.

Za sedmé „Spielleiter“ musí motivovat soutěžícího, ať už k sebevyjádření nebo k soutěžním výkonům, a televizní diváky ke zpětné vazbě především ve formátech, kde diváci komunikují a reagují prostřednictvím sms zpráv. Jeho role je ale také v oblasti komunikačně psychologické. Dnešní moderátor musí mít velmi silný vhled do momentálního okamžiku a dle svého velmi citlivého úsudku vyhodnotit, adekvátně situaci, a na ní reagovat a zároveň odhadnout do určité míry také reakci svého okolí.

„Z pohledu komunikačně vědecké perspektivy s ohledem na dění v soutěžním pořadu a jeho souhrn faktorů, jak vůči přímým účastníkům, tak i vůči divákům v sále a u televizních obrazovek se „Spielleiter“ dále jeví jako zástupce pravidel hry a tím jako garant „komunikativní důvěry“. Tato jeho funkce založená na normativních pravidlech často koliduje s potencionálním

³² PARR, Rolf, THIELE Matthias. *Gottschalk, Kerner & Co.: Warum Spielleiter? – Einige Vorbemerkungen*. Frankfurt am Main: Rolf Parr und Matthias Thiele, 2001. s. 9-10. ISBN 3-518-12175-8. Erstens werden Spielleiter zunehmend zu interdiskursiven Gegenständen, die ebenso einzelne, fragmentierte Programme und Programmenteile wie auch einzelne, nicht unbedingt fernsehnahe gesellschaftliche Bereiche miteinander verknüpfen, so überlagern typische Spielleiterfunktionen zweitens zunehmend insbesondere solche Formate wie Koch-, Talk- und Sportsendungen, drittens schliesslich erscheinen die Spielleiter als Orte des zunächst einmal paradox anmutenden Zusammenspiels von lustvoller Durchbrechung des Alltags und der verschiedensten gesellschaftlichen Normalitäten bei gleichzeitiger Behauptung und Versicherung von Normalität.

flexibilně-normalizovaným zvládním nepředvídatelností, které se objevují teprve v průběhu dění.“³³

Za osmé, jednou z funkcí, na kterou se v posledních letech velmi klade důraz je funkce zábavná. Schopnost pobavit ovšem velmi zužuje spektrum moderátorů, kteří jsou schopni držet se všech těchto základních funkcí, aby dosáhli nejvyššího možného úspěchu jako moderátoři. V tomto případě mají velikou výhodu moderátoři, kteří jsou zároveň autory nebo výraznými spoluautory scénáře. Jejich invence je přínosem a jejich projev je osobitý a uvolněný. Drží se vlastního textu, který v případě potřeby obohacují ještě o momentální reakce, které vycházejí z okamžité improvizace. V opačném případě je moderátor odkázán na schopnost dobrého scénáristy, kterých v těchto oblastech není mnoho.

Moderátor tedy v těchto formátech pořadů plní zcela jednoznačně funkci komunikačního experta, režiséra situací, coache, žurnalisty, informátora s širokým všeobecným přehledem, baviče a psychologa.

Dají se všechny tyto schopnosti získat vykonávání herecké praxe?

³³ PARR, Rolf. *Gottschalk, Kerner &Co.: Blicke auf Spielleiter – strukturfunktional, interdiskurstheoretisch, normalistisch*. Frankfurt am Main: Rolf Parr rund Matthias Thiele, 2001. s. 14. ISBN 3-518-12175-8. Weiter erscheinen Spielleiter aus kommunikationswissenschaftlicher Perspektive und mit Blick auf das Spielgeschehen und seine „Situationalität“ sowohl gegenüber den direkt Beteiligten als auch den Saal- und Bildschirmzuschauern als Vertreter der Spielregeln und damit als Garanten „kommunikativen Vertrauens“. Allerdings kollidiert diese auch im vornhinein verabredeten (normativen) Regeln basierende Funktion von Spielleiter häufig mit dem immer erst im nachhinein des je aktuellen Geschehens möglichen flexibel-normalistischen Managens von Unvorhergesehenem.

4. STUDIUM

Je stále velkou otázkou, jestli se moderování, vzhledem ke všem funkcím, které jsme si v předchozí kapitole vyjmenovali, lze teoreticky naučit. Zdali studium moderování má smysl. I na toto téma existuje mnoho rozdílných názorů. Aleš Ulm šéfdramatug zábavy ČT na tuto otázku odpovídá:

Kubelková: Myslíte si, že se každý může naučit moderovat?

Ulm: „Ne. Naučit se nedá pohotovost. To je zkušenost. A pak jsou moderátoři, kteří jsou autorští a neautorští. Někteří odříkají to, co mají připravené, a autorský moderátor si to většinou staví sám. Ale to je opravdu opět věcí zkušenosti. Dispozice k tomu musí být. Vždyť když už se o to začnete zajímat, asi cítíte nějakou dispozici.“³⁴

V následující kapitole se stručně poohlédneme po některých vzdělávacích institucích, které by v sobě mohly obsahovat možnost získat díky studiu některé teoretické moderátorské kompetence. V souvislosti s hypotézou, vyslovenou v praktické části této práce, se zaměříme na přehled předmětů, které studenti absolvují při studiu herectví a při studiu moderátorské školy D3 a ve stručnosti také na studia mediálních komunikací, ať už jako specifické zaměření studia žurnalistiky nebo samostatné.

4.1 Studium herectví

Smyslem podkapitoly Studium herectví je stručně vypsát studijní předměty, které studenti absolvují. Jejich přehled nám pomůže vyjasnit si možnost teoretické přípravy herců na profesi televizních moderátorů. Studium herectví obsahuje pochopitelně mnoho různých oblastí a oborů, na které se může student specializovat. Na Akademii múzických umění v Praze konkrétně na divadelní fakultě obor herectví, se studenti v rámci svého vyučování potkávají

³⁴ KUBELKOVÁ, Iva. *Nejzajímavější moderátoři ČR, jejich atraktivita a jejich přínos tomuto povolání*. Praha: 2010-06-01. s. 23 - 24. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Jan Amose Komenského, fakulta Sociální a mediální komunikace.

s předměty jako je např. jevištní mluva a teorie jevištní mluvy, základy rétoriky a poetiky, základy tvůrčího projevu, psychologie, jevištní pohyb. Některé z těchto předmětů zmiňují i někteří herci - moderátoři v praktické části této práce, jako předměty, na které si při moderování vzpomněli. V rámci magisterského studia také zajišťuje Kabinet hlasové a mluvní výchovy tuto specifikaci.

„Kabinet hlasové a mluvní výchovy zajišťuje v magisterském studiu oborů herectví činoherního divadla a herectví alternativního loutkového divadla výuku **techniky mluveného projevu, jevištní řeči, zpěvu, přednesu, rozhlasového herectví, melodramu, dabingu a teorie jevištní řeči**. Cílem výuky je systematické komplexní rozvíjení psychosomatických předpokladů hlasového a mluvního projevu.“³⁵

Studium herectví obsahuje ale stále většinu předmětů, které se k moderování samozřejmě nevztahují jako např. teorie divadla a jeho složek, šerm, step, inscenační tvorba, tanec, akrobacie, herecká tvorba, Divadlo v pojetí západní kultury a mnoho dalších.

Podobně je tomu i na Divadelní fakultě Janáčkovy akademie múzických umění v Brně.

Z těchto faktů lze teoreticky vyvodit, že připravenost herců na moderování televizních zábavných pořadů je omezená.

4.1.1 Improvizace

Slovo improvizace se v souvislosti s úspěšným moderováním zábavných pořadů užívá velmi často. Během studia herectví, se ovšem k výuce improvizace studenti v rámci svých povinných předmětů nedostávají. Výuku improvizace mohou sami vyhledat v probíhajících workshopech nebo kurzech. Do konečného důsledku si ale málokdo dokáže představit, co to vlastně improvizace je. Ti, kteří divadelní improvizaci vyučují, se také pochopitelně

³⁵AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ: *Akademie múzických umění divadelní fakulta* [online]. DAMU, © 2007-2012 [cit. 2012-02-02]. Dostupné z: <http://www.damu.cz/katedry-a-kabinety/kabinet-hlasove-a-mluvni-vychovy>

shodují na tom, že je to obor, který si můžete určitými technikami a praxí osvojit.

Herecká improvizace je specifický obor hereckého umění, který se v posledních letech těší velké oblibě. Vznikají divadelní soubory, které jsou na improvizaci založeny. Jako např. Divadlo Demago nebo cabaret VOSTO5. Populární jsou divadelní představení, která jsou zcela v režii profesionálního improvizátora. Improvizátor je umělec, který se zabývá systematickou uměleckou improvizací. Mezi nejznámější improvizátory patří např. Jan Werich, Miroslav Horníček, Boleslav Polívka, Miroslav Donutil a další. Mezi nejuznávanějšího improvizátora současnosti patří herec Jaroslav Dušek, který v roce 1980 spolu s Janem Bornou založil divadlo Vizita, které je od roku 1985 založeno na čiré pódiové improvizaci.

„Improvizace patří k nejsložitějším divadelním disciplínám. Improvizátor se v jediné chvíli stává hercem, scénáristou i režisérem. Využívá k tomu vrozených dispozic (postřeh, obrazotvornost) a naučených dovedností (stavba příběhu, práce s napětím, herectví, dodržování stanovených pravidel...)“³⁶

Výuka improvizace probíhá dnes již na mnoha místech České republiky. Většinou formou seminářů, workshopů a kurzů, které vedou zkušení improvizátoři. **Pokud si pozorně přečteme základ výuky improvizace, všimneme si mnoha společných jmenovatelů, které se shodují se zmiňovanými moderátorskými funkcemi a kompetencemi.**

„Přirovnáme-li improvizaci ke zbrani, můžeme říct, že nelze improvizovat s prázdným zásobníkem. Někteří improvizátoři dokážou díky své pohotovosti a smyslu pro humor zazářit, ale svůj zásobník vystřelí během velmi krátké chvíle. Chtějí-li zářit i dál, musí se celoživotně vzdělávat. Základem výuky je sledování lidí – podstaty jejich charakterů, vzorců chování, jejich profesí, zájmů, osudů, a následné osvojování si pozorovaného. Nástavbou pro další hraní jsou různé encyklopedické znalosti (historie, přírodověda, geografie,

³⁶ HEJNIC, Jaroslav: *Divadelní improvizace, metodika* [online]. © 2008 [cit. 2012-03-02]. Dostupné z: <http://hejnic.webnode.cz/products/divadelni-improvizace-metodika/>

společenské jevy), logické uvažování, schopnost aplikovat své znalosti do nejrůznějších situací.“³⁷

V následujícím rozhovoru s herečkou a učitelkou improvizace Simonou Babčákovou nás zajímalo, jak moc můžeme aplikovat divadelní improvizaci při moderování. Vzhledem k tomu, že tato profesionální herečka má zkušenosti i moderátorské (moderovala např. Festival krátkých filmů v roce 2007 a 2008, nebo módní přehlídky Gábiny Páralové), je pro nás ideální osobou, která přinese zcela profesionální pohled na propojení těchto komponentů pódiového vystoupení. (Celý rozhovor je součástí této práce dostupný jako Příloha D).

Kubelková: Jakým způsobem improvizaci vyučujete?

Babčáková: Už slovo vyučovat mi přijde zavádějící, protože improvizace se naučit moc nedá. Já se spíše vnímám jako takový konzultant a workshopy dělám tak, že zadávám lidem určité cvičení a dávám jim zpětnou vazbu a v té zpětné vazbě pojmenovávám určitá pravidla.

Kubelková: Takže improvizace se nedá naučit?

Babčáková: Jako tak aby to mohl dělat kdokoliv, a to je jedno jestli projde dvacetiletým nebo tříměsíčním výcvikem, aby mohl potom improvizovat, vyloučeno.

Kubelková: Takže jsou třeba dispozice. A jaké?

Babčáková: Určitě velká fantazie. Exhibicionismus ve smyslu mít radost z předvádění něčeho, ne sebe, ale mít radost, že zprostředkovávám příběh. Je také nutné ty příběhy v hlavě mít. Být dobrý vypravěč a být dobrý hráč. Hráč je pro mne ten, kdo je ochoten se odevzdat celé té inspiraci, která se děje. Základ improvizace, kterou já učím, je přitakávat úplně všemu, protože v té rychlosti nemáte čas. Stejně jako v moderování, tam také nemáte čas si vybírat, kterou z formulací zvolím. Musím prostě věřit, že to co mne napadá, je správně, a že vždy budu vědět, co mám dělat, i když nevím, co mám dělat.

Kubelková: Při moderování pomáhá hodně zkušenost, a co pomáhá při improvizaci?

Babčáková: Tréning. Jedině. Je třeba to pravidelně žít.

³⁷ HEJNIC, Jaroslav: *Divadelní improvizace, metodika* [online]. © 2008 [cit. 2012-03-02]. Dostupné z: <http://hejnic.webnode.cz/products/divadelni-improvizace-metodika/>

Kubelková: Takže improvizace je nebo není připravená?

Babčáková: Ta improvizace není připravená, ale ten hráč musí být připraven.

Kubelková: Jak připravený?

Babčáková: Určitě je dobré být odpočatý, čím je člověk unavenější, tím je to delší. Ideální by bylo být tak nějak usebraný. Ale mě samotné trvá tak 15 minut než se do toho ponořím.

Kubelková: Do čeho?

Babčáková: Do té hry, do toho příběhu.

Kubelková: Do té vlastní hry?

Babčáková: Ano. Do té doby, než se začne ten příběh odehrávat, když to teda vůbec vyjde, mimo moji mysl. Kdy já najednou sleduji něco, co nejsem úplně já. Ze začátku je tam hodně technika, ale pak když se dostaví ten zázrak, pak se člověk dostane do toku a dává se k dispozici tomu co je.

Kubelková: Takže člověk vlastně žije přítomnost?

Babčáková: Jo, určitě přítomnost tam hraje velkou roli.

Kubelková: Je třeba k tomu herecké vzdělání?

Babčáková: Je to velká výhoda. Protože se můžete opřít o techniku, na kterou už nemusíte myslet.

Kubelková: Je to určitý způsob meditace?

Babčáková: Když se stane ten zázrak, což není samozřejmost. Také jsem to teď nedávno zjistila, že to není samozřejmost. Tak se cítím po takovéto improvizaci nějakým způsobem pročištěná.

Kubelková: Z čeho se při improvizaci vychází?

Babčáková: Když jsem se to učila já od Jaroslava Duška, tak se vycházelo z tělesných pocitů. To je ta pravda, ke které se teď vracím. Člověk musí přitakat čemukoliv. Takže pokud se cítím vyčerpaná a v depresi a začala bych uměle hrát nastřelenou veselou postavu, tak já na ní nemám energii. Ten výchozí bod je v tom, jak se cítím. Teď nedávno když jsme hrály s Ester Kočičkovou, tak jsem si v šatně líčila řasy a ona mi říká: „Ty si líčíš řasy?“ a já: „No, budeme za krásný ženský“. A už když jsme scházely po schodech dolů, tak jsme se obě nahrbily a byli z nás alkoholici. Prostě to tělo šlo jinam. Tělo v sobě má starší moudrost a ono ví vždy líp než já.

Kubelková: Dá se takto improvizovat v moderování? Často všichni moderátoři hovoří o improvizaci?

Babčáková: To je trochu jiný druh improvizace. To není představení, kde hodinu a půl improvizujete. Moderování pro mne není improvizace, ale moderování je, že hraji moderátorku, ta role má tyto a tyto pravidla a v rámci toho si můžu dovolit toto a toto a jestliže se mi děje nějaký tělesný pocit, ve smyslu pravda, pak ano improvizace je, že to přiznám. Mě se nelíbí, když se při moderování projevují takové ty pocity nervozity, trémy, přijde mi to, že je to alibismus, s kterým moderátor přiznává nejistotu a zmenšuje tím to, co dělá. Já neberu moderování jako improvizaci. Moderátor je pro mne informátor, který informuje a může to udělat různými způsoby.

Kubelková: Za nejlepšího moderátora Českých Lvů je často považován Jaroslav Dušek, který přeci hodně improvizoval?

Babčáková: On je mistr improvizace. Nikdo takový, jako je Jaroslav Dušek, tady není. S čímž se já velice těžko srovnávám, protože vždy když se s ním srovnám, cítím se být nedostatečná. On má mnoho darů. Umí být pohotově neskutečně vtipný. Já jsem pak měla pocit, že správný moderátor musí být také neskutečně vtipný a ono to v praxi není úplně tak nutné.

Kubelková: Co se tedy dá pro moderování z vašich workshopů využít?

Babčáková: Získáte určitý typ sebedůvěry a sebevědomí, které potřebujete pro moderování a které potřebujete i pro improvizaci. Naučíte se zpracovávat situace neosobním způsobem a přestanete mít strach. Já jsem si teď nedávno pojmenovávala, co to je, když jsem sledovala ceny Filmové kritiky, které uváděl Ondra Vetchý, o kterém vím, že je chytrý a velmi verbálně pohotový a jediný co neměl, byla sebedůvěra, a byl tuhoš a bylo to mimo. Při těch mých workshopech se může člověk setkat s kritickými situacemi a může získat určité know how, aby věděl co s nimi dělat.

Kubelková: Moderátoři často hovoří o tom, že se moderátor nedá hrát. Že musí být sám za sebe.

Babčáková: Jo a ne. Ano, pořád jsem to já jako Simona Babčáková a pořád mě vidíme a je tam titulek, ale já teď tady s vámi mluvím úplně jinak než na sto třicet lidí. Takže je to role. Z mého úhlu pohledu je to role. Já kdybych to

dělala za sebe, tak nebudu vyjmenovávat sponzory, protože mě nezajímají sponzoři, to není pravda, já tam plním úkol a jsem v nějaké roli a pro mne to je herecká výzva.

4.2 Moderátorská škola D3

Školou, která se vyloženě specializuje již léta na výuku moderování je Moderátorská škola D3. Vznikla v roce 2002 a založila jí moderátorka působící na TV NOVA Mgr. Jana Adámková Ph.D. Jana Adámková se během deseti let působení jako ředitelka této školy vypracovala na respektovanou osobnost, s velmi profesionálním pohledem na problematiku vzdělávání v mnoha směrech. V roce 1997 byla jako autorka akreditovaných vzdělávacích programů nominována na prestižní mezinárodní cenu za vědu a vzdělávání International Socrates Award, která se každým rokem uděluje v Oxfordu. Stala se autorkou a odborným garantem mnoha vzdělávacích programů, viz. příloha A. Cílem rozhovoru, který jsme s Janou Adámkovou uskutečnili, bylo získat co nejodbornější pohled na možnost výuky moderování. V tomto případě se z našeho zúženého pohledu na zábavné pořady dostáváme do širšího úhlu pohledu na profesi moderátora.

Kubelková: Jaké základní kompetence jsou podle vás pro profesi moderátora důležité?

Adámková: „Vytríbená kultura a technika projevu nejenom co se týká verbální, ale i neverbální stránky moderování, výborná slovní zásoba, dobrý všeobecný přehled, znalost práce s informací v kontextu mediálních procesů, umění práce s komunikačními a informačními technologiemi, tvořivý komunikační styl, komplexní chápání kvality jednotlivých komunikačních složek moderování, charisma a příjemný vzhled.“

Kubelková: Co z toho se může adept naučit a co se naopak naučit nedá?

Adámková: „Při velké pílí se případný adept může naučit nejenom z teoretického, ale i technického hlediska téměř všechno. Jak se říká, praxe dělá mistra. Jenže to, co je v této profesi velmi podstatné, jsou dvě ingredience

– talent a charisma. Ani jedna z nich se naučit nedá. V médiích jsem se během své 15-ti leté praxe setkala s celou řadou moderátorů, kteří byli velice snaživí a pracovití, přesto z televize museli po několika měsících odejít. Divák je totiž nekompromisní a každý nedostatek se v konečném ratingu sledovanosti okamžitě projeví.“

Kubelková: V čem vidíte ve Vaší praxi největší rozdíl mezi vystudovaným moderátorem a moderátorem, který tento obor nestudoval?

Adámková: „Pokud budeme předpokládat, že oba tito moderátoři mají pro danou profesi požadovaný talent, pak nesporným plusem pro moderátora, který absolvoval patřičný vzdělávací program, je velký náskok nejenom z hlediska znalosti požadavků při zpracovávání informací v rámci mediálního procesu, ale i znalost řekněme určitých algoritmů, tedy postupů, které se týkají moderování jednotlivých typů televizních či rozhlasových pořadů. Každý pořad má předem stanovená kritéria, která jsou závazná nejenom pro samotný způsob moderování, ale například i pro spolupráci s jednotlivými štáby, které se na přípravě a realizaci daného pořadu podílejí. Totéž se týká i dalších dovedností, jako je například práce s mikrofonem, práce s rozhlasovým odbavovacím systémem, střihu reportáží, moderování na klíčovací ploše apod.. Studenti se učí moderovat přímo v televizních a rozhlasových studiích, kde se na základě simulace reálných situací učí reagovat na problémy, které mohou během natáčení nastat. Jedním z důležitých bodů výuky je i zvládnutí krizových situací, schopnost argumentace i umění zpětné vazby. V neposlední řadě je třeba připomenout i znalosti Autorského zákona i Novinářského kodexu. Nezpochybnitelnou výhodou je v tomto případě i absolvování studentské praxe v regionálních a celoplošných elektronických médiích, kde si studenti mohou svoje dovednosti vyzkoušet. Moderátor, který je v tomto oboru naprostým nováčkem a na svoji profesi není připraven absolvováním potřebného vzdělávacího programu, se samozřejmě všechny výše jmenované dovednosti také naučí, ale za daleko delší čas a mnohem složitěji.“³⁸

Studenti moderátorské školy D3 během svého studia procházejí předměty jako např. pozice moderátora v komunikačním procesu, kultura a technika

³⁸ Celý rozhovor viz. příloha A - Rozhovor s Mgr. Janou Adámkovou Ph.D., zakladatelkou a ředitelkou Moderátorské školy D3. Datum 3.2.2012.

mluveného projevu, jazykové prostředky českého jazyka, stylistika a řečová strategie, žurnalistické zpracování informací v kontextu mediálních procesů, image a osobnost moderátora a mediální moderování. V ostatních případech je studium částečných komponentů, které se při moderování dají využít, součástí studia žurnalistiky jako např. na katedře žurnalistiky FFUP v Olomouci – Komunikační studia, nebo na Institutu komunikačních studií a žurnalistiky UK FSV – Katedra mediálních studií.

5. CÍL PRŮZKUMU A STANOVENÍ HYPOTÉZY

Vzhledem k cílu této práce jsme jako vhodnou metodu průzkumu zvolili kvalitativní formu. Někteří metodologové chápou kvalitativní průzkumy jako pouhý doplněk tradičních kvantitativních výzkumných strategií, ale pravdou je, že kvalitativní průzkum si postupně získal v sociálních vědách naprosto rovnocenné postavení s ostatními formami výzkumu.

„Práce kvalitativního výzkumníka je přirovnávána k činnosti detektiva. Výzkumník vyhledává a analyzuje jakékoli informace, které přispívají k osvětlení výzkumných otázek, provádí deduktivní a induktivní závěry. Seznamuje se s novými lidmi a pracuje přímo v terénu, kde se něco děje.“³⁹

Cílem našeho kvalitativního průzkumu je získat od vybraných osobností moderátorů – herců zajímavé postřehy, týkající se jejich dvou profesí, které vykonávají. Snahou je tyto postřehy a poznatky zanalyzovat a vyvodit závěr, který se stane ověřenou teorií a potvrdí nebo vyvrátí stanovenou hypotézu.

Hypotéza vychází ze stereotypů, které jsou obecně platné napříč diváckou populací. Stereotypem je, že většina televizních diváků předpokládá, že profesionální herec umí zahrát dobrého moderátora, že pro herce, který umí pracovat s textem, není moderování problémem. Tento stereotyp bohužel panuje i mezi některými lidmi, v jejichž popisu práce je výroba televizních pořadů zábavného formátu. Obecná malá informovanost o náplni moderátorské práce a o detailních funkcích moderátora při zábavných televizních, převážně soutěžních pořadech k tomuto stereotypu pouze přispívá. Pokud se snad již setkáme s někým, kdo vám odpoví, že herec není automaticky dobrým moderátorem, většinou není schopen podrobněji popsat, z jakého je to důvodu. Proto jsme pro tento průzkum stanovili následující hypotézu.

³⁹ HENDL, Jan. *KVALITATIVNÍ VÝZKUM*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. s . 48. ISBN 978-80-7367-485-4

HYPOTÉZA: Herec, vykonávající hereckou praxi má větší předpoklad pro úspěšné zvládnutí moderátorské profese.

Vybrané osobnosti moderátoři – herci by tak v následujícím průzkumu měli osvětlit styčné body těchto dvou profesí a naopak jejich výraznou rozdílnost. Z vlastních zkušeností by měli konstatovat, zda herecká profese je pro ně při moderování výhodou nebo zda je v některých momentech stahuje od profesionálního moderátorského výkonu. K získání komplexních informací výrazně pomůže fakt, že se v závěru našeho průzkumu objeví výpovědi těch, kteří tyto moderátory – herce režírují nebo jim vytvářejí scénáře.

5.1 Použitá metoda průzkumu – strukturovaný rozhovor

Základním nástrojem našeho kvalitativního průzkumu je strukturovaný rozhovor.

Strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami sestává z řady pečlivě formulovaných otázek, na něž mají jednotliví respondenti odpovědět. Pružnost sondování v kontextu situace je omezenější než v jiných typech rozhovorů. Tento typ rozhovoru se používá, když je nutné minimalizovat variace otázek kladených dotazovanému. Redukuje se tak pravděpodobnost, že se data získaná v jednotlivých rozhovorech budou výrazně strukturně lišit.

„Základním účelem tohoto typu interview je co nejvíce minimalizovat efekt tazatele na kvalitu rozhovoru. Data z takového interview se snadněji analyzují, protože jednotlivá témata se lehce v přepisu rozhovoru lokalizují.“⁴⁰

Rozhovor je v našem případě zcela adekvátní požadavkům spolehlivosti a platnosti získávaných empirických údajů. Vzhledem k velké časové vytíženosti vybraných osobností byl zvolen rozhovor formou emailové pošty, která poskytuje možnost následného dotazování. Strukturované dotazování umožňuje širší průzkum povrchových vzorců nebo zákonitostí.

Rozhovor obsahoval 10 standardizovaných otevřených otázek. *Viz příloha E.* V našem případě poskytovala právě forma rozhovorů (emailovou poštou)

⁴⁰ HENDL, Jan. *KVALITATIVNÍ VÝZKUM*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. s. 173. ISBN 978-80-7367-485-4

dostatečný časový prostor pro vybrané osobnosti, aby se nad otázkami zamyslely. Jejich odpovědi jsou do posledního slova autentické. Rozhovory byly uskutečněny s devíti osobnostmi, které aktivně vykonávají hereckou i moderátorskou profesi a jako doplňující informace poslouží tři rozhovory s režiséry a scénáristy.

5.2 Harmonogram postupu – přípravná, realizační a vyhodnocovací fáze průzkumu

a) Přípravná fáze - V přípravné fázi průzkumu jsme nejprve definovali cíle a stanovili hypotézu. Viz kapitola 5. Cíl průzkumu a stanovení hypotézy.

Dále jsme zvolili objektivní metodu pro tento průzkum a pro ověření hypotézy, kterou je základní žurnalistický žánr 'Rozhovor'. Zvolení této metody bylo zcela jednoznačné vzhledem k podstatě zkoumaného problému. Byla to jediná vhodná možnost, jak získat osobní postřehy a poznatky dotazovaných osobností. Viz kapitola 5.1 Použitá metoda průzkumu – Rozhovor. Základem rozhovoru jsou vhodně zvolené otázky. Po konzultaci s vedoucím práce jsme vytvořili 10 otázek, které mapovaly základní podstatu řešeného problému. Otázky jsou standardizované a otevřené. Důvodem je vyšší možnost analýzy odpovědí a jejich srovnání. Koncepce otázek je zvolena tak, aby i tak široké spektrum osobností, které byly vybrány, mělo možnost najít v rozhovoru svůj prostor pro vyjádření osobního přístupu. Seznam otázek viz Příloha O.

Jako další část přípravné fáze bylo důležité vytipovat vhodné osobnosti pro rozhovor, viz kapitola 5.3 Zkoumaný vzorek. V této části jsme začali se shromažďováním důležitých informací o osobnostech z vybraného vzorku. Na základě těchto zjištěných informací se potvrdilo, že vzorek byl vybrán bez výjimky vhodně pro účely této diplomové práce. Osloveno bylo 12 osobností moderátorů – herců, kteří mají konkrétní zkušenosti s těmito profesemi. 2 z nich na výzvu nereagovali, jeden se omluvil. Zbýlých 9 osobností ochotně přijalo účast na našem průzkumu.

b) Realizační fáze – V lednu roku 2012 jsme začali rozesílat připravené otázky. Většina z oslovených reagovala velmi rychle. Sběr informací trval maximálně dva týdny.

c) Vyhodnocovací fáze - Pečlivě jsme data roztřídili a seznámili se s materiálem a jeho strukturou. Po prvním čtení získaných textů jsme stanovili kritéria pro analýzu dat. Kritéria v našem případě jsou samotné strukturované otázky. Z těchto otázek jsme vybrali ty nejzásadnější, které se přímo týkají stanovené hypotézy. Poté jsme začali označovat jednotlivé části textu a vyhodnocovali, o čem jednotlivé úseky vypovídají, a přiřadili vhodná označení. Tento proces indexace vedl k zjemnění a propracování kategorizačního systému. Klíčové prvky částí dat jsme umístili do tabulky v rámci sumarizace dat. Tato tabulka slouží vedle stručného slovního přehledu o jednotlivých výpovědích ke komplexnějšímu souhrnu získaných informací, které jsou tímto způsobem lépe srovnatelné a přehledné. Každé kritérium má svou vlastní závěrečnou vyhodnocovací část, která hodnotí výsledek otázky a ve které se v některých případech odpovědi staví do konfrontace s výpovědí odborníků režisérů, scénáristů na dané téma.

5.3 Charakteristika a přehled zkoumaného vzorku

Zkoumaný vzorek devíti osobností se skládá z moderátorů - herců, kteří aktivně tyto profese vykonávají po dobu několika let. Základním kritériem výběru byly zkušenosti s moderováním zábavného, nejlépe soutěžního pořadu. V herectví – hraní v divadelních představeních a v moderování – zkušenost s televizním moderováním živých přímých přenosů. Pro náš průzkum se podařilo získat ty nejvýraznější osobnosti těchto profesí. Všichni mají herecké vzdělání a všichni působí pravidelně na televizní obrazovce jako moderátoři zábavných i publicistických pořadů nebo alespoň měli možnost si moderování v té nejnáročnější podobě vyzkoušet (např. Miroslav Etzler). Jejich postřehy vycházejí z letité praxe a jsou přínosem i proto, že jejich pohled na propojení těchto dvou profesí nikdo nikdy takto neseskupil. Většina z nich se zájmem

ocenila téma této práce a průzkumu. Problém předsudků a zdánlivého splývání těchto dvou profesí sami považují za nevyřešenou otázku.

Přehled vybraných moderátorů – herců

Čenský Jan (* 1961)⁴¹

Jan Čenský je český herec a moderátor. Vystudoval hudebně dramatický obor na Státní konzervatoři v Praze. Jako herec byl obsazen do mnoha desítek filmů a seriálů. Hostoval v divadle Pod Palmovkou a také v Národním divadle. V současné době hostuje v divadlech Na Jezerce, Viola a Litera. Znáám je z mnoha televizních pohádek jako nenapodobitelný princ. Hraje v několika českých seriálech jako např. Ordinace v růžové zahradě, Kriminálka Anděl atd. Působí také jako lektor herectví a rétoriky.

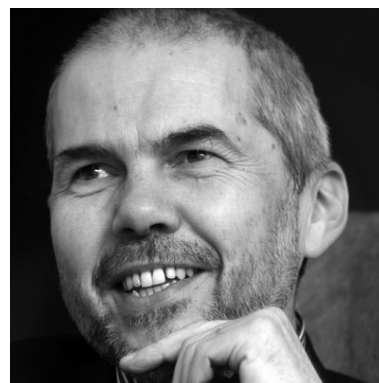

Jeho moderátorská kariéra dosáhla vrcholu, když se stal dvorním moderátorem přímých přenosů každoroční soutěže krásy MISS ČR. V televizi provázel také pořadem „O korunu krále Karla“. Patří mezi nejvyhledávanější moderátory společenských akcí pro svůj uhlazený a velmi profesionální styl.

⁴¹ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. ČSFD.cz [online]. © 2001-2012 [cit. 2012-13-02]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/1500-jan-censky/>

Eben Marek (* 1957)⁴²

Marek Eben je český moderátor, herec, hudební skladatel a zpěvák. Vystudoval Státní konzervatoř obor hudebně dramatický. Jako herec se uplatnil např. v Divadle V. Nezvala v Karlových Varech a v Divadle Ypsilon. Ztvárnil několik rolí v televizních inscenacích a filmech např. *Tvář za oken*. Znamé jsou jeho role z televizních pohádek *O líném Honzovi*, *Balónová pohádka*, *O princí Bečkovi* a další.

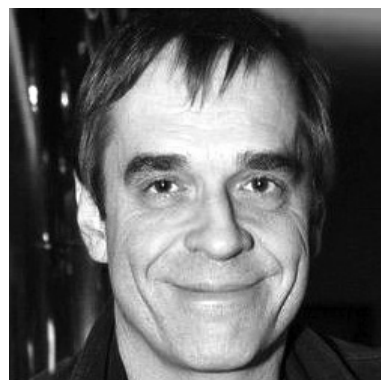
Již dlouhá léta působí na obrazovkách českých televizí jako moderátor různých zábavných i publicistických pořadů. Opakovaně se umístil v divácké anketě *TýTý* jako vítěz v kategoriích moderátor publicistických pořadů, osobnost zábavných pořadů. Vysoce ceněn je jeho jemný a inteligentní humor. Diváci ho mohli vidět jako moderátora několika ročníků soutěže krásy *MISS ČR*, ceny *TýTý*, uváděl pořad ČT „*O poklad Anežky České*“, úspěch mělo také jeho moderování taneční soutěže osobností „*Star Dance... když hvězdy tančí*“. Velmi oblíbené jsou rozhovory Marka Ebena s jeho hosty v pořadu „*Na plovárně*“, který vysílá česká televize od roku 1998 každou neděli večer. „Marek Eben říká, že moderování je parketa, kde nestačí hrát naučenou roli. Často musí reagovat spontánně, a to se projeví, jaký člověk doopravdy je.“⁴³ Oceňován je za své autorství ve zmiňovaných pořadech. Pravdou je, že když některý pořad již moderoval Marek Eben, laťka je většinou nasazena vysoko.

⁴² ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. *ČSFD.cz* [online]. © 2001-2012 [cit. 2012-13-02]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/7757-marek-eben/>

⁴³ JIRKŮ, Irena: *Laskavý profesionál Marek Eben*. [online]. Mafra.a.s. © 1999-2012 [cit. 2010-17-01]. Dostupné z: http://revue.idnes.cz/laskavy-profesional-marek-eben-dmi-/lidicky.aspx?c=A030209_212322_lidicky_pol

Etzler Miroslav (*1967)⁴⁴

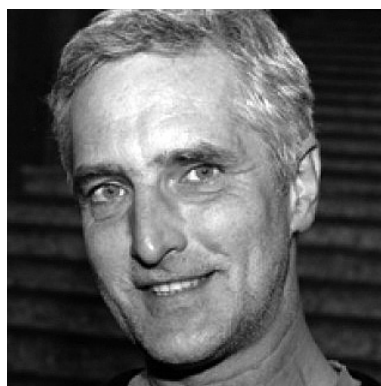
Miroslav Etzler je český herec. Vystudoval herectví na JAMU a poté působil např. ve Státním divadle v Brně nebo v Národním divadle v Praze. Hostuje v divadle Ungelt. Za svou dosavadní herečkou kariéru ztvárnil mnoho televizních i filmových rolí. Hrál např. ve filmech Díky za každé nové ráno, Čas sluhů, Mazaný Filip, Jak se krotí krokodýli, Jak ulovit milionáře, Hranaři atd. Znáám je také ze slavného seriálu Pojišťovna štěstí a Cesty domů.

Jako moderátor vstoupil před publikum v roce 2009 jako jeden z dvojice moderátorů živého přímého přenosu Miss ČR spolu s hercem Miroslavem Šimůnkem. Poté moderoval ještě několik společenských akcí. Vzhledem k tomu, že jeho moderátorský výkon byl poměrně kritizován a Miroslav Etzler je velmi upřímnou a soudnou osobností, jsou jeho postřehy z propojení herectví a moderátorství pro naši práci velmi přínosné.

Hanák Tomáš (*1957)⁴⁵

Tomáš Hanák je český herec, moderátor, dramatik a zpěvák. Ze studií VŠE byl z politických důvodů vyloučen (obvinění ze čtení manifestu Charty 77), pokusil se poté dostat na DAMU, což se mu nepodařilo. Přes to se ale herectví věnoval dále a stal se členem divadelního souboru SKLEP, kde působí dodnes nejen jako herec, ale také jako autor. Hrál v mnoha českých filmech

⁴⁴ ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. ČSFD.cz [online]. © 2001-2012 [cit. 2012-13-02]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/7255-miroslav-etzler/>

⁴⁵ ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. ČSFD.cz [online]. © 2001-2012 [cit. 2012-13-02]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/1057-tomas-hanak/>

jako např. Bony a klid, Kopytem sem, kopytem tam, Díky za každé nové ráno, Pasti, pasti, pastičky, Cesta z města, Skřítek a dalších. Mimo jiné si zahrál i v hollywoodském dobrodružném fantasy Kletba bratří Grimmů, které v Praze natáčel známý režisér Terry Gilliam.

Jako moderátor se ujal moderování talkshow Vodopád na tv Prima v roce 2005. V roce 2006 spolu moderoval předávání televizních cen Elsa. Moderoval pořad ČT Za zrcadlem. Již tradičně moderuje přímý přenos charitativního večera na ČT Pomozte dětem. Tomáš Hanák je vyhledávaným moderátorem společenských akcí.

Háma Aleš (*1973)⁴⁶

Aleš Háma je český moderátor, herec a muzikant. Po absolvování pražské konzervatoře začal hrát v Divadle Jaroslava Průchy v Kladně. Ztvárnil několik rolí v televizních filmech a seriálech jako např. Pojišťovna štěstí, Policajti z předměstí, Vůně vanilky, Tři životy atd. Své herecké a pěvecké schopnosti uplatňuje v současné době hlavně v muzikálech jako např. Limonádový Joe, Producenti a Adéla ještě nevečeřela, kde ztvárnil hlavní role.

Moderování se Aleš Háma věnuje již dlouhá léta. Začínal, jako moderátor rozhlasové stanice Frekvence 1 kde působil 6 let. V ČT moderoval a moderuje pořady jako např. Atlet roku, Čtyři v obraze, Duety, když hvězdy zpívají a Taxík, jediné taxi, které vám zaplatí. Je velmi vyhledávaným moderátorem, který často moderuje společenské akce v českém i anglickém jazyce.

⁴⁶ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. ČSFD.cz [online]. © 2001-2012 [cit. 2012-13-02]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/41559-ales-hama/>

Kostková Tereza (*1976)⁴⁷

Tereza Kostková je herečka a moderátorka. Vystudovala herectví na Vyšší herecké škole v Praze. Začínala v západočeském divadle v Chebu a nyní je stálou členkou divadla Pod Palmovkou. Objevila se v několika televizních filmech a seriálech jako např. Četnické humoresky, Pojišťovna štěstí, Bazén, Proč bychom se netopili a Ordinance v růžové zahradě, Soukromé pasti. Hrála ve filmu Líbáš jako Ďábel.

Jako moderátorka je velmi využívaná ČT. Moderuje pořady jako např. StarDance aneb Když hvězdy tančí, moderovala také Duety...když hvězdy zpívají, Souboj seriálů, Silvestr 2009 atd. Tereza Kostková je v současnosti nejvyužívanější moderátorkou zábavných pořadů, vysílaných různými televizemi v nejsledovanějším čase.

Maurerová Michaela (*1979)⁴⁸

Michaela Maurerová je česká herečka a moderátorka. Vystudovala DAMU v Praze. Působila v Městských divadlech Pražských, Hostovala také v divadle Bez zábradlí a v Divadle na Vinohradech. K vidění byla též ve filmech – Elixír a Halíbela, Experti a inscenacích, např. PF 77, Lakomec, Cesta do Vídně a zpět. V dnešní době je k vidění v nekonečných seriálech ULICE a Cesty Domů.

⁴⁷ ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. ČSFD.cz [online]. © 2001-2012 [cit. 2012-13-02]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/28858-tereza-kostkova/>

⁴⁸ ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. ČSFD.cz [online]. © 2001-2012 [cit. 2012-13-02]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/24561-michaela-maurerova/>

Jako moderátorku ji mohli vídat diváci teenagerského pořadu Letadlo na ČT, a hudebních hitparád v TV Prima a na TV Óčko. Pravidelně moderuje na ČT přímý přenos pořadu Pomozte dětem s Vojtou Kotkem, Tomášem Hanákem a Marcelou Augustovou. Michaela má mnoho moderátorských i hereckých zkušeností, a tak i vzhledem k jejímu vzdělání jsou její názory více než profesionální.

Janečková Ester (*1972)⁴⁹

Ester Janečková je česká moderátorka a herečka. Studovala Pražskou DAMU obor režie, odkud později přestoupila na herectví. Zahrála si ve filmech Jak ulovit milionáře, Nestyda, nebo v seriálových příbězích Trapasy. Občas je k vidění ve strašnickém Divadle Miriam.

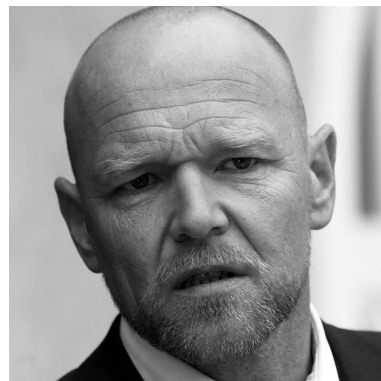

V posledních letech se věnuje hlavně moderování. Na ČT moderuje pravidelně pořad Sama Doma, který je vysílán každý všední den v přímém přenosu. Jednou týdně moderuje zábavnou rodinnou show, pořad Pošta pro tebe, kterému patří prime time. Ester Janečková je v našem výběru jediná, která má zkušenost se studiem režie, a tak je velmi zajímavé, zda se jí tato zkušenost odrazila v práci moderátorky, což se dozvíme z následující analýzy získaných informací našeho kvalitativního průzkumu.

⁴⁹ ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. ČSFD.cz [online]. © 2001-2012 [cit. 2012-13-02]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/48262-ester-janeckova/>

Vašut Marek (*1960)⁵⁰

Marek Vašut je známý český herec a moderátor. Vystudoval Pražskou DAMU a působil ve Státním divadle v Brně a v pražském Národním divadle. Je znám především velkým počtem filmových rolí, kde mezi nejznámější patří film Pěsti ve tmě, Hauři, Divoká svině. V polovině 90. let patřil Marek Vašut k nejpopulárnějším českým filmovým hercům, o čemž svědčí opakovaná vítězství v anketě Mr. Film časopisu Kinorevue. V současnosti patří k vyhledávaným představitelům epizodních rolí zahraničních produkcí, které u nás často filmují. Zahrál si tak mj. po boku Anthonyho Hopkinse ve filmu Česká spojka, v akčním filmu Mission: Impossible nebo ve filmu Blade. Z posledních let jsou známé jeho role z filmů a seriálů Detektiv Martin Tomsa, Milenec lady Chatterleyové, V peřině, Kájínek, Bestiář, Román pro ženy.

Jako moderátor byl a je k vidění např. v reality show Trosečník, v medailoncích o úspěšných osobnostech Cesty k úspěchu a nebo při předávání ocenění nejlepším hokejistům Zlatá hokejka. Marek Vašut pro svou osobitost, eleganci a mužné vystupování je jeden z nejvyhledávanějších moderátorů společenských akcí zejména na velmi luxusní úrovni.

⁵⁰ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. ČSFD.cz [online]. © 2001-2012 [cit. 2012-13-02]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/1769-marek-vasut/>

5.4 Analýza dat – otázka č. 3 - tabulka

Kritérium hodnocení (měřítko pro srovnávání) - otázka č. 3.

Tab. 1: Proč se věnujete moderování a co vás na něm baví?

Případ	Téma
Český	autorství, adrenalin
Eben	autorství, svoboda
Etzler	už nemoderuje a doufá, že nebude
Háma	svoboda, rozmanitost, peníze
Hanák	autorství, svoboda, peníze
Janečková	řízení situace a nálady, zvědavost
Kostková	autorství, řízení situace
Maurerová	autorství, řízení situace
Vašut	adrenalin, peníze

Zdroj: Rozhovory s moderátory – herci viz Přílohy F - N (autor Iva Kubelková), Praha, leden 2012

5.4.1 Slovní analýza

Na otázku č. 3. odpovědělo všech devět dotazovaných. Miroslav Etzler odpověděl na tuto otázku tak, že jeho výpověď nemůžeme zahrnout do této části závěrečné analýzy. Jeho odpověď vystihuje jeho pocit z moderátorské zkušenosti. Považuje své moderování za velmi nepovedené, o to zajímavější jsou naopak jeho postřehy vztahující se k obtížnosti moderování. V tomto případě budeme tedy pracovat s počtem 8 osobností, které odpověděli.

V odpovědích na otázku, která se zaměřila na motivaci k vykonávání moderátorské profese se velmi zajímavým způsobem shodlo 5 z 8 dotázaných (Český, Eben, Hanák, Kostková Maurerová). Jejich odpovědi vypovídali o radosti z možnosti autorsky zasáhnout do moderátorského vystoupení a také do připravovaného nebo probíhajícího pořadu.

Tři z dotázaných (Eben, Háma, Hanák) se shodli na velké míře svobody, kterou jim tato profese, oproti herecké, poskytuje. Zmiňovaná svoboda jistě velmi úzce souvisí s již uvedeným autorstvím, které je navíc jejich vyloženou doménou, a v jejich profesních CV jsou často uvedeni jako autoři divadelních her, hudby, nebo scénáře.

Ve třech případech (Háma, Hanák, Vašut) se moderátoři – herci shodují na finanční motivaci. To, že právě tyto osobnosti uvedly peněžité faktor za důležitý, souvisí s jejich upřímností. Je zcela jasné, že finance jsou motivačním prvkem pro všechny dotázané, ne všichni to ovšem definují. Jak je uvedeno v odpovědi Marka Vašuta: „Na rozdíl od filmu nebo účinkování v TV jsou stále ještě v moderování kompetitivní honoráře, které souvisí s náročností této profese.“⁵¹

Ve dvou případech (Čenský a Vašut) se objevuje pojem adrenalin. Adrenalin je hormon, který vyměšují nadledvinky, připravuje tělo na výkon, a je základním hormonem stresové reakce. Adrenalin se snaží „vyburcovat“ tělo k co největším výkonům. Samotným použitím tohoto výrazu vyjádřili tyto osobnosti svůj vztah a motivaci k moderování. Vzhledem k tomu, že jsou to oba muži, kteří často vyhledávají i ve svém soukromém životě adrenalinové sporty jako např. snowboard nebo bojové sporty, je naprosto jasné, že tento druh práce je pro ně přitažlivý.

Zajímavý výsledek se ukázal v případě třech dotázaných žen (Janečková, Kostková, Maurerová), jejichž odpovědi měly zcela stejný charakter. Největší motivací a lákadlem je pro ně možnost „být pánem situace“ pomocí verbálního projevu. Zda-li podstata této motivace má kořeny v genderové problematice zůstává otázkou, kterou by jistě mohla vyřešit jiná práce zabývající se tímto tématem. Jisté ale je, že se v jejich výpovědích objevují také výrazy jako např. manažer atmosféry a nálady, přiznaný „inspicient“, který kormidluje loď, kam je potřeba nebo např. ten který se pokouší otevřít lidi, zbavit je trémy a obav. Všechny tyto funkce, které jsou pro naše ženské osobnosti tak lákavé, velmi úzce souvisí se zmiňovaným autorstvím. Jejich přínos jako moderátorek, které řídí situaci, je jejich osobní přínos obsahující improvizaci a svobodu projevu.

⁵¹ Celý rozhovor viz Příloha N - Rozhovor s Markem Vašutem. 7. 1. 2012.

To, co většina z osobností označuje za výraznou motivaci k moderování, samostatnost a autorství, zcela odpovídá definici, kterou v rozhovoru také použil režisér Jiří Adamec. Na otázku, kterým hercům podle jeho názoru moderování jde, mimo jiné odpověděl: „Moje zkušenost mi velí věřit v samostatnou tvůrčí osobnost herce, nikoliv v osobnost prvoplánově poddajnou a s hereckým prožitkem memorující daný autorský text.“⁵²

Závěrem by se dalo říci, že hlavní motivací k moderování jsou pro naše osobnosti aspekty, kterých v herecké profesi není dostatek. Z jejich odpovědí je zřejmé, že jim herectví neposkytuje dostatek svobody, autorství, adrenalinu, peněz a možností někoho nebo něco řídit, být hybným motorem.

⁵² Celý rozhovor viz Příloha B – Rozhovor s MgA. Jiřím Adamcem, režisérem. Datum 6.2.1012

5.5 Analýza dat – otázka č. 4 – tabulka

Kritérium hodnocení - otázka č. 4.

Tab. 2: V čem si myslíte, že je nejzásadnější rozdíl mezi hraním a moderováním?

Případ	Téma
Čenský	hraní – role, moderace – sám za sebe
Eben	hraní – role, moderace – sám za sebe
Etzler	hraní - emoce, moderace – emoce překážkou
Háma	hraní – malá improvizace, moderace – velká improvizace
Hanák	hraní – vyzkoušené, moderace – nevypočitatelné
Janečková	hraní – role, moderace – sám za sebe, improvizace
Kostková	muzikant hrající na dva nástroje
Maurerová	hraní – role, moderace - sama za sebe
Vašut	hraní – role, moderace – sám za sebe

Zdroj: Rozhovory s moderátory – herci viz Přílohy F - N (autor Iva Kubelková), Praha, leden 2012

5.5.1 Slovní analýza

V odpovědi na tuto otázku se z devíti dotázaných zcela shodlo 5 osobností (Čenský, Eben, Janečková, Maurerová, Vašut). Největší rozdíl spatřují v možnosti vystupovat sám za sebe. Nikdo z nich nepřipouští, že by zde byla možnost hrát roli moderátora. Situaci, kdy moderátor nevystupuje sám za sebe považují profesně za nešťastnou. Jan Čenský v tomto případě doslova uvádí: „Jakmile začnete hrát roli moderátora, je to konec. Dříve nebo později na to diváci přijdou, přestanou vám věřit a jste v koncích.“⁵³ V podobném smyslu odpovídá i Michaela Maurerová: „Inak řečeno při herecké práci můžu hrát moderátorku, kdežto při moderování si na moderátorku hrát nesmím, tou

⁵³ Celý rozhovor viz Příloha F - Rozhovor s Janem Čenským. 13.2.2012.

musím být.“⁵⁴ Ester Janečková přidává ještě jeden zajímavý postřeh: „Navíc moderátor nepracuje s profesionály.“⁵⁵ Definovala zde další ze zásadních rozdílů, který si možná každý neuvědomuje, herec má ve svém okolí a při své práci na divadelních prknech nebo na filmovém „place“ kolegy herce, profesionály, kteří umějí zacházet se situací a mají praxi v této profesi. Moderátor je ve většině případů ten jediný (pomineme-li štáb a případného moderátorského kolegu), kdo je na místě profesionálem. Tento fakt se týká hlavně pořadů zábavně soutěžních, publicistických a také společenských moderací mimo televizní obrazovku. Ve formátech, kde jsou moderátorovi partneři z řad profesionálů, tím může být jeho situace usnadněna.

Podle dvou dotázaných (Hanák, Háma) je největší rozdíl v míře improvizace, kterou mohou při těchto profesích uplatnit. Jejich odpověď ovšem velmi úzce souvisí také s již zmiňovanou rolí a s bytím sám za sebe. V roli se dá velmi málo improvizovat, když jste sám za sebe, pro improvizaci máte mnohem větší prostor.

Z opovědí T. Kostkové a také M. Etzlera lze vyčíst, že považují obě profese za „spojené nádoby“. T. Kostková přirovnává tyto profese k muzikantovi, který hraje na dva hudební nástroje. M. Etzler hovoří o sportovci, který soutěží ve dvou odlišných disciplínách. I z tohoto přirovnání je ale jasné, že vykonávání jednoho nepodmiňuje vykonávání druhého. Nepřímo zde vyjadřují názor, že ten, kdo dobře zahraje roli, nemusí nutně dobře moderovat. Režisér Jiří Adamec hodnotí rozdíl mezi hercem a moderátorem takto: „Těch velkých rozdílů je mnoho, některé jsem už v minulých řádcích naznačil. Ale nejvíce bych rozdíl spatřoval ve schopnosti práce s předepsaným textem.“⁵⁶

⁵⁴ Celý rozhovor viz Příloha M - Rozhovor s Michaelou Maurerovou. 27.1.2012.

⁵⁵ Celý rozhovor viz Příloha K - Rozhovor s Ester Janečkovou. 23.1.2012.

⁵⁶ Celý rozhovor viz Příloha B – Rozhovor s MgA. Jiřím Adamcem, režisérem. Datum 6.2.1012

5.6 Analýza dat – otázka č. 5 a č. 6 – tabulka

Kritérium hodnocení - otázky č. 5. a č. 6. V tomto případě jsme otázky 5. a 6. pro naši analýzu spojili do jedné tabulky a jednoho hodnocení. Někteří dotázaní tyto dvě otázky shrnuli dohromady a odpověděli na ně zároveň, jiní se odvolávali v jedné odpovědi na odpověď druhou. Informace získané z těchto dvou otázek se tedy dají, a můžeme říci, že i musí, hromadně zanalyzovat.

Tab. 3: Jaké naopak společné prvky v těchto profesích vidíte? a Co z herecké praxe využíváte při moderování?

Případ	Téma
Český	empatie, práce s textem, paměť
Eben	empatie, kvalita verbálního projevu
Etzler	nedostatek studu
Háma	empatie, improvizace
Hanák	empatie, umělecké sebevědomí, podobnost se stand up vystoupením
Janečková	řeč těla, kvalitní verbální projev
Kostková	přirozený projev, vše je přetavitelné
Maurerová	talent, jevištní řeč
Vašut	empatie, práce s textem, kvalitní verbální projev

Zdroj: Rozhovory s moderátory – herci viz Přílohy F - N (autor Iva Kubelková), Praha, leden 2012

5.6.1 Slovní analýza

V odpovědích na ot.č. 5. a 6. se moderátoři – herci opět většinou velmi zajímavým způsobem shodují. Pět z devíti (Český, Eben, Háma, Hanák, Vašut) dotázaných staví jako velmi důležitou schopnost, která se dá využít v obou profesích empatii, cit pro situaci. Není to ovšem nic, co by se díky herecké profesi naučili, ale je to schopnost, kterou popisují jako nezbytně

nutnou k vykonávání těchto profesí. Mnohem více se shodují na nutnosti empatie v případě moderování. V případě hraní, a tímto je myšleno hlavně hraní divadelní, jde spíše o zkušenost s vystupováním před publikem a ztráta jakéhokoli ostychu. Často se objevují výrazy jako schopnost naslouchat, umění pozorovat a schopnost se naladit. Marek Eben přímo uvádí: „Moderátor je velmi často tím, kdo otevírá dveře někomu jinému, a když mu nedovede naslouchat, těžko se mu podaří navázat kontakt.“⁵⁷ Empatický přístup od moderátorů očekávají také ti, kteří mají pořad ve své režii. Petr Vachler říká: „Sedm miliard lidí, sedm miliard příběhů. Každému se bude líbit něco jiného. Měla by to být většina? Nebo kritici? Kolegové? Neexistuje dobrá a špatná moderace. Ale pokud bychom měli mluvit o dobré moderaci třeba Českého lva, pak je podstatným rysem dobré moderace umět se naladit na publikum a vyjít mu vstříc, najít atmosféru daného dne. Ta je proměnlivá s každým okamžikem“⁵⁸. Je velmi zajímavé, že o empatii v našem případě hovoří pouze muži. Ženy (Janečková, Kostková, Maurerová) hovoří hlavně o kvalitním přirozeném verbálním projevu. Napříč všeobecným názorem se za empatictější pohlaví uvádějí spíše ženy. V tomto našem případě nejde o to, že by tyto ženy nebyly dostatečně empatické nebo že by empatie ve svých moderátorských výstupech neužívaly. Empatie je pro ně natolik přirozená a automatická, že už ji nevnímají jako něco, na co je třeba klást důraz. Dalo by se namítat, že zde hovoříme o televizním moderování, které se vyznačuje v některých případech absencí diváků. Nutno podotknout, že většina ze zábavných soutěžních pořadů, které se vysílají v hlavním vysílacím čase, živě, jsou za přítomnosti diváků, kteří jsou často vzorkem cílové skupiny, na kterou daný formát míří a o kterou televize usiluje.

Kvalitní verbální projev je pro většinu z dotázaných hlavním spojovacím bodem herectví a moderování. To potvrdila i ředitelka moderátorské školy D3 Jana Adámková a na otázku jakou mají herci při moderování výhodu odpovídá: „Mezi jednoznačné výhody lze jistě zařadit výbornou orientaci v prostoru,

⁵⁷ Celý rozhovor viz Příloha G – Rozhovor s Markem Ebenem. 8.1.2012.

⁵⁸ Celý rozhovor viz Příloha C – Rozhovor s režisérem, scénáristou, producentem a majitelem agentury VAC Petrem Vachlerem. 15.1. 2012.

pěknou práci s intonací, celkově uvolněný projev, který mají diváci velice rádi, a dobře trénovanou paměť v případě, že scénář vyžaduje delší text. Mezi klady jistě patří i schopnost neverbální improvizace.“⁵⁹

V případě této konkrétní analýzy 5.6 bych zdůraznila několik zajímavých momentů, které se ve výpovědích našich osobností objevují. Tomáš Hanák vidí velkou příbuznost moderování s improvizacním vystoupením, kterému se říká stand up, jedná se o uměleckou formu komedie, kdy umělec stojí sám před publikem a baví ho vyprávěním nebo předváděním příběhů. Všichni dotázaní často a téměř při jakékoliv příležitosti používají slovo improvizace. Stand upy jsou na improvizaci založené. Herec, který ovládá toto umění, má výhodu takové zkušenosti při vykonávání moderátorské profese. Tomáš Hanák na otázku, jaké společné prvky má moderování s hraním, odpovídá: „S divadelním hraním asi žádné. Se stand upy naopak mnohé, od nutnosti nenudit, sledovat pozornost a náladu diváků až po schopnost bleskově promýšlet věty a „myšlenky“ hodně dopředu, aby měly hlavu i patu a navíc byly ještě vtipné – protože to se od moderátora většinou očekává především.“⁶⁰

Další velmi zajímavý postřeh se objevil ve výpovědi Michaely Maurerové. Jako společný jmenovatel označila talent. Možná to je právě něco, na co většina z dotázaných zapoměla. Pochopitelně, že tento pojem hodně souvisí s mírou sebehodnocení, a tak se toto kritérium lépe vyslovuje těm, kteří mají hodnocení přímo v popisu práce. Režisér Jiří Adamec uvádí: „Zapomíná se totiž obecně na to, že stejně jako herec musí mít **herecký** talent, moderátor musí mít talent **moderátorský**.“⁶¹

Zcela specifická je odpověď Miroslava Etzlera, který konstatuje, že z jeho zkušenosti mu při moderování herecká praxe příliš nepomohla. „Moderoval jsem pouze čtyřikrát a ze své třicetileté herecké praxe se mi nepodařilo využít vůbec nic.“⁶²

⁵⁹ Celý rozhovor viz Příloha A - Rozhovor s Mgr. Janou Adámkovou Ph.D., zakladatelkou a ředitelkou Moderátorské školy D3. Datum 3.2.2012.

⁶⁰ Celý rozhovor viz Příloha I - Rozhovor s Tomášem Hanákem. 18.1. 2012.

⁶¹ Celý rozhovor viz Příloha B – Rozhovor s MgA. Jirím Adamcem, režisérem. Datum 6.2.1012.

⁶² Celý rozhovor viz Příloha H - Rozhovor s Miroslavem Etzlerem. 14.2. 2012.

5.7 Analýza dat – otázka č. 7 – tabulka

Kritérium hodnocení - otázka č. 7.

Tab. 4: Je něco z herecké praxe, co vás naopak při moderování omezuje nebo omezovalo?

Případ	Téma
Čenský	kázeň
Eben	nic mě nenapadá
Etzler	emoce
Háma	sebestřednost
Hanák	nevím o ničem
Janečková	sebestřednost
Kostková	nejsem si vědoma
Maurerová	přehrávání, lpění na doslovném vyznění textu
Vašut	nevzpomínám si

Zdroj: Rozhovory s moderátory – herci viz Přílohy F - N (autor Iva Kubelková), Praha, leden 2012

5.7.1 Slovní analýza

Moderátoři – herci se v odpovědích na otázku č. 7. rozdělili na dvě skupiny. Jedna skupina (Eben, Hanák, Kostková, Vašut) neuvedla nic, co by jim z herecké profese komplikovalo vykonávat profesi moderátorskou. Většinou uváděli „na nic si nevzpomínám, nic mě nenapadá“. Tyto odpovědi v sobě skrývají možnost, že by něco takového mohlo být, ale není to pro dotázané nijak podstatné. Mezi těmito osobnostmi jsme nenašli ani žádný společný jmenovatel, který by je spojoval a umožňoval by vytvořit předpoklad pro eliminování překážek vzniklých hereckou praxí.

Druhá skupina připouští, že jsou jisté překážky, které při moderování cítí, a jsou zapříčiněné tím, že vykonávají hereckou praxi. Jan Čenský naráží na

dnešní trend nespoutané doby, která se velmi výrazně odráží i v moderování. Přímo uvádí: „Možná přílišná kázeň, poslušnost, někdo dokáže na jevišti zlobit, diváky, režii i autora scénáře, v dnešní době se tato odvaha cení, to já nedokážu“⁶³. Miroslava Etzlera nejvíce svazují jeho vlastní emoce. Tato překážka zní velmi logicky. Herec staví své vystoupení na emocích odpovídajících hrané situaci a charakteru role, kterou představuje. Pro moderátora zábavných pořadů jsou spíše doplňkovým prvkem jeho práce. Aleš Háma a Ester Janečková velmi upřímně definují vlastnost, která je pro herce automatická a nemusí přímo souviset s jejich charakterovými vlastnostmi. Sebestřednost je v hereckém prostoru zcela normální. Herec ve chvíli svého vystoupení v každý jednotlivý okamžik přebírá pozornost zcela na sebe. Jeho motivem je ztvárnit svou roli co nejvěrohodněji a tím zaujmout diváky. Pozice moderátora je mnohem pokornější. Jak se již zmínil např. Marek Eben, moderátor většinou otevírá dveře někomu jinému viz kap. 5.6.1. Ester Janečková konkrétně uvádí: „Moderátor naopak musí být velmi ukázněný a měl by dokázat zůstat v pozadí a nechat vyniknout toho, s kým vede rozhovor. Moderátor zkrátka musí být o dost pokornější než herec – a s tím mám občas problém.“⁶⁴ Překážka, kterou uvedla Michaela Maurerová (přehrávání a lpění na doslovném vyznění textu), doslova přesně koresponduje s výpovědí ředitelky moderátorské školy Jany Adámkové: „Podle mého názoru a dosavadních zkušeností z praxe je pro herce nevýhodou to, že se na moderování pořadu připravuje doslovným memorováním textu – tedy tak, jako by se učil roli. Text v podstatě vždy dostane již předem připraven. Profesionální moderátor si naopak připraví určitou „kostru“ mluveného projevu podloženou potřebnými informacemi a v rámci pořadu pak mluví spíše spatra. Někteří z herců mají při moderování v malých prostorách problémy s tzv. civilností, protože jsou z divadla zvyklí používat spíše divadelní mluvu a z hlediska neverbální komunikace daleko větší gesta.“⁶⁵

⁶³ Celý rozhovor viz Příloha F - Rozhovor s Janem Čenským. 13.2.2012.

⁶⁴ Celý rozhovor viz Příloha K - Rozhovor s Ester Janečkovou. 23.1.2012.

⁶⁵ Celý rozhovor viz Příloha A - Rozhovor s Mgr. Janou Adámkovou Ph.D., zakladatelkou a ředitelkou Moderátorské školy D3. Datum 3.2.2012.

Ke stejné otázce se vyjadřuje i moderátor a scénárista Libor Bouček: „Herec je vychováván coby interpret. Interpret literárního díla s cestou vyznačenou režisérem. Jeho dílo je tedy přesně nalinkováno dopředu a většinou trpí absencí vlastního tvůrčího přínosu. Moderátor je zprostředkovatel, u nějž se počítá se schopností reagovat na danou situaci. Herecký přístup je na nic, protože kupříkladu živý přenos s řadou hostů nelze dopředu nalinkovat. Zároveň u herců mnohokrát dochází při jejich moderování k tomu, že místo aby moderovali, tak moderátora lépe či hůře zahrají. To bývá úplně nejhorší.“⁶⁶

5.8 Analýza dat – otázka č. 9 – tabulka

Kritérium hodnocení - otázka č. 9.

Tab. 5: Co vy osobně považujete při moderování za nejobtížnější?

Případ	Téma
Český	empatie, vystihnout atmosféru
Eben	autorství
Etzler	klid, vyrovnanost, koncentrace
Háma	empatie, umět se shodit
Hanák	vyndat ze skříně smoking, poslední minuty před vstupem
Janečková	Naslouchat, i když vás to nezajímá, spontánně reagovat a být zároveň o krok napřed
Kostková	soulad všeho do lehoučkého celku
Maurerová	uvolnit se bez ohledu na momentální rozpoložení
Vašut	být sám za sebe, absolvovat neustálé premiéry

Zdroj: Rozhovory s moderátory – herci viz Přílohy F - N (autor Iva Kubelková), Praha, leden 2012

⁶⁶ Celý rozhovor viz Příloha E – Rozhovor s moderátorem a scénáristou Liborem Boučkem 26.2.2012.

5.8.1 Slovní analýza

Odpovědi na otázku č. 9 mají jeden společný jmenovatel. Vše, co dotázaní označili za nejtěžší při moderování, vyžaduje talent. Tímto výčtem zároveň vytvořili seznam toho, co by podle jejich názoru měla moderace obsahovat a o co se v každém případě snaží. Zároveň z jejich odpovědí vyplývá, že nic z toho, co zde uvádějí, nemají dostatečně „natrénované“ z herecké praxe. Používají výrazy jako uvolnění, autorství, empatie, neustálá premiéra, být o krok dopředu atd. Z těchto odpovědí se dá dobře vyčíst, že to nejtěžší na moderování nestojí v textu, ale v tom, co povyšuje text na nástroj k navázání hezkého vztahu.

6. DÍLČÍ ZÁVĚR

S pomocí získaných dat prostřednictvím našeho průzkumu můžeme shrnout poznatky, které vedou k vyvrácení nebo potvrzení naší stanovené hypotézy. Základní motivací pro moderování je pro dotázané moderátory – herce to, co jim bezpochyby chybí v herecké praxi – svoboda, autorství, adrenalin, dostatečné finanční ohodnocení. Velmi zásadní rozdíl mezi těmito profesemi je v samotné podstatě „profesního bytí“. Tedy bytí za roli nebo bytí za sebe. Můžeme konstatovat, že **herce vykonávající hereckou praxi je zvyklý vystupovat v roli, není tedy žádného předpokladu, že v případě vystupování sám za sebe před publikem musí obstát.** V případě, že mají někteří herci zkušenost s hraním, jehož podstatou je improvizace (viz kap. 4.1.1), nebo mají dramaturgickou průpravu, jejich předpoklad se zvyšuje. Vzhledem k mnoha dalším nutným komponentům je to ovšem pouze malá část.

Očekávání, která kladou na moderátory režiséři přenosů, jsou většinou kritéria pro jejich hodnocení, zároveň v nich ale definují nároky na tuto práci. Jiří Adamec: „Rozhodně neočekávám, že bude za všech okolností dodržovat dohodnutý text nebo dohodnutá pravidla. Budu očekávat, že bude pružně a kvalitně reagovat na nově vzniklé situace, které bude ale i sám provokovat a inspirovat. Že se těchto změn nebude bát a že zcela naopak se na ně bude těšit.“⁶⁷ Co od herců a moderátorů očekává Petr Vachler?: „Od herce, aby skvěle intimně zahrál před pár lidmi předepsanou roli. Od moderátora očekávám improvizaci, naladění, respekt k akci, k lidem, upozadění se před oceněnými.“⁶⁸ Ze získaných dat i z odpovědí režisérů je zcela jasné, že improvizace je při moderaci nutností, a ve výpovědích dotázaných převládá názor, že v herectví je improvizace velmi omezena. **Herce vykonávající hereckou praxi nemá s improvizací natolik velkou zkušenost, aby měl vysoký předpoklad dobře moderovat.** Slovo improvizace a talent se velmi často spojuje do jednoho obsahu. Adamec: „Já to spíš nazývám schopností

⁶⁷ Celý rozhovor viz Příloha B – Rozhovor s MgA. Jiřím Adamcem, režisérem. Datum 6.2.1012.

⁶⁸ Celý rozhovor viz Příloha C – Rozhovor s režisérem, scénáristou, producentem a majitelem agentury VAC Petrem Vachlerem. 15.1. 2012

samostatného tvůrčího myšlení. Když bych to zjednodušil, moderátor je naprosto svébytná profese, kde talentovaný člověk stojící na scéně, před mikrofonem nebo před kamerou musí umět, díky svému talentu, ve zlomku času intuitivně se rozhodovat, zda perfektně sdělovat připravený a třeba i dokonale naučený a nazkoušený text nebo svými vlastními slovy sdělovat, informovat nebo bavit.“⁶⁹ **Herec vykonávající hereckou praxi může mít herecký talent, což nezvyšuje předpoklad, že bude mít talent moderátorský.**

Velký rozdíl je v přístupu herců a moderátorů k danému (nebo nedanému) textu. Moderátor text pojímá komplexně s ohledem na skladbu publika a formát pořadu. Herec k textu přistupuje s ohledem na charakter role, prostředí a vývoj postavy. Moderátor autor je v našem případě nutností. **Herec vykonávající hereckou praxi nemá většinou možnost výrazně autorsky zasahovat do připravovaného textu, nemá tedy žádný předpoklad k tomu, že bude autorsky přistupovat k moderování jen proto, že je hercem.**

Nejvýraznějšími společnými prvky těchto profesí je empatie nebo také schopnost naslouchat a kvalitní verbální projev. Tyto schopnosti jsou ale také součástí mnoha jiných profesí (sociální práce, marketing, právnické obory, psychologie, politika atd.). **Herecká praxe není jedinou profesí, kde se můžeme naučit naslouchat nebo vcítit do atmosféry publika. V rámci herecké praxe můžeme ztratit ostych před vyprodaným sálem, mantinely herecké role však neumožňují příliš využívat atmosféry v publiku.** Kvalitní herecký verbální projev může být od moderátorského velmi rozdílný, což se také potvrdilo v odpovědích na otázku č. 7. Co vás při moderování omezuje?. Emoce, přehrávání, lpění na textu, to jsou velká rizika, která hercům moderování velmi komplikují. V mnohých případech jsou to právě tyto věci, které jsou jim při nepovedených moderacích vyčítány. **Herec vykonávající hereckou praxi má předpoklad k tomu, že jeho verbální projev bude přehnaný, příliš hraný nebo moc emotivní a tím neklidný.**

Vděčným prvkem každé moderace zábavného pořadu nebo akce je, když se moderátor umí „shodit“, když na svůj úkor umí pobavit diváky. Moderátor tak

⁶⁹ Celý rozhovor viz Příloha B – Rozhovor s MgA. Jiřím Adamcem, režisérem. Datum 6.2.1012.

překonává existující příkop výjimečnosti mezi „výjimečnou televizní hvězdou“ a „každodenním vůbec ne výjimečným televizním publikem. **Herec vykonávající hereckou praxi je zvyklý soustředit se hlavně na svůj výkon, podporování hereckého kolegy na vlastní úkor by mohlo ohrozit kvalitu divadelního představení, proto nemá obecný předpoklad k tomu, takové situace do svého moderování zakomponovat.**

Z dosažených informací v našem průzkumu se dá jednoznačně vyvodit, že profesionální herec nemá větší předpoklad pro úspěšné zvládnutí moderátorské profese, a tím můžeme konstatovat, že stanovená

HYPOTÉZA: Herec vykonávající hereckou praxi má větší předpoklad pro úspěšné zvládnutí moderátorské profese se nepotvrdila.

ZÁVĚR

V této diplomové práci jsme shrnuli celkový přínos moderátorů, zejména moderátorů zábavných soutěžních pořadů pro kvalitu konkrétního televizního formátu. Dozvěděli jsme se, že vliv, kterým moderátor působí na diváka, je veliký a přináší mnoho důsledků v mezilidské komunikaci. Z pohledu samotné teorie masové komunikace a z pohledu psychologie lidské komunikace je jasné, že televizní vysílání se posouvá na úroveň osobních zážitků diváka. Zodpovědnost těch, kteří vybírají moderátory, je právě z tohoto důvodu vysoká. Problém je v tom, že televize mnohdy upřednostňuje marketingovou strategii před kvalitním moderátorským výkonem. Do jisté míry se není čemu divit. V televizích bohužel není dostatek prostoru pro vyzkoušení nebo tzv. „vychovávání“ budoucích moderátorů, kteří by získávali to nejdůležitější, a to jsou zkušenosti. Herecké zkušenosti mají, jak jsme se mohli přesvědčit, zcela jiný charakter. Hraní se teoreticky moderátorům může hodit v situaci, ve které se směr pořadu a jeho obsah výrazně začne lišit od jeho osobního zaměření. Což by se rozhodně nemělo stávat často.

Při moderování není podstatná emoce, ale nálada. Nálada často vychází z atmosféry daného okamžiku. Většina osobností hovoří o vycílení atmosféry, o umění naladit se na diváky a účinkující. Co to ale znamená umět vycílit atmosféru nebo něčí očekávání? Člověk, který toto vnímá, je osobou převážně velmi citlivou a pokornou. Bez těchto dvou vlastností nemáte šanci cokoli vycílit, protože jste neustále v procesu vlastního egoistického pohledu na situaci. V tomto případě bychom se nemuseli bát zastavit u pojmu kolektivní nebo skupinové vědomí. Tento oficiálně v odborných kruzích používaný výraz je v našem případě tím, na co je důležité mít schopnost se napojit, a mnozí aniž by tušili, že jde právě o tento proces, toho využívají. O tom, že něco takového je možné, se zmiňuje ve své knize světoznámý vědec, psychiatr a psychoterapeut MUDr. Stanislav Grof.

Zážitky skupinového ztotožnění jsou charakterizovány dalším rozpínáním vědomí a rozplýváním hranic. Namísto ztotožnění s jednotlivcem člověk

prožívá ztotožnění s celou skupinou lidí, kteří mají společné rasové, kulturní, národnostní, ideologické nebo profesionální rysy.

„Moderní výzkum vědomí přinesl překvapivý objev, že transpersonální zážitky tohoto typu jsou za určitých podmínek přístupné každému.“⁷⁰

V tomto našem případě je podstatné zdůraznit z předešlé citace pojem „za určitých podmínek“. Podmínky, které něco takového umožňují, by mohly být tématem další zajímavé výzkumné práce. Prožitky lidí působících před publikem v oblasti televizních přenosů a jejich vliv na formu improvizace to je potencionální pokračování této práce.

Přítomnost, intuice, to vše jsou jevy objevující se v oblasti psychologie i duchovního pojetí života. Základem lidského klidu je schopnost vnímat a žít přítomný okamžik, při moderování se něco takového stává nástrojem profese. V přítomnosti je obsažena minulost i budoucnost a je jen na moderátorovi, co z toho pro danou situaci převede do verbálního projevu. To vše je základem improvizace, o které jsme v této práci hovořili, a to proto, že absolvování kurzu improvizace by mohlo velmi pomoci při zkvalitnění moderátorské práce. Schopnost žít přítomnost je ukotvena v podstatě každého z nás a pohled na moderátora přímého přenosu, který to alespoň na hodinu a půl dělá za nás, je víc než uspokojivý. Vzhledem k funkcím, které jsme si v teoretické části práce definovali, je umění „vycházet z přítomnosti“ důležitým *doplňkem* moderování zábavného soutěžního pořadu vysílaného živě. Moderátor a soutěžní show společně nabízejí celek životních příběhů a oblastí, který nám všední den nabídnout nemůže.

Tato práce není receptem na jednoznačnou kvalitu moderátorské profese, ale vystihuje podstatu moderátorské náplně, která tak jako většina profesí se již striktně neodrží předepsaných teorií, ale čím dál tím více se přizpůsobuje kolektivním potřebám, a to i na té nemateriální rovině. V moderování se dá mnoho věcí naučit, natrénovat a předpřipravit, to považujeme už dnes za samozřejmost a od moderátora to očekáváme, ale to, co nás k obrazovkám opravdu přitahuje, je to samé, co nás nutí každý den se znovu vzbudit. Za prvé

⁷⁰ GROF, Stanislav. *Dobrodružství sebeobjevování*. Praha: Perla, 2000. s. 58. ISBN 80-902156-5-3

je to náš biologický program a za druhé naše duše toužící po zážitcích, impulsech a motivech.

Být moderátorem zábavných pořadů znamená dělat práci, která je velmi náročná. Obecně se dá za nejobtížnější označit fakt, že jste neustále před premiérou. **Každé vaše vystoupení je premiérou, ve které musíte dokazovat, že jste na správném místě.** Tento fakt je psychicky velmi náročný. Když si přidáme tlak veřejných reakcí, které mohou dnes diváci projevovat prostřednictvím různých nových médií, je jasné, že tuto práci může dělat pouze osobností silný jedinec. K této práci musíte přistupovat s pokorou moderátorovi vlastní, ale zároveň s profesní jistotou, že děláte to, co je správné. **Nejistým moderátorem si bude nejistý i divák. Udržet téma, kontakt s vystupujícími, s diváky, cítit potenciál přítomného okamžiku a při tom všem být stále o krok napřed, to je to, co činí z dobrých moderátorů zábavných pořadů mistry, jejichž schopností by se dalo využít i v jiných převážně pedagogických oborech.**

Mezi herci bychom jistě našli talentované moderátory, stejně tak jako bychom mezi moderátory našli talentované herce. Stereotyp, který převládá a slučuje často tyto dvě profese, je mylný a mnoha moderátorům i hercům komplikuje profesní uplatnění. Již mnohokrát se stalo, že sami herci přijali nabídku na moderování večerního přímého přenosu, aniž by tušili všechno to, co jsme si v naší práci shrnuli, a profesně jim jejich nedobrý výkon ublížil i v povědomí diváků, ve kterém jsou uloženi jako výborní a oblíbení herci. Možná by bylo zcela na místě před tím, než si začneme myslet, že moderování není těžké, prostudovat tuto práci. V této souvislosti se dá souhlasit s výrokem moderátora – herce Marka Ebena: „Podle mého názoru by měl být moderátor v první řadě autor a pak teprve interpret. Přečíst deset vět z desek dokáže každý. Ale vymyslet něco, co bude mít hlavu a patu a ještě ke všemu vtíp, to je dřina. A není náhodou, že všichni špičkoví moderátoři, co znám, jsou především výteční autoři a píšou si své věci sami. Ať je to dnes Karel Šíp, Jaroslav Dušek nebo kdysi Vladimír Dvořák nebo Miroslav Horníček.“⁷¹

⁷¹ Celý rozhovor viz Příloha G – Rozhovor s Markem Ebenem. 8.1.2012.

Nutno ještě dodat jeden důležitý postřeh. Všichni vynikající moderátoři z řad herců jsou nakonec více moderátoři než špičkoví herci.

Připomeňme si výrazy, které uvedli osobnosti jako nejsložitější prvek moderování (empatie, vystihnout atmosféru, autorství, umět se „shodit“, být sám za sebe, uvolnit se bez ohledu na momentální rozpoložení, klid, vyrovnanost). Pokud bychom si dovolili seřadit všechny tyto pojmy do jedné řady a zapomněli, že hovoříme o moderování, získáme zajímavý obraz ideálního kamaráda či kamarádky, partnera či partnerky, které jsme si v našich představách vysnili. Přesně k takovému obrazu se upínají dnešní moderátoři zábavných pořadů vysílaných většinou živě. A tak je dnešní moderování oboření bariér vytvořených dlouholetým přístupem k divákovi jako k „návštěvě“. Dnešní divák nechce být pouhou návštěvou, chce být součástí. A tak se stává náš oblíbený moderátor symbolem našich ideálů. Kdo z nás by nechtěl mít ve svém okolí někoho, kdo umí naslouchat, i když ho to právě nezajímá, někoho, kdo se umí perfektně vcítit do naší situace, někoho, kdo má cit pro atmosféru, někoho, kdo se umí shodit jen proto, aby nás vyzdvihnul, někoho, kdo nám bude „otevírat dveře“, někoho, kdo nás bude motivovat svým autorstvím a invencí, někoho, z koho bude cítit klid a vyrovnanost, někoho, kdo bude umět spontánně reagovat a přitom bude stále o krok napřed, někoho, kdo bude pánem situace a s pokorou to nebude dávat najevo, někoho, kdo nás zaručeně rozesměje, někoho, kdo se bude umět uvolnit bez ohledu na jeho osobní momentální rozpoložení, někoho, kdo se nebude za nic schovávat a bude sám sebou, někoho, kdo s námi bude prožívat život tak, jako by každý den byl premiérový, a někoho kdo bude umět to vše sladit do lehoučkého celku, který poběží „live“.

Otázkou zůstává, zda moderátor vystupující živě je opravdu sám sebou nebo jestli vystupuje sám za sebe a dokonale hraje sám sebe v té nejideálnější poloze...

SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ: *Akademie múzických umění divadelní fakulta* [online]. DAMU, © 2007-2012 [cit. 2012-02-02]. Dostupné z: <http://www.damu.cz/katedry-a-kabinety/kabinet-hlasove-a-mluvni-vychovy>

ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. *ČSFD.cz* [online]. © 2001-2012 [cit. 2012-13-02]. Dostupné z <http://www.csfd.cz/>

ECO, Umberto. *Skeptikové a těšitel, Apocalittici e integrati*. Přeložil Zdeněk Frýbort. Praha: Argo, 2006. s. 367. ISBN 80-7203-706-4

GROF, Stanislav. *Dobrodružství sebeobjevování*. Praha: Perla, 2000. s. 303. ISBN 80-902156-5-3

HEJNIC, Jaroslav: *Divadelní improvizace, metodika* [online]. © 2008 [cit. 2012-03-02]. Dostupné z: <http://hejnic.webnode.cz/products/divadelni-improvizace-metodika/>

HENDL, Jan. *KVALITATIVNÍ VÝZKUM*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. s. 408. ISBN 978-80-7367-485-4

JIRKŮ, Irena: *Laskavý profesionál Marek Eben*. [online]. Mafra. a.s. © 1999-2012 [cit. 2010-17-01]. Dostupné z: http://revue.idnes.cz/laskavy-profesional-marek-eben-dmi-/lidicky.aspx?c=A030209_212322_lidicky_pol

KOVAČEVIČ, Vedran, Očima Evy Jurinové (rozhovor) [online]. 2010 [cit. 2010-01-15]. Dostupné z: [www: http://revue.idnes.cz/vitezkou-miss](http://revue.idnes.cz/vitezkou-miss)

KUBELKOVÁ, Iva. *Nejzajímavější moderátoři ČR, jejich atraktivita a jejich přínos tomuto povolání*. Praha, 2010-06-01. s. 76. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Jan Amose Komenského, fakulta Sociální a mediální komunikace.

McLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím, Understanding Media. The Extensions of Man*. Přeložil Miloš Calda. 2. rev. vyd. Praha: Mladá fronta a. s., 2011. s. 399. ISBN 978-80-204-2409-9

THOMPSON, John B. *Média a modernita: sociální teorie médií, The media and modernity*. Přeložil Jan Jiráček. Praha: Karolinum, 2004. s. 219. ISBN 80-246-0652-6

VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie komunikace*. Praha: Portál, 2005. s. 320. ISBN 80-7178998-4

VYBÍRAL, Zbyněk. *Lži, polopravdy a pravda v lidské komunikaci*. Praha: Portál, 2008. s. 176. ISBN 978-80-7367-429-8

SEZNAM POUŽITÉ ZAHRANIČNÍ LITERATURY

PARR, Rolf. *Gottschalk, Kerner &Co.: Blicke auf Spielleiter – strukturfunktional, interdiskurstheoretisch, normalistisch*. Frankfurt am Main: Rolf Parr rund Matthias Thiele, 2001. s. 263. ISBN 3-518-12175-8.

FRITZSCHE, Silke. *TV – Moderation*. Konstanz: UVK Verlagsgesellschaft mbH, 2009. s. 207. ISBN 978-3-86764-031-2.

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Proč se věnujete moderování a co vás na něm baví?.....	56
Tab. 2: V čem si myslíte, že je nejzásadnější rozdíl mezi hraním a moderováním?.....	59
Tab. 3: Jaké naopak společné prvky v těchto profesích vidíte? a Co z herecké praxe využíváte při moderování?.....	61
Tab. 4: Je něco z herecké praxe co vás naopak při moderování omezuje nebo omezovalo?.....	64
Tab. 5: Co vy osobně považujete při moderování za neobtížnější?.....	66

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Rozhovor s Mgr. Janou Adámkovou Ph.D.....	I
Příloha B – Rozhovor s MgA. Jiřím Adamcem.....	V
Příloha C – Rozhovor s Petrem Vachlerem.....	X
Příloha D – Rozhovor se Simonou Babčákovou.....	XII
Příloha E – Rozhovor s Liborem Boučkem.....	XVI
Příloha F - Rozhovor s Janem Čenským.....	XVIII
Příloha G – Rozhovor s Markem Ebenem.....	XX
Příloha H - Rozhovor s Miroslavem Etzlerem.....	XXII
Příloha I - Rozhovor s Tomášem Hanákem.....	XXIV
Příloha J – Rozhovor s Alešem Hámou.....	XXVI
Příloha K – Rozhovor s Ester Janečkovou.....	XXVIII
Příloha L – Rozhovor s Terezou Kostkovou.....	XXX
Příloha M – Rozhovor s Michaelou Maurerovou.....	XXXIII
Příloha N – Rozhovor s Markem Vašutem.....	XXXV
Příloha O – Standardizované otázky pro moderátory – herce.....	XXXVII

PŘÍLOHY

Příloha A - Rozhovor s Mgr. Janou Adámkovou Ph.D., zakladatelkou a ředitelkou Moderátorské školy D3. Datum 3.2.2012.

Mgr. Jana Adámková, Ph.D. – profil

* Autorka akreditovaných vzdělávacích programů: 1) Moderátor/-ka elektronických médiích (rozhlas, TV)

2) Tiskový mluvčí

* V roce 1997 byla za výše jmenované vzdělávací programy nominována na prestižní mezinárodní cenu za vědu a vzdělávání International Socrates Award, která se každým rokem uděluje v Oxfordu.

* Ředitelka moderátorské školy D3 – Praha.

* 15 let praxe jako redaktor – moderátor zpravodajských pořadů (Televizní noviny, Počasí, Dopravní servis).

* Odborný garant metodického vstupu Komunikační výchova pro ZŠ a VG – Rámcově vzdělávací program pro ZV MŠMT ČR (www.rvp.cz)

* Autor a odborný garant celostátního projektu Mladý Démósthénés (www.mladydemosthenes.cz).

* Autor a odborný garant vzdělávacího projektu pro ZŠ a SŠ – Demósthénova škola řečnického umění.

* Autor , odborný garant a vědecký pracovník celostátního projektu CZ.1.07./1.1.00/08.0018 Příprava a realizace výukových materiálů pro podporu komunikační výchovy RVP ZV ve výuce českého jazyka a literatury na základních školách a víceletých gymnáziích.

* Autor studijních opor pro učitele a žáky ZŠ a VG – Základy umění řečnického projevu, Komunikační strategie v praxi, Neverbální komunikace jako důležitá součást veřejného projevu, Umění dialogu v praxi.

* Odborný garant multimediálního sborníku studijních opor pro učitele a žáky ZŠ a VG – Mluvený projev (kolektiv autorů – www.komunikacnivychova.cz)

Kubelková: Jaké základní kompetence jsou podle vás pro profesi moderátora důležité?

Adámková: vytříbená kultura a technika projevu nejenom co se týká verbální, ale i neverbální stránky moderování, výborná slovní zásoba, dobrý všeobecný přehled, znalost práce s informací v kontextu mediálních procesů, umění práce s komunikačními a informačními technologiemi, tvořivý komunikační styl, komplexní chápání kvality jednotlivých komunikačních složek moderování, charisma a příjemný vzhled.

Kubelková: Co z toho se může adept naučit a co se naopak naučit nedá?

Adámková: Při velké pílí se případný adept může naučit nejenom z teoretického, ale i technického hlediska téměř všechno. Jak se říká, praxe dělá mistra. Jenže to, co je v této profesi velmi podstatné, jsou dvě ingredience – talent a charisma. Ani jedna z nich se naučit nedá. V médiích jsem se během své 15-ti leté praxe setkala s celou řadou moderátorů, kteří byli velice snaživí a pracovití, přesto z televize museli po několika měsících odejít. Divák je totiž nekompromisní a každý nedostatek se v konečném ratingu sledovanosti okamžitě projeví.

Kubelková: Myslíte si, že se student po absolvování moderátorské školy stává automaticky moderátorem?

Adámková: Slovo moderátor je odvozeno z italského slova „moderato“ . Volně přeloženo to pro nás znamená, že moderátor je pro nás ten, kdo řídí nebo usměrňuje například diskuzi, soutěž nebo nějaký pořad. Je tedy jasné, že moderátorem je pouze ten, kdo opravdu tuto profesi vykonává. Stejně tak jako v každém oboru je nutné, aby daný jedinec svoji odbornost dobře ovládal. K tomu mu slouží studium, které je postaveno tak, aby odpovídalo i těm nejnáročnějším požadavkům dnešních médií a zvládnutí nejenom klasického stylu, ale i moderních trendů, které ovlivňují tuto profesi v současné době. Škola je základ. Zda se ale člověk moderátorem stane nebo ne, záleží jenom na něm.

Kubelková: V čem vidíte ve Vaší praxi největší rozdíl mezi vystudovaným moderátorem a moderátorem, který tento obor nestudoval?

Adámková: Pokud budeme předpokládat, že oba tito moderátoři mají pro danou profesi požadovaný talent, pak nesporným plusem pro moderátora, který absolvoval patřičný vzdělávací program, je velký náskok nejenom z hlediska znalosti požadavků při zpracovávání informací v rámci mediálního procesu, ale i znalost řekněme určitých algoritmů, tedy postupů, které se týkají moderování jednotlivých typů televizních či rozhlasových pořadů. Každý pořad má předem stanovená kritéria, která jsou závazná nejenom pro samotný způsob moderování, ale například i pro spolupráci s jednotlivými štáby, které se na přípravě a realizaci daného pořadu podílejí. Totéž se týká i dalších dovedností, jako je například práce s mikrofonom, práce s rozhlasovým odbavovacím systémem, střihu reportáží, moderování na klíčování ploše apod.. Studenti se učí moderovat přímo v televizních a rozhlasových studiích, kde se na základě simulace reálných situací učí reagovat na problémy, které mohou během natáčení nastat. Jedním z důležitých bodů výuky je i zvládnutí krizových situací, schopnost argumentace i umění zpětné vazby. V neposlední řadě je třeba připomenout i znalosti Autorského zákona i Novinářského kodexu. Nezpochybitelnou výhodou je v tomto případě i absolvování studentské praxe v regionálních a celoplošných elektronických médiích, kde si studenti mohou svoje dovednosti vyzkoušet. Moderátor, který je v tomto oboru naprostým nováčkem a na svoji profesi není připraven absolvováním potřebného vzdělávacího programu, se samozřejmě všechny výše jmenované dovednosti také naučí, ale za daleko delší čas a mnohem složitěji.

Kubelková: Podle jakých kritérií se dá moderátor hodnotit?

Adámková: Pokud se nebudeme zaměřovat na konkrétní specifika, která se dle typu a formátu pořadu či druhu médií různí, lze výkon moderátora podle mého názoru všeobecně hodnotit podle těchto kritérií:

- A) Technika a kultura projevu (verbální i neverbální)
- B) Práce s jazykovými prostředky (slovní zásoba, skladba vět, stylistická obratnost)
- C) Vhodná volba komunikační strategie

D) Argumentační pohotovost – v případě debatních pořadů

E) Zvládnutí mediálních procesů (žurnalistické zpracování informací, využívání faktorů

ovlivňujících mediální procesy, všeobecný přehled)

F) Práce s technickými prostředky (mikrofon, rozhlasový odbavovací systém, pohyb po klíčovacích plošech)

Kubelková: Co si myslíte o používání profesionálních herců jako moderátorů zábavných pořadů?

Adámková: Domnívám se, že na tuto problematiku nelze nahlížet ze všeobecného hlediska. Mezi profesionálními herci lze nalézt vynikající moderátory, jako je například Marek Eben, kterého vysoce oceňují nejenom diváci, ale i odborná veřejnost, ale i takové osobnosti, které sice vynikají v divadelních či filmových rolích, ale jako moderátoři v elektronických médiích se profesně propadli až na samotné dno. Stejně tak je to samozřejmě i s moderátory. Ve většině případů však platí, že každý má dělat pouze to, na co má talent a vzdělání.

Kubelková: Jakou mají podle vás herci výhodu a jakou nevýhodu při vykonávání moderátorské profese?

Adámková: Mezi jednoznačné výhody lze jistě zařadit výbornou orientaci v prostoru, pěknou práci s intonací, celkově uvolněný projev, který mají diváci velice rádi a dobře trénovanou paměť v případě, že scénář vyžaduje delší text. Mezi klady jistě patří i schopnost neverbální improvizace.

Podle mého názoru a dosavadních zkušeností z praxe je pro herce nevýhodou to, že se na moderování pořadu připravuje doslovným memorováním textu – tedy tak, jako by se učil roli. Text v podstatě vždy dostane již předem připraven. Profesionální moderátor si naopak připraví určitou „kosturu“ mluveného projevu podloženou potřebnými informacemi a v rámci pořadu pak mluví spíše spatra. Někteří z herců mají při moderování v malých prostorách problémy s tzv. civilností, protože jsou z divadla zvyklí používat spíše divadelní mluvu a z hlediska neverbální komunikace daleko větší gesta.

Příloha B – Rozhovor s MgA. Jiřím Adamcem, režisérem. Datum 6.2.1012

Adamec: Chcete se mnou mluvit o tématu, který ale zdaleka není jednoduchý, i když se to tak obecně prezentuje...-----

Kubelková: Z jakého důvodu se Vám to tak jeví?

Adamec: Z mé vlastní zkušenosti vyplývá, že je třeba nejprve si vymezit pojmy. Začal bych tím zdánlivě nejjednodušším: Kdo to je moderátor.

Kubelková: Ale to se mi zdá být jasné...

Adamec: Nebo ještě jinak. Koho lze vlastně za moderátora považovat. Protože i v těch rádoby „nejodbornějších“ kruzích není tento pojem správně vymezován a s pojmem moderátor jsou mylně spojovány i pojmy jako redaktor, reportér, hlasatel, komentátor...

Kubelková: Čemu tuto skutečnost přisuzujete?

Adamec: Ke směřování pojmů dochází především proto, že na pódíích, v rádiu i na televizních obrazovkách současnosti vystupuje v roli „mluviče“ kdekdo a obecně je tento „mluvič“ označován mylně všeobecně a nespecificky pojmem moderátor. Je to samozřejmě špatně, protože označení „mluviče“ odborným pojmem musí vyplývat z jeho „náplně práce“, tedy z poslání, s nímž třeba na obrazovku přichází. Z toho se odvozuje i potřeba jeho vědomostních, dovednostních, i talentových předpokladů, pro různé profese „mluvičů“ samozřejmě různá. Takže jakmile si takto vymezíme mantinely vnímání „mluviče“, začne se nám problém vymezení pojmu jevit jednodušeji, protože mluvící hlasatel, redaktor, komentátor nebo reportér mají své předpoklady i svá poslání jasně definovaná a od moderátora dost značně odlišná. Pozoruhodné je, že správně vnímaný a správně zařazený moderátor není s výše zmíněnými pojmy spojován, ale obráceně to je zcela běžné. Televizní hlasatel, komentátor, reportér i mluvící redaktor je velmi často i v rámci profesní terminologie mylně označován jako moderátor. Důvodem je fakt, že moderátor je vnímám jako pojem nikoliv specifický, ale řekněme zastřešující. Je to chybný a nepřesný přístup, historicky vyplývající z faktu, že všechny tyto veřejně se, zejména přes televizní obrazovku, prezentující profese, vznikly z kdysi nejen obecného, ale i jediného tehdy používaného pojmu, konferenciér.

Kubelková: Kdo je to tedy, podle Vás, moderátor a jak tedy správně tuto profesi definovat?

Adamec: Jistě Vám neuniklo, že slovník cizích slov říká, že moderátor je mluvící zařízení sloužící k tlumení, zpomalování; látka zpomalující rychlost neutronů v jaderných reaktorech...a také ten, kdo řídí skupinovou diskuzi, průvodce pořadem. Pro nás se jakž takž hodí konec slovníkové definice. Je to průvodce pořadem. Tato definice je ovšem dnes už samozřejmě nedostatečná a zavádějící, tato obecná definice je anachronismus, hodící se právě na již vzpomínaný a dnes už nepoužívaný pojem konferenciér.

Kubelková: Takže znova: Kdo je to tedy moderátor?

Adamec: Je to samozřejmě průvodce pořadem, ale nejen to, je to i osoba sdělující, informující a bavící, osoba vedoucí dialog i širší diskuzi dalších jednajících osob. Je to osoba, jejíž funkce je odvozena od žánru pořadu, v němž je osobou nezastupitelnou a často určující, s výraznými autorskými vklady do díla.

Kubelková: Myslíte si tedy, že herec může být, a to nejen v souvislosti s tím, o čem mluvíte, automaticky i dobrým moderátorem?

Adamec: Jediné, co si stoprocentně myslím je, že si na tuhle otázku umíte odpovědět sama...

Kubelková: Máte pravdu, myslím, že umím...

Adamec: A odpovídáte si správně, ne, nemůže. Rozhodně ne automaticky.

Kubelková: Proč myslíte, že ne? Je k tomu přece vybaven...

Adamec: Není, není k tomu vybaven. Je pravda vyučen některým základním dovednostem, které by neměly moderátorovi chybět. Například je vyučen ke správné mluvě, i když na druhou stranu specifická jevištní řeč může být za jistých okolností moderátorovi na překážku.

Kubelková: Jakým hercům podle vašeho názoru moderování jde?

Adamec: Myslím, že by se dala spíš použít konkrétní jména než definice, která by postihovala nebo vytvářela pravidla. Řekl bych ale, že se přeci jen dá něco málo k definici nalézt. Moje zkušenost mi velí věřit v samostatnou tvůrčí osobnost herce, nikoliv v osobnost prvoplánově poddajnou a s hereckým prožitkem memorující daný autorský text.

Kubelková: V čem je největší rozdíl mezi těmito profesemi?

Adamec: Těch velkých rozdílů je mnoho, některé jsem už v minulých řádcích naznačil. Ale nejvíce bych rozdíl spatřoval ve schopnosti práce s předepsaným textem.

Kubelková: Mají podle vás tyto dvě profese nějakého společného jmenovatele?

Adamec: Jistěže mají. Jsou to především řemeslné dovednosti spojené s mluvou. Přímo šlím, když slyším v rádiu nebo v televizi šišlající a dokonce i ráčkující „moderátory“. To Vás na jevišti profesionálního divadla nepotká, i když...ale nemělo by to tak být. Moderátor stejně jako herec by měl dobře a správně mluvit, neměl by mít mluvní vadu, měl by mít příjemný dobře posazený hlas a měl by vládnout jazykem, v němž moderuje.

Kubelková: Podle čeho volíte do svých pořadů moderátory?

Adamec: Bohužel často zcela mimo kritéria, která jsem Vám před chvílí tak pedanticky popsal. Často jsou, bohužel, diametrálně odlišná. Žijeme v době, kdy profesionální úroveň libovolné profese v médiích je deformována vlivy, tyto profese zásadně degradující. Moderátoři jsou do pořadů dosazováni zejména producenty s ohledem na public relation nebo z důvodů prvotně marketingových. A také třeba i jen z důvodů přízemně finančních. Prostě třeba jen proto, že je ten který „mluvič“ levnější...

Kubelková: Myslíte si o některých hercích, že jim moderování vyloženě nejde? Že se do téhle profese neměli raději nikdy pouštět a riskovat své dobré herecké jméno?

Adamec: Ano, dala by se použít jména herců, kteří měli větší osobní ambice, než dispozice. Zapomíná se totiž obecně na to, že stejně jako herec musí mít herecký talent, moderátor musí mít talent **moderátorský**.

Kubelková: Máte na mysli schopnost improvizace?

Adamec: Zdaleka nejen to. Já to spíš nazývám schopností samostatného tvůrčího myšlení. Když bych to zjednodušil, moderátor je naprosto svébytná profese, kde se talentovaný člověk, stojící na scéně, před mikrofonem nebo před kamerou musí umět, díky svému talentu, ve zlomku času intuitivně

rozhodovat, zda perfektně sdělovat připravený a třeba i dokonale naučený a nazkoušený text nebo svými vlastními slovy sdělovat, informovat nebo bavit.

Kubelková: Podle čeho se podle vás pozná, že moderátor pořad dobře moderoval?

Adamec: Když stoprocentně splní, co se od něho očekává. Něco jiného se samozřejmě očekává od moderátora talk show, něco jiného od moderátora zpravodajství a něco jiného od moderátora velké zábavné show.

Kubelková: Co jako režisér očekáváte od herce a co od moderátora Vy?

Adamec: Myslím, že je to z předcházejících odpovědí docela jasné. Rozhodně neočekávám, že bude za všech okolností dodržovat dohodnutý text nebo dohodnutá pravidla. Budu očekávat, že bude pružně a kvalitně reagovat na nově vzniklé situace, které bude ale i sám provokovat a inspirovat. Že se těchto změn nebude bát a že zcela naopak se na ně bude těšit.

Kubelková: Proč jsou podle vašeho názoru často k moderování oslovováni herci?

Adamec: Protože z povahy obecného povědomí o této nové profesi se zdá být nejlogičtější, oslovovat k výkonu této profese právě herce. Ti by měli umět správně mluvit a z tradičního pohledu na funkci konferenciéra by správná mluva měla tvořit nezbytnou výbavu moderátora. A další už je jen věcí náhody, trefy do černého nebo zcela naopak.

Kubelková: Povedlo se i Vám zcela se netrefit a do pozice moderátora obsadit herce zcela mimo jeho schopnosti moderátora?

Adamec: Bohužel ano..a ne pouze jednou. A ne pouze herce... Natočil jsem v televizích v Československu i v České a Slovenské republice za skoro čtyřicet let několik stovek velkých zábavných show, mnoho desítek významných eventů i soutěžních pořadů, včetně talk show. Prostě kromě zpravodajství všechny typy pořadů, které se v současném názoru na televizi bez moderátora neobejdou. Často jsem se ocitl v tlaku televize a jejích osobních nebo komerčních zájmů, často se o pozici moderátora bojovalo s vůlí a osobním vkusem producenta, často ti, které bych já chtěl, prostě jen neměli v daném termínu čas nebo se jim ten který typ pořadu nechtělo moderovat a nebo na ně nebyly peníze. Okolo volby moderátora bylo vždycky „dusno“,

protože moderátor často rozhodoval o úspěchu nebo neúspěchu celého projektu. Často se například po volbě Miss České republiky mluvilo víc o moderátorovi než o samotné nové Miss. A v takovém případě spekulovat o pravidelné trefě do černého, pokud jde o moderátora, ani nelze.

Kubelková: Tato profese je ale snem nekonečných zástupů adeptů...

Adamec: Já vím... je to ale složitá a bohužel i nevděčná profese, kterou nikdo „nevyučuje“, nikdo ani přesně neumí definovat její specifika a už vůbec nikdo neumí potenciální moderátory hledat. Porážek bývá v takovém případě víc, než vítězství. Když k tomu připočtete rychlou „úmrtnost“ moderátorů z pozice okoukání stylu, vyčerpání osobitosti i originality, přesycenosti trhu novými, i když zoufale nekvalitními pouze tvářemi, pak je to i profese s krátkým dechem a opravdu malým vděkem.

Kubelková: Vaše skepse mě docela překvapuje...ve Vašem případě se mi to zdá až neuvěřitelné. Vašima rukama přece prošli úplně všichni, kteří v této profesi v posledních více než třiceti letech něco znamenali. Většina z těch slavných a uznávaných dokonce pod Vaším režijním vedením začínala...Jan Rosák, Marek Eben, Karel Šíp, Petr Novotný, Leoš Mareš...a další a další...

Adamec: Ano, to je pravda...bylo jich více než STOPADESÁT, s nimiž jsem natočil některý z tipů zábavných show!!! S některými jednou a dost, s jinými i nesčetněkrát za sebou, třeba s Janem Rosákem stokrát slavné Bingo, s Janou Novákovou-Adamcovou léta Miss aerobik ČR, s Janem Čenským Miss České republiky, s Michalem Suchánkem a Richardem Genzerem XXL nebo 36x se sourozenci Gondíkovými Go-Go šou...Ale skutečný recept na jednoznačnou kvalitu moderátorské profese jsem přesto nenašel.

Příloha C – Rozhovor s režisérem, scénáristou, producentem a majitelem agentury VAC Petrem Vachlerem. 15.1. 2012

Kubelková: Myslíte si, že herec musí být automaticky i dobrý moderátor?

Vachler: Tyto dvě profese spolu nesouvisí. V případě moderace jde o intuici, improvizaci, respekt.

Kubelková: Proč ne?

Vachler: Být hercem, ještě není zárukou určitého zdravého exhibicionismu, kterou moderace vyžaduje.

Kubelková: Jakým hercům podle vašeho názoru moderování jde?

Vachler: Těm, kteří mají dar vynikající paměti, nebo s respektem se připraví, dokáží improvizovat, sáhnout do minulosti a vhodně propojit souvislosti, mají cit pro pointu a mají zkušenosti práce s publikem. Dávám přednost moderátorům, kteří běžně pracují s publikem, ať už na divadle, či jinde. I když má člověk talent, potřebuje se vždy mnohému naučit.

Kubelková: V čem je největší rozdíl mezi těmito profesemi?

Vachler: Jsou to dvě rozdílné kategorie, profese, které se obojí dají zvládnout, pokud někdo chce umět více a mít větší záběr.

Kubelková: Mají podle vás tyto dvě profese nějaký společný jmenovatel?

Vachler: Charisma, umět zaujmout a vytvořit kontakt s publikem. Umět se naladit, vytvořit atmosféru, najít propojení.

Kubelková: Podle čeho volíte do svých pořadů moderátory?

Vachler: Podle zkušeností, odpozorování, jak vystupují, jak je lidé poslouchají v menší skupinách, podle hlasu, stavby příběhu, jak pracují s pointou. Praxe je důležitá, i když s televizí často přímo nesouvisí.

Kubelková: Myslíte si o některých hercích, že jim moderování vyloženě nejde?

Vachler: Pokud bych měl jmenovat, že někomu něco nejde, raději budu zpívat píseň o třešních a to neumím zpívat.

Kubelková: Jak důležitá je podle vás v moderování schopnost improvizace?

Vachler: Je to podstata umění zvládat přítomný okamžik, je to kouzlo moderace, zábavy tohoto druhu.

Kubelková: Podle čeho se podle vás pozná, že moderátor pořad dobře moderoval?

Vachler: Sedm miliard lidí, sedm miliard příběhů. Každému se bude líbit něco jiného. Měla by to být většina ? Nebo kritici ? Kolegové ? Neexistuje dobrá a špatná moderace. Ale pokud bychom měli mluvit o dobré moderaci třeba Českého lva, pak je podstatným rysem dobré moderace umět se naladit na publikum a vyjít mu vstříc, najít atmosféru daného dne. Ta je proměnlivá s každým okamžikem.

Kubelková: Co jako režisér očekáváte od herce a co od moderátora?

Vachler: Od herce, aby skvěle intimně zahrál před pár lidmi předepsanou roli. Od moderátora očekávám improvizaci, naladění, respekt k akci, lidem, upozadění se před oceněnými.

Kubelková: Už vám někteří herci odmítli nabídku na moderování např. Českého Lva? Pokud ano tak kteří a z jakého důvodu?

Vachler: Opravdu to musím říkat ? Jsou herci, kteří se bojí, jsou herci, kteří nedodrží slovo, jsou herci, kteří se omluví, neboť to není jejich silná stránka. Důležité a podstatné je, aby si to všichni užili a bavilo je to. Pokud není prvotní zájem, nepřesvědčuji je proti vůli, jen argumentuji, dokud si neřekneme ano, nebo ne. Nic se nevyprosí a pokud ano, pak to propojení nebude fungovat.

Příloha D – Rozhovor s herečkou a lektorkou improvizace Simonou Babčákovou 5.3.2012

Kubelková: Jakým způsobem improvizaci vyučujete?

Babčáková: Už slovo vyučovat mi přijde zavádějící, protože improvizace se naučit moc nedá. Já se spíše vnímám jako takový konzultant a workshopy dělám tak, že zadávám lidem určité cvičení a dávám jim zpětnou vazbu a v té zpětné vazbě pojmenovávám určitá pravidla.

Kubelková: Takže improvizace se nedá naučit?

Babčáková: Jako tak aby to mohl dělat kdokoliv, a to je jedno, jestli projde dvacetiletým nebo tříměsíčním výcvikem, aby mohl potom improvizovat, vyloučeno.

Kubelková: Takže jsou třeba dispozice. A jaké?

Babčáková: Určitě velká fantazie. Exhibicionismus ve smyslu mít radost z předvádění něčeho, ne sebe, ale mít radost, že zprostředkovávám příběh. Je také nutné ty příběhy v hlavě mít. Být dobrý vypravěč a být dobrý hráč. Hráč je pro mne ten, kdo je ochoten se odevzdat celé té inspiraci, která se děje. Základ improvizace, kterou já učím, je přitakávat úplně všemu, protože v té rychlosti nemáte čas. Stejně jako v moderování, tam také nemáte čas si vybírat kterou z formulací zvolím. Musím prostě věřit, že to co mne napadá, je správně, a že vždy budu vědět, co mám dělat, i když nevím, co mám dělat.

Kubelková: Při moderování pomáhá hodně zkušenost a co pomáhá při improvizaci?

Babčáková: Trénig. Jedině. Je třeba to pravidelně žít.

Kubelková: Takže improvizace je nebo není připravená?

Babčáková: Ta improvizace není připravená, ale ten hráč musí být připraven.

Kubelková: Jak připravený?

Babčáková: Určitě je dobré být odpočatý, čím je člověk unavenějším tím je to delší. Ideální by bylo být tak nějak usebraný. Ale mě samotné trvá tak 15 minut, než se do toho ponořím.

Kubelková: Do čeho?

Babčáková: Do té hry, do toho příběhu.

Kubelková: Do té vlastní hry?

Babčáková: Ano. Do té doby, než se začne ten příběh odehrávat, když to teda vůbec vyjde, mimo moji mysl. Kdy já najednou sleduji něco, co nejsem úplně já. Ze začátku je tam hodně technika, ale pak když se dostaví ten zázrak, pak se člověk dostane do toku a dává se k dispozici, tomu co je.

Kubelková: Takže člověk vlastně žije přítomnost?

Babčáková: Jo, určitě přítomnost tam hraje velkou roli.

Kubelková: Je třeba k tomu herecké vzdělání?

Babčáková: Je to velká výhoda. Protože se můžete opřít o techniku, na kterou už nemusíte myslet.

Kubelková: Je to určitý způsob meditace?

Babčáková: Když se stane ten zázrak, což není samozřejmost. Také jsem to teď nedávno zjistila, že to není samozřejmost. Tak se cítím po takovéto improvizaci nějakým způsobem pročištěná.

Kubelková: Z čeho se při improvizaci vychází?

Babčáková: Když jsem se to učila já od Jaroslava Duška, tak se vycházelo z tělesných pocitů. To je ta pravda, ke které se teď vracím. Člověk musí přitakat čemukoliv. Takže pokud se cítím vyčerpaná a v depresi a začala bych uměle hrát nastřelenou veselou postavu, tak já na ní nemám energii. Ten výchozí bod je v tom, jak se cítím. Teď nedávno když jsme hrály s Ester Kočičkovou, tak jsem si v šatně líčila řasy a ona mi říká: „Ty si líčíš řasy?“ a já: „No, budeme za krásný ženský“. A už když jsme scházely po schodech dolů, tak jsme se obě nahrbily a byli z nás alkoholici. Prostě to tělo šlo jinam. Tělo v sobě má starší moudrost a ono ví vždy líp než já.

Kubelková: Dá se takto improvizovat v moderování? Často všichni moderátoři hovoří o improvizaci?

Babčáková: To je trochu jiný druh improvizace. To není představení, kde hodinu a půl improvizujete. Moderování pro mne není improvizace, ale moderování je, že hraji moderátorku, ta role má tyto a tyto pravidla a v rámci toho si můžu dovolit toto a toto a jestliže se mi děje nějaký tělesný pocit, ve smyslu pravda, pak ano improvizace je, že to přiznám. Mě se nelíbí, když se při moderování projevují takové ty pocity nervozity, trémy, přijde mi to, že je to

alibismus, s kterým moderátor přiznává nejistotu a zmenšuje tím to, co dělá. Já neberu moderování jako improvizaci. Moderátor je pro mne informátor, který informuje a může to udělat různými způsoby.

Kubelková: Za nejlepšího moderátora Českých Lvů je často považován Jaroslav Dušek, který přece hodně improvizoval?

Babčáková: On je mistr improvizace. Nikdo takový, jako je Jaroslav Dušek, tady není. S čímž se já velice těžko srovnávám, protože vždy když se s ním srovnám, cítím se být nedostatečná. On má mnoho darů. Umí být pohotově neskutečně vtipný. Já jsem pak měla pocit, že správný moderátor musí být také neskutečně vtipný, a ono to v praxi není úplně tak nutné.

Kubelková: Ano, ale v případě televizních přenosů se to očekává.

Babčáková: A proto já takové práce neberu. Pokud je někdo při moderaci vtipný, tak je vtipný proto, že je takový.

Kubelková: Co se tedy dá pro moderování z vaši workshopů využít?

Babčáková: Získáte určitý typ sebedůvěry a sebevědomí, které potřebujete pro moderování a které potřebujete i pro improvizaci. Naučíte se zpracovávat situace neosobním způsobem a přestanete mít strach. Já jsem si teď nedávno pojmenovávala, co to je, když jsem sledovala ceny Filmové kritiky, které uváděl Ondra Vetchý, o kterém vím, že je chytrý a velmi verbálně pohotový a jediný co neměl, byla sebedůvěra, a byl tuhoš a bylo to mimo. Při těch mých workshopech se může člověk setkat s kritickými situacemi, a může získat určité know how, aby věděl, co s nimi dělat.

Kubelková: Moderátoři často hovoří o tom, že se moderátor nedá hrát. Že musí být sám za sebe.

Babčáková: Jo a ne. Ano, pořád jsem to já, jako Simona Babčáková, a pořád mě vidíme a je tam titulek, ale já teď tady s vámi mluvím úplně jinak než na sto třicet lidí. Takže je to role. Z mého úhlu pohledu je to role. Já kdybych to dělala za sebe, tak nebudu vyjmenovávat sponzory, protože mě nezajímají sponzoři, to není pravda, já tam plním úkol a jsem v nějaké roli a pro mne to je herecká výzva.

Kubelková: Je při improvizaci důležité vnímat energii publika?

Babčáková: My se o tom často v divadle bavíme, že vnímáme energii publika, ale to je věc, kterou já intelektuálně nezpracovávám. Já jí esenciálně vnímám a ona mě esenciálně ovlivňuje. A já nemám zanalyzováno, co v tu chvíli jde ze Simony Babčákové, co v tu chvíli jde od Boha a co v tu chvíli jde od diváků. Tam není přesná hranice, co je moje energie a co diváků.

Kubelková: Od Boha jde přece všechno?

Babčáková: Ano, samozřejmě, že ano, protože my jsme Bůh.

Kubelková: Jak moc svazující je při improvizaci vědomí, že lidé očekávají, že bude sranda.

Babčáková: To je právě to, co je třeba odbourávat při trénincích. Ale nicméně ten tlak tam vždycky je. Já jsem improvizovala s jednou kolegyní a ta improvizace pro mě byl příšerná. A já jsem říkala: „Hele, vždyť ty lidi se nesmáli, vždyť jsme nic nepředvedly“ a ona: „Já nebudu tady kvůli lidem šaškovat, přišli na improvizaci, tak co se dělo, to se dělo“. Já jsem si to pak musela pojmenovat a ptala jsem se, mám to takhle? Ne. Ty lidi si zaplatí sto třicet korun za to, že dostanou nějakou show, a já za sebe cítím tlak nebo povinnost dodat show a jdu dělat show a to, co k tomu potřebuji, jsou sebevědomí, talent, umět vyprávět příběhy, být pohotová, umět vnímat energie, zpracovávat paniku, tohle vše ano, ale to očekávání v břiše, co když se nebudou smát, co když mě nic nenapadne, co když nebudu vtipná, se mě vždy děje a jediný, co za ty roky získávám je, že se nesnažím toho pocitu zbavit, protože on je adekvátní a je to něco, co mi zvedne energii, když jsem unavená. Ten pocit tam vždy je a jestli někdo tvrdí, že ne, tak nevím. Možná Dušek, ale to je vážně mimozemšťan.

Kubelková: Myslíte si, že herci mají větší předpoklad k tomu být dobrými moderátory?

Babčáková: Ano. Mají technické vybavení, umí pracovat s hlasem, mají pregnantní vyslovování, umí vystupovat na pódiu, umějí pracovat s mikrofonem, ale ne každý na to má povahu.

Příloha E – Rozhovor s moderátorem a scénáristou Liborem Boučkem
26.2.2012.

Kubelková: Média se často opírají o vaše tvrzení, že nejhorší je moderující herec. Stále si to myslíte?

Bouček: Bohužel ten pocit ve mně stále přetrvává. Existuje několik výjimek, ale je to dáno obecnou představou zadavatelů, že moderování a herectví jsou příbuzné disciplíny.

Kubelková: V čem mají herci podle vašeho názoru v moderování nevýhodu?

Bouček: Herec je vychováván coby interpret. Interpret literárního díla s cestou vyznačenou režisérem. Jeho dílo je tedy přesně nalinkováno dopředu a většinou trpí absencí vlastního tvůrčího přínosu. Moderátor je zprostředkovatel, u nějž se počítá se schopností reagovat na danou situaci. Herecký přístup je na nic, protože kupříkladu živý přenos s řadou hostů nelze dopředu nalinkovat. Zároveň u herců mnohokrát dochází při jejich moderování k tomu, že místo aby moderovali, tak moderátora lépe či hůře zahrají. To bývá úplně nejhorší.

Kubelková: Myslíte si, že u nás v ČR neexistuje dobrý herec - moderátor?

Bouček: Jaroslav Dušek - otázkou je, jestli ho můžeme považovat za vynikajícího herce. Marek Eben se vyznačuje dokonalou přípravou a díky tomu je jako moderátor velmi oblíben. Ale tím jsme, alespoň z mého pohledu, ta jména vyčerpali. Existují dobří moderátoři, kteří prošli hereckou školou, která jim dala skvělou řemeslnou přípravu, ale v jejich profesi moderování převažuje - sourozenci Gondíkovi nebo Aleš Háma.

Kubelková: Jaký je z vašeho pohledu hlavní důvod, proč televize často používají na moderování právě známé herce?

Bouček: Televize se snaží získat co největší podíl na trhu a vzhledem k obecnému povědomí v Česku, že moderovat může každý - ať už je to modelka, olympijský vítěz, finalista kontejnerové reality show, porotce z velkolepé show nebo spisovatelka - hledají silné jméno, které přitáhne co největší počet diváků. Tento fakt se následně bohužel podepíše pod celkový produkt.

Kubelková: Podle čeho se podle vás nejlépe pozná, že moderátor – „Spielleiter“ pořad dobře moderoval?

Bouček: Podle toho, že vám nevadil. Podle toho, že máte pocit, že měl pořad dynamiku. Podle toho, že jste se zasmáli a nezůstala ve vás nezodpovězená otázka. Podle vysoké sledovanosti.

Kubelková: Myslíte si, že se dá moderování naučit? Pokud ano, tak jak?

Bouček: Do jisté míry se to naučit dá. Je třeba elementární znalost techniky - mluva, pohyb, nonverbální komunikace. Pokora - v širším slova smyslu uvědomění si významu projektu, který moderuji a upozadění seberealizace. Kontinuální sebevzdělávání a pravidelná praxe. Ideální jsou denní směny v rádiu, které jsou zároveň dokonalým tréninkem.

Příloha F - Rozhovor s Janem Čenským. 13.2.2012.

1) Kubelková: Vzpomenete si, kdy jste poprvé moderoval(a) v televizi?

1) **Český:** Pokud si dobře pamatuji, tak první větší příležitost moderovat v televizi, bylo uvádění finále Miss ČR.

2) Kubelková: Za jakých okolností jste tuto nabídku dostal(a) a z jakého důvodu jste ji přijal(a).

2) **Český:** Přebíral jsem pomyslné moderátorské žezlo po Marku Ebenovi, takže rozhodování nebylo vůbec jednoduché, laťka prostě byla hodně vysoko. Nabídku jsem dostal od prezidenta soutěže Miloše Zapletala, který mě už před tím viděl při moderování semifinálových kol. Pamatuji si, že jsem se nejdříve této nabídky zalekl a požádal ho o roční odklad :-), nicméně jsem se nakonec nechal přemluvit a a v žádném případě jsem nelitoval.

3) Kubelková: Proč se věnujete moderování, co vás na něm baví?

3) **Český:** Je to pro mne adrenalin. V divadle můžete po nazkoušeném představení aspoň trochu tušit, jaká bude odezva, reakce diváků, to u moderování není možné, tam skáчете do mlhy a je pouze na vás a vašich schopnostech a zkušenostech a samozřejmě také přípravě, jak dopadnete...

4) Kubelková: V čem si myslíte, že je nejzásadnější rozdíl mezi hraním a moderováním?

4) **Český:** V divadle hrajete postavu, roli, při moderování jdete sami za sebe. Jakmile začnete hrát roli moderátora, je to konec. Dříve nebo později na to diváci přijdou, přestanou vám věřit a jste v koncích.

5) Kubelková: Jaké naopak společné prvky v těchto profesích vidíte?

6) Kubelková: Co z herecké praxe využíváte při moderování?

5, 6) **Český:** Odpovím na obě otázky současně. Umím pracovat se scénářem, jsem schopen se naučit faktické informace ve velmi krátkém čase, ke spolupráci potřebuji režiséra. Jsem z divadla naučen velmi citlivě vnímat publikum, reakce diváků, cítit atmosféru a navázat ten správný kontakt s obecnstvem.

7) Kubelková: Je něco z herecké praxe co vás naopak při moderování omezuje nebo omezovalo?

7) Čenský: Možná přílišná kázeň, poslušnost, někdo dokáže na jevišti zlobit, diváky, režii i autora scénáře v dnešní době se tato odvaha cení, to já nedokážu ...

8) Kubelková: Kterou z těchto dvou profesí považujete za obtížnější? A proč?

8) Čenský: Pro mne je to práce herce, ta je jistě složitější, na divadle se velmi snadno odkopete, pokud nemáte hereckou průpravu. Pokud je někdo osobnost a dokáže zaujmout, tak při moderování může uspět.

9) Kubelková: Co vy osobně považujete při moderování za nejobtížnější?

9) Čenský: Umět vystihnout atmosféru... říkám tomu umět nastavit tu správnou, stejnou frekvenci, jak toho, kdo vysílá, tak toho, kdo přijímá.

10) Kubelková: Co je pro vás náročnější? Moderování televizních pořadů, nebo společenských akcí? A proč?

10) Čenský: Každopádně jsou to televizní pořady, zvláště přímé televizní přenosy, kdy moderátor musí hovořit spíše k divákům u obrazovek, kterých je většinou více, ale přitom musí vzít do hry i přítomné publikum, které navíc vytváří tu správnou a potřebnou atmosféru.

Příloha G – Rozhovor s Markem Ebenem. 8.1.2012.

1) Kubelková: Vzpomenete si, kdy jste poprvé moderoval(a) v televizi?

1) Eben: To je tak dávno, že si ani nejsem jistý, asi to bylo ještě během studií na konservatoři, dělal jsem takový seriál o amatérských muzikantech, tuším, že se to jmenovalo „Hrají si pro potěšení“.

2) Kubelková: Za jakých okolností jste tuto nabídku dostal(a) a z jakého důvodu jste ji přijal(a).

2) Eben: Ani to si přesně nevybavuji, ale vím, že jsem tehdy byl všechno jiné, jen ne vybíravý. Když mi něco nabídli, ať to byla herecká role nebo moderování, moc jsem se nerozmýšlel. Byla to příležitost a těch jsem zase tak moc neměl, takže jsem bral skoro vše, co bylo. To dnes jsem daleko opatrnější.

3) Kubelková: Proč se věnujete moderování, co vás na něm baví?

3) Eben: Líbí se mi především ta svoboda, že si to vymyslíte sám a pak to i sám realizujete. Ve srovnání s hereckou prací mi to přijde daleko svobodnější.

4) Kubelková: V čem si myslíte, že je nejzásadnější rozdíl mezi hraním a moderováním?

4) Eben: Když hrajete, můžete se schovat za postavu, kdežto v moderování je každý sám za sebe. Nedá se toho moc předstírat, protože vždycky přijdou nečekané situace, na které musíte okamžitě reagovat, a tam se odkope každý.

5) Kubelková: Jaké naopak společné prvky v těchto profesích vidíte?

5) Eben: Například dikce, ta je společná pro obě profese. A taky schopnost poslouchat partnera, ta je snad u moderování ještě důležitější, protože to bývá většinou služební role. Moderátor je velmi často tím, kdo otvírá dveře někomu jinému a když mu nedovede naslouchat, těžko se mu podaří navázat kontakt.

6) Kubelková: Co z herecké praxe využíváte při moderování?

6) Eben: Řekl bych, že kromě věcí, které jsem právě zmínil, už toho moc není. Skoro bych řekl, že to poslední, co by měl moderátor dělat, je hrát.

7) Kubelková: Je něco z herecké praxe co vás naopak při moderování omezuje nebo omezovalo?

7) Eben: Po pravdě řečeno, nic mě nenapadá.

8) Kubelková: Kterou z těchto dvou profesí považujete za obtížnější? A proč?

8) Eben: Je to případ od případu. Obě profese dokážou být okouzlující i nesnesitelné. Záleží na tom, co zrovna děláte a s kým. Ale mě připadá o něco svobodnější to moderování. Tam platí – jaký si to uděláš, takový to máš. Zatímco v divadle přijdete k nástěnce, tam je obsazení a zjistíte, že hrajete hru, která se vám nelíbí, s partnerem, se kterým si moc nerozumíte, a režíruje to režisér, který vás vždycky dusí. Vyjít z takové situace se ctí je velmi obtížné.

9) Kubelková: Co vy osobně považujete při moderování za nejobtížnější?

9) Eben: Vymyslet to. Na rozdíl od herce, který dostane text, tady si ho musíte vytvořit sami. Tedy – nemusíte, pokud se spokojíte s tím, co vám někdo najatý napíše, ale nic od toho nečekejte. Podle mého názoru by měl být moderátor v první řadě autor a pak teprve interpret. Přečíst deset vět z desek dokáže každý. Ale vymyslet něco, co bude mít hlavu a patu a ještě ke všemu vtip, to je dřina. A není náhodou, že všichni špičkoví moderátoři, co znám, jsou především výteční autoři a píšou si své věci sami. Ať je to dnes Karel Šíp, Jaroslav Dušek nebo kdysi Vladimír Dvořák nebo Miroslav Horníček.

10) Kubelková: Co je pro vás náročnější? Moderování televizních pořadů, nebo společenských akcí? A proč?

10) Eben: Pro mne to vyjde nastejno. Když moderuji společenský večer, věnuji se tomu úplně stejně, jako by to byl pořad pro televizi, vlastně by mě to ani jinak nebavilo. Rozdíl bych viděl jen v přímém přenosu. To je - aspoň v mém případě – desetinásobná dávka stressu.

Příloha H - Rozhovor s Miroslavem Etzlerem. 14.2. 2012.

1) Kubelková: Vzpomenete si, kdy jste poprvé moderoval(a) v televizi?

1) Etzler: Nabídky moderovat dostávám za posledních osm let relativně často. Na první přímý přes v české televizi jsem kývl zhruba před pěti lety. Byl to závěrečný večer Filmového festivalu ve Zlíně.

2) Kubelková: Za jakých okolností jste tuto nabídku dostal(a) a z jakého důvodu jste ji přijal(a).

2) Etzler: Obecně si myslím, že dominantní roli v určování kdo bude ten či jiný večer provázet slovem hraje tvář. Čím médii známější, tím lépe. A tady začíná hlavní problém. Jen mizivé procento moderování – je moderování. V mém případě jsem spadl do těch 99%. Dobře jsem věděl, proč jsem se tomuto oboru, disciplíně, vyhýbal. Přijal jsem tuto nabídku patrně z nedostatku sebekritičnosti.

3) Kubelková: Proč se věnujete moderování, co vás na něm baví?

3) Etzler: Moderování se nevěnuji a jsem si jistý, že to tak zůstane i nadále.

4) Kubelková: V čem si myslíte, že je nejzásadnější rozdíl mezi hraním a moderováním?

4) Etzler: Jsou to tak zásadně rozdílné disciplíny jako vrh koulí a skok do výšky. Obě sice spadají pod kategorii lehká atletika, ale společného mají pramálo. Snad jen slova a výrazovou dávku exhibicionismu. Zatímco v herectví je základním prvkem dialog mezi partnery bez dominantního zřetele na posluchače, je tomu u moderování zcela obráceně. Dialog se mění v prodávání informací výhradně a jen lidem sedícím v hledišti. V herectví více méně nebývá zvykem korigovat své emoce. U moderování jste s jejich ataky v koncích.

5) Kubelková: Jaké naopak společné prvky v těchto profesích vidíte?

5) Etzler: Jak jsem výše uvedl. Je to slovo, myšlení a nedostatek studu.

6) Kubelková: Co z herecké praxe využíváte při moderování?

6) Etzler: Moderoval jsem pouze čtyřikrát a ze své třicetileté herecké praxe se mi nepodařilo využít vůbec nic.

7) Kubelková: Je něco z herecké praxe co vás naopak při moderování omezuje nebo omezovalo?

7) Etzler: Emoce.

8) Kubelková: Kterou z těchto dvou profesí považujete za obtížnější? A proč?

8) Etzler: Jsou to disciplíny, které mají svá daná specifika. Je otázkou, zda je těžší hodit přes devadesát metrů oštěpem či uběhnout sto metrů pod deset vteřin. Nemůžu říct, zda je pro mne moderování těžší, jsem si však jistý, že k němu nemám žádných předpokladů. A to je zásadní.

9) Kubelková: Co vy osobně považujete při moderování za nejobtížnější?

9) Etzler: Koncentraci, vyrovnanost, klid a dokonalou znalost věcí, o nichž mluvíte.

10) Kubelková: Co je pro vás náročnější? Moderování televizních pořadů, nebo společenských akcí? A proč?

10) Etzler: Mám zkušenosti s oběma. Přímý přenos má svá specifika. Co pokazíte, nenapravíte. To je snad zásadní rozdíl. Tedy i v emocionální rovině.

Příloha I - Rozhovor s Tomášem Hanákem. 18.1. 2012.

1) Kubelková: Vzpomenete si, kdy jste poprvé moderoval v televizi?

1) Hanák: Byl to dvaapůlhodinový přímý přenos Pomozte dětem. Strašná zkušenost. Domů jsem jel čtyřicítkou a nevěřil, že jsem to přežil – už jen samotné vyčerpávající zkoušky, které člověka spolehlivě zbaví zbytků sil i sebevědomí, protože všechny zábavné momenty, které si doma pečlivě připravil, už podruhé – neřkuli potřetí – nikoho z přítomných nebaví.

2) Kubelková: Za jakých okolností jste tuto nabídku dostal a z jakého důvodu jste ji přijal?

2) Hanák: Hledala se vhodná tvář pro celý projekt a jeho moderování – no a já jsem byl v té době hodnocen jako charismatický muž, nuž jsem to dostal. Tu nabídku jsem ale přijal nikoli jako „výzvu“, ale protože mám sklony věnovat se charitě.

3) Kubelková: Proč se věnujete moderování, co vás na něm baví?

3) Hanák: Je to dobře placená práce, ovšem zaplacená spoustou nervů. V posledních letech už je mi ale dopřávána značná volnost a tedy i možnost improvizace, takže se mnohdy vracím domů s lepším pocitem než z divadla po standardně odehrané třicáté repríze. Občas je to skoro srovnatelné se stand-upy Na stojáka.

4) Kubelková: V čem si myslíte, že je nejzásadnější rozdíl mezi hraním a moderováním?

4) Hanák: V divadle (Sklep) jsme doma a máme své diváky, kteří snesou leccos. Při moderování se musím přizpůsobit zadání a složení „publika“, což mám ale rád, ty změny mantinelů. Hraní je většinou vyzkoušené, ověřené, při moderování – a všemožných nevypočitatelných momentech – musí být člověk stále v maximálním střehu.

5) Kubelková: Jaké naopak společné prvky v těchto profesích vidíte?

5) Hanák: S divadelním hraním asi žádné. Se stand-upy naopak mnohé, od nutnosti nenudit, sledovat pozornost a náladu diváků až po schopnost bleskově promýšlet věty a „myšlenky“ hodně dopředu, aby měly hlavu i patu a navíc byly ještě vtipné – protože to se od moderátora většinou očekává především.

6) Kubelková: Co z herecké praxe využíváte při moderování?

6) Hanák: Asi určité herecké sebevědomí, zkušenost, schopnost reagovat. Samozřejmě je výhodou umět mluvit nejen spisovně, ale i kultivovaně - a také „barevně“, tzn. měnit třeba tón a barvu hlasu, znít slavnostně a pak třeba ledabyly. Výhodou mi je nejspíš i to, že se jako „master of ceremony“ s radostí shazují, podobně jako v divadle; koneckonců, role moderátora si to, mezi námi, mnohdy zaslouží. Já si opravdu nemyslím, že herci a moderátoři jsou elitou národa.

7) Kubelková: Je něco z herecké praxe, co vás naopak při moderování omezuje nebo omezovalo?

7) Hanák: Nevím o ničem.

8) Kubelková: Kterou z těchto dvou profesí považujete za obtížnější? A proč?

8) Hanák: Nikdy jsem nehrál shakespearovské role, které člověka pohltí, opravdu vysají. Takže pro mě je obtížnější moderování – člověk stojí sám a jen sám proti stovkám diváků, kteří mají často očekávání srovnatelná právě s divadlem - kde je ovšem „odpovědnost“ rozdělena mezi více herců.

9) Kubelková: Co vy osobně považujete při moderování za nejobtížnější?

9) Hanák: Tu práci nijak nemiluji, takže mám problém už jen vyndat ze skříně smoking a motýlka. A nejhorší jsou asi poslední minuty před vstupem do „jámy lvové“; bývám nejednou zcela paralyzovaný – všechno ale spadne, když člověk vkročí do světla reflektorů. Jo, má to své kouzlo, podivné kouzlo šoubizu i adrenalinu.

10) Kubelková: Co je pro vás náročnější? Moderování televizních pořadů, nebo společenských akcí? A proč?

10) Hanák: Už dávno nemám rád kamery, navíc v televizi bývají opravdu únavné zkoušky, které jsou sice technicky prospěšné, ale berou zúčastněným spoustu „šťávy“. Navíc já mám rád právě momenty, kdy se něco podělá, vybuchne, nečekaně odbočí – to je šance na improvizaci. Společenské akce mám raději, protože mívám nesrovnatelně větší volnost, velmi často už naprostou - ale samozřejmě si nemohu dovolit poslat své „chlebodárce“ k čertu dřív, než mi proplatí fakturu!

Příloha J - Rozhovor s Alešem Hárou. 20.1.2012.

1) Kubelková: Vzpomenete si, kdy jste poprvé moderoval(a) v televizi?

1) Háma: Bylo to v šestáku na konzervatoři. Každý ročník měl na konci tzv. Konzervování v Žižkovském divadle, což byl večer, kdy se šestáci loučili se školou a program vytvářeli sami. My jsme oslovili režiséra Milana Schejbala a toho zase dramaturg televize Ondřej Šrámek a tak se naše Konzervování vysílalo živě v České televizi.

2) Kubelková: Za jakých okolností jste tuto nabídku dostal(a) a z jakého důvodu jste ji přijal(a)

2) Háma: Naše Konzervování byly fragmenty našich absolventských představení, které spojovalo předávání cen Zlatý Hanswurst /jakási parodie na oskary/ přičemž každý absolvent nějakou dostal, já a Jakub Wehrenberg jsme to celé moderovali a byl to křest ohněm. Nejen že jsem upadl hned 2x během toho přenosu, ale odešlo nám postupně 5 mikrofonů, což byl rekord, který se nikdy naštěstí neopakoval. Dodnes na to s panem zvukařem Hřebejkem vzpomínáme.

3) Kubelková: Proč se věnujete moderování, co vás na něm baví?

3) Háma: Na celé mé profesní dráze je nejzajímavější její pestrost a rozmanitost. Baví mne hrát divadlo, moderovat, hrát s kapelou a navíc mne to živé. Říkám si často, že je to dar, kterého je potřeba si vážit. A pestrost a rozmanitost to jsou i důvody toho, proč mě moderování baví.

4) Kubelková: V čem si myslíte, že je nejzásadnější rozdíl mezi hraním a moderováním?

4) Háma: Myslím, že to každý vidí úplně jinak. Ale pro mne je divadlo nebo film jasně nazkoušený mechanismus, na základě kterého lze improvizovat. Zatímco moderování je pro mne hlavně improvizace na základě scénáře či programu.

5) Kubelková: Jaké naopak společné prvky v těchto profesích vidíte?

5) Háma: Je to ta improvizace, která se hodí v u obou profesí.

6) Kubelková: Co z herecké praxe využíváte při moderování?

6) Háma: Myslím, že empatie a umění pozorovat a naslouchat. To jsou vodítka, která vás vedou při hraní i moderování.

7) Kubelková: Je něco z herecké praxe, co vás naopak při moderování omezuje nebo omezovalo?

7) Háma: Vlastně si nic konkrétního nevybavuji snad jen sebestřednost a ješitnost, ale to se netýká jen herectví.

8) Kubelková: Kterou z těchto dvou profesí považujete za obtížnější? A proč?

8) Háma: Jestli lze mluvit o obtížnosti, tak moderování. To je profese, kde je člověk sám za sebe a neukrývá se za žádnou roli..

9) Kubelková: Co vy osobně považujete při moderování za nejobtížnější?

9) Háma: U moderování musíte udělat nějakou legraci ze sebe a ukázat, že umíte se shodit, jinak by si u prvního vtipu, který byste si udělala z někoho jiného, všichni mysleli, že útočíte, a považovali by Vás za zlého. To je ta empatie a naslouchání...

10) Kubelková: Co je pro vás náročnější? Moderování televizních pořadů, nebo společenských akcí? A proč?

10) Háma: Můj televizní pořad Taxík je hlavně o improvizaci, protože pokaždé vezete někoho jiného. Společenské akce mají stejnou devizu, jsou vždycky jiné. V pondělí moderujete tiskovku k vydání knížky, v úterý gynekologický kongres a ve středu dětský den a večer ples veterinářů. Je to pestrost a změna, co mne baví. Ale jestli mám něco opravdu rád, tak jsou to přímé přenosy, protože tam se nedá nic vzít zpátky, je to adrenalin a vznikají věci nečekané, tak jako v životě se i v přímém přenosu vždycky všechno stane podle toho, jak a na co jste připraveni. To mne baví, řešit to rychle, s humorem a ke spokojenosti diváků i zúčastněných. A tak nejen moderuju, ale i žiju....

Příloha K - Rozhovor s Ester Janečkovou. 23.1.2012.

1) Kubelková: Vzpomenete si, kdy jste poprvé moderoval(a) v televizi?

1) Janečková : V rozhlase jsem moderovala poprvé v roce 1991, v televizi pak v roce 2004. Šlo o pořad Politikon a měla jsem neuvěřitelnou trému.

2) Kubelková: Za jakých okolností jste tuto nabídku dostal(a) a z jakého důvodu jste ji přijal(a).

2) Janečková : Režisér Petr Jančárek mě pozval na kamerové zkoušky. Doporučila mu mě Helena Třeštíková, se kterou se už léta znám díky sběrnému dokumentu, který se mnou točí. To je pro mě důkazem, že bez osobních kontaktů je velmi těžké se k práci v televizi dostat. Kamerové zkoušky nebyly veřejné, takže bez Heleny bych se o nich vůbec nedozvěděla. Překvapivě jsem byla vybrána a neváhala jsem ani minutu. Brala jsem to jako velkou příležitost a výzvu.

3) Kubelková: Proč se věnujete moderování, co vás na něm baví?

3) Janečková : Vždy jsem byla dost upovídaná a zvědavá a teď se obojí stalo náplní mé práce. Těší mě dozvídat se nové věci, pokoušet se otevřít lidi, zbavit je trémy a obav.

4) Kubelková: V čem si myslíte, že je nejzásadnější rozdíl mezi hraním a moderováním?

4) Janečková : Řekla bych, že ten rozdíl je opravdu dost zásadní. Herec HRAJE roli, měl by být jistě spontánní, ale v intencích dané role. Moderátor musí být sám za sebe a hlavně musí být schopný vždy improvizovat. Nemůže se svůj výstup naučit nazpaměť. Navíc moderátor nepracuje s profesionály. Neměl by se pokoušet vedle laiků, se kterými vede rozhovor, vyčnívat. Jeho projev musí být naprosto civilní.

5) Kubelková: Jaké naopak společné prvky v těchto profesích vidíte?

5) Janečková : Těch je určitě dost. Důležitá je správná mluva a řeč těla. Navíc i moderátor musí umět zahrát například zájem ve chvíli, kdy ho téma vůbec nezajímá. Herec je zase naopak občas v situaci, kdy musí neplánovaně spontánně zaimprovizovat. Třeba ve chvíli, kdy jeho herecký kolega zapomene přijít na jeviště.

6) Kubelková: Co z herecké praxe využíváte při moderování?

6) Janečková : Na DAMU jsem první tři roky studovala dramaturgii, až pak jsem přestoupila na herectví. Musím říct, že dramaturgie mi při moderování velmi pomáhá. Když vedu rozhovor, snažím se o něm přemýšlet vcelku, s jistým dramaturgickým nadhledem. Tak, aby měl začátek, prostředek i konec, logický vývoj.

7) Kubelková: Je něco z herecké praxe co vás naopak při moderování omezuje nebo omezovalo?

7) Janečková : Myslím si, že herci, a to se týká i mě, přestože o sobě jako o herečce dost pochybují, mají sklon k exhibici a jisté dávce sebestřednosti. Moderátor naopak musí být velmi ukázněný a měl by dokázat zůstat v pozadí a nechat vyniknout toho, s kým vede rozhovor. Moderátor zkrátka musí být o dost pokornější než herec – a s tím mám občas problém.

8) Kubelková: Kterou z těchto dvou profesí považujete za obtížnější? A proč?

8) Janečková : Za obtížnější považuji herectví, ale to bude určitě tím, že mám mnohem méně hereckých zkušeností a celkově sobě jako o herečce moc nevěřím.

9) Kubelková: Co vy osobně považujete při moderování za nejobtížnější?

9) Janečková : Moderátor by měl umět skvěle naslouchat. To je někdy těžké, zvláště když druhý člověk mluví o něčem ne příliš zajímavém. Zároveň je třeba myslet vždy aspoň o jednu otázku dopředu a to je také složité – dobře vnímat a spontánně reagovat a zároveň být o krok napřed.

10) Kubelková: Co je pro vás náročnější? Moderování televizních pořadů, nebo společenských akcí? A proč?

10) Janečková : Větší obavu a trému mám při moderování společenských akcí. Znervózňují mě diváci na akci. Jsem více zvyklá na kameru, kdy jsou diváci skrytí, v anonymitě. Opět to ale asi vyplývá hlavně ze zkušenosti. Na kameru jsem prostě už zvyklá.

Příloha L - Rozhovor s Terezou Kostkovou. 14.1.2012

1) Kubelková: Vzpomenete si, kdy jste poprvé moderoval(a) v televizi?

1) Kostková: Byl to pořad "Babeta", taková rodinná soutěž, točila se vždy v jiné sportovní hale různě po republice. Sice se to předtáčelo, ale před vyprodanou halou...takže trochu "live" to bylo taky :-D

2) Kubelková: Za jakých okolností jste tuto nabídku dostal(a) a z jakého důvodu jste ji přijal(a).

2) Kostková: Do Západočeského divadla v Chebu, kde jsem byla druhým rokem ve svém prvním angažmá, přijeli dva pánové: dramaturg pořadu Honza Dobiáš a moderátor Petr Salava. Podívali se na představení, řekli, že o mě slyšeli (zřejmě, že pusu nezavřu :-D a také jsem hostovala v jednom představení v Praze) a oslovili mě s nabídkou. Přijala jsem ji prostě proto, že jsem neměla žádný důvod ji nepřijmout. Také to bylo najednou další nenásilné "laso" z Prahy a měla jsem za sebou už moderování nejedné akce v Chebu, tak sem věděla, že mě to baví!

3) Kubelková: Proč se věnujete moderování, co vás na něm baví?

3) Kostková: Jiný druh kontaktu s lidmi, než skýtá divadlo, možnost psát si scénáře, vlastně ta možnost osobité kombinace psaného a mluveného projevu, leckdy velký podíl autorství (minimálně v projevu)...no a protože moderátor by měl vědět, co se děje, je často jakýmsi na pódiu takovým přítomným přiznaným "inspicientem", který kormidluje loď, kam je potřeba, tak i tohle organizování a "řízení" správným směrem mi vyhovuje.

4) Kubelková: V čem si myslíte, že je nejzásadnější rozdíl mezi hraním a moderováním?

4) Kostková: To si netroufám úplně rozebírat. Každý, kdo obě profese současně dělal, může ty rozdíly spatřovat lehce v něčem jiném. Ale ve mě zní jistý příměr, který to alespoň v mých očích snad postihuje: je to jako být hudebníkem třeba ve filharmonii, ale namísto jednoho hudebního nástroje hraje střídavě podle "potřeby" = nabídky, na dva. Jinak se chová, jinde stojí a jiné místo v partituře zastává houslista, jiné hráč na bubny nebo trubku, ale milovat hudbu a znát noty musejí oba. Rozdíl je jako zkrátka mezi dvěma muzikanty jednoho tělesa, nikoli jako mezi popelářem a zubařem.

5) Kubelková: Jaké naopak společné prvky v těchto profesích vidíte?

5) Kostková: Kromě toho, co vyplývá z výše zmíněného, je tu snad ještě nutnost spojit dané a neměnné věci z vnějšku s přirozeností a samozřejmostí, aby výsledný dojem nebyl prkenná trčící konstrukce, ale lehkost, zábava a pocit právě vzniklého okamžiku. Obě profese mají své jasné "řemeslo"...jakkoli se k němu dá přijít po různých cestách.

6) Kubelková: Co z herecké praxe využíváte při moderování?

6) Kostková: Právě správné položení otázky, tedy pořadí, je současně odpovědí. Nezní: "Co z moderování používáte v herecké praxi"! Ano, pro mě veškerá technická i citová zkušenost z divadla je přetavitelná, upravitelná, nějak použitelná pro profesi moderování. Je to jako podskupina, jedna z možných rolí. S tím hlubokým paradoxem, že musíte být zcela a více než v kterékoli roli sami sebou. V moderování se nevydáváte mimo sebe, ani zevnitř, ani kontaktem fyzickým, není tolik podstatná emoce. Zato nálada ano!

7) Kubelková: Je něco z herecké praxe co vás naopak při moderování omezuje nebo omezovalo?

7) Kostková: Nejsem si vědoma.

8) Kubelková: Kterou z těchto dvou profesí považujete za obtížnější? A proč?

8) Kostková: Když zůstanu u průměru s hudbou, který jsem uvedla, odpověď je nasnadě, obojí má svá specifika, něco obtížnějšího, něco méně, taky jak pro koho, jak kdy a záleží i na celém projektu. Jsou náročnější divadelní kusy, existují na jinou věc jinak náročné projekty moderátorské.

9) Kubelková: Co vy osobně považujete při moderování za nejobtížnější?

9) Kostková: Soulad, synchron všech požadavků v jednotný přirozený a jakoby lehoučkový celek. U píána taky chvílku trvá než skloubíte pravou a levou ruku, pak už se dají brnkat hezké skladby. Takže jako vždycky: cvičit, cvičit, cvičit. :-D

10) Kubelková: Co je pro vás náročnější? Moderování televizních pořadů, nebo společenských akcí? A proč?

10) Kostková: Tak určitě televizní pořady vyžadují větší akceptaci prvků, které při jednorázové akci nejsou potřeba, a soulad s nimi. Mám na mysli hlavně technologii přenosu (mluvím hlavně o přímým přenosu), tedy kamery a postavení v aranžmá. A čas! Podřízení se stanoveným časovým limitům. Tady je naprostá nutnost podřízení se tudíž i režii, tady se ještě o něco výrazněji mohou hodit a uplatnit zkušenosti z divadla, kdy svoboda a improvizace je věc jen velmi velmi zdánlivá. Při samostatné společenské akci je té svobody a improvizace daleko víc. Je to prostě trochu odlišný žánr, "zvuk" nástroje to nemění, jen jeho použití a tempo.

Příloha M - Rozhovor s Michaelou Maurerovou. 27.1.2012.

1) Kubelková: Vzpomenete si, kdy jste poprvé moderoval(a) v televizi?

1) Maurerová: Tuším, že to bylo v 1.ročníku na DAMU v České televizi a šlo o pořad o astrologii, přesný název jsem radši zapomněla.

2) Kubelková: Za jakých okolností jste tuto nabídku dostal(a) a z jakého důvodu jste ji přijal(a).

2) Maurerová: Pozvali si mě a několik mých spolužáků na konkurz. Byl to pro mě příjemný a časově nenáročný přivýdělek při studiu. Každý díl pořadu jsem mluvením před kamerou nabývala na jistotě a můj projev byl uvolněnější.

3) Kubelková: Proč se věnujete moderování, co vás na něm baví?

3) Maurerová: Pocit, že jsem díky verbálnímu projevu pánem situace a že vystupuji v roli sebe sama. Díky některým moderátorským zkušenostem jsem si dokonce vyzkoušela být i „manažerem atmosféry a nálady“ diváků (posluchačů).

4) Kubelková: V čem si myslíte, že je nejzásadnější rozdíl mezi hraním a moderováním?

4) Maurerová: Když dostanete nějakou práci pro moderátora, vystupujete jako...Já Míša Maurerová vám teď říkám. Oproti tomu při herecké práci se schováte za roli....Já Roxana,Julie, Desdemona,atd. vám teď říkám... i když se k tomu jako Míša Maurerová stavíte naprosto odlišně☺. Jinak řečeno při herecké práci můžu hrát moderátorku, kdežto při moderování si na moderátorku hrát nesmím, tou musím být.

5) Kubelková: Jaké naopak společné prvky v těchto profesích vidíte?

5) Maurerová: Obojí je (nebo by alespoň mělo být) „umělecká činnost“ a je k ní zapotřebí určitá daná schopnost – talent. Taky je oběma profesím společná sebe prezentace a popularita s tím spojená.

6) Kubelková: Co z herecké praxe využíváte při moderování?

6) Maurerová: Navážu na předchozí otázku. Nebýt popularity, kterou mi přinesla moje herecká práce, neměla bych tolik příležitostí k moderování (ale i naopak). Jinak při moderování využívám techniky jevištní řeči, která se učí na DAMU. Spíš bych řekla, že víc věcí využiju z moderování v herectví, než naopak.

7) Kubelková: Je něco z herecké praxe co vás naopak při moderování omezuje nebo omezovalo?

7) Maurerová: Jednoznačně sklon k „přehnaně hereckému projevu“ (tzv.přehrávání) a lpění na doslovném vyznění textu.

8) Kubelková: Kterou z těchto dvou profesí považujete za obtížnější? A proč?

8) Maurerová: Stejně jako nejde říct, jestli je náročnější být hasičem nebo záchranářem, tak nejde říct, která z těchto dvou rozebíraných profesí je obtížnější! Mě osobně baví mezi nimi „pendlovat“.

9) Kubelková: Co vy osobně považujete při moderování za nejobtížnější?

9) Maurerová: Uvolnit se a bez ohledu na své momentální rozpoložení nebo situaci předvést příjemný a profesionální výkon, kterým zaujmu toho, koho chci tím, co říkám, oslovit.

10) Kubelková: Co je pro vás náročnější? Moderování televizních pořadů, nebo společenských akcí? A proč?

10) Maurerová: Přestože televizi sleduje přece jen více lidí, než je návštěvníků libovolné společenské akce, tak u televizních pořadů není zpětná vazba diváků tak okamžitá jako u společenských akcí. Což v případě, že svým výkonem právě nezaujmete přítomné na dané společenské akci, může být hodně frustrující a nepříjemné.

Příloha N - Rozhovor s Markem Vašutem. 7. 1. 2012.

1) Kubelková: Vzpomenete si, kdy jste poprvé moderoval(a) v televizi?

1) Vašut: To bylo někdy v polovině 90. Let minulého století v originálním newxroomu TV Nova. S Gábinou Osvaldovou jsme v našem pořadu TV BOMBA parodovali zprávy v podání tehdy nejpopulárnější moderátorské dvojice Jurinová – Merunka.

2) Kubelková: Za jakých okolností jste tuto nabídku dostal(a) a z jakého důvodu jste ji přijal(a).

2) Vašut: Byli jsme osloveni tehdejším vedením. Stejným vedením byla si po těch třech letech tato spolupráce ukončena, když jsme odmítli smířit se s jeho opakovanými cenzurními zásahy a porušováním našich autorských práv.

3) Kubelková: Proč se věnujete moderování, co vás na něm baví?

3) Vašut: Je to něco jako adrenalinový sport, na který nemá žaludek a nervy každý. Na špičkové úrovni ho proto moc lidí neprovozuje a díky tomu tam na rozdíl od účinkování v TV nebo filmu stále ještě jsou kompetitivní honoráře. To člověka rovněž „baví“.

4) Kubelková: V čem si myslíte, že je nejzásadnější rozdíl mezi hraním a moderováním?

4) Vašut: V hraní role a v bytí sám za sebe.

5) Kubelková: Jaké naopak společné prvky v těchto profesích vidíte?

5) Vašut: Přirozené hlasové dispozice a cit pro mikrofon, jasná artikulace, pohyb po pódiu, cit pro text a práci s ním, timing a – v neposlední řadě – i náladu obecnostva.

6) Kubelková: Co z herecké praxe využíváte při moderování?

6) Vašut: Vše z výše zmíněného, a pak hlavně schopnost naslouchat partnerovi (ať už spolumoderátoru nebo zástupci klienta na podiu). Z toho vyplývá i nutná schopnost improvizace, okamžité reakce na řešení neplánovaných situací.

7) Kubelková: Je něco z herecké praxe co vás naopak při moderování omezuje nebo omezovalo?

7) Vašut: Nevzpomínám si.

8) Kubelková: Kterou z těchto dvou profesí považujete za obtížnější? A proč?

8) Vašut: Jednoznačně moderování. Právě pro nemožnost „skrýt se“ za postavu. Moderátor je při své práci sám za sebe, takřka neustále v hlavní roli a navíc každé moderování je vždycky premiéra, buď s jen částečnou nebo dokonce žádnou zkouškou. Často to znamená i roli spoluautora scénáře a dramaturga a klient na vás nezdědka spoléhá i jako na inspicienta, chcete-li stage managera. Na klasické „akci“ je to minimálně šest, ale i víc hodin maximální koncentrace.

9) Kubelková: Co vy osobně považujete při moderování za nejobtížnější?

9) Vašut: Viz předešlou odpověď.

10) Kubelková: Co je pro vás náročnější? Moderování televizních pořadů, nebo společenských akcí? A proč?

10) Vašut: Vůbec nejnáročnější je samozřejmě přímý, chcete-li živý televizní přenos. Tam se prostě nesmí udělat žádná chyba. Je to mistrovská disciplína.

Příloha O – Standardizované otázky pro moderátory - herce

- 1) Vzpomenete si, kdy jste poprvé moderoval(a) v televizi?
- 2) Za jakých okolností jste tuto nabídku dostal(a) a z jakého důvodu jste ji přijal(a).
- 3) Proč se věnujete moderování, co vás na něm baví?
- 4) V čem si myslíte, že je nejzásadnější rozdíl mezi hraním a moderováním?
- 5) Jaké naopak společné prvky v těchto profesích vidíte?
- 6) Co z herecké praxe využíváte při moderování?
- 7) Je něco z herecké praxe co vás naopak při moderování omezuje nebo omezovalo?
- 8) Kterou z těchto dvou profesí považujete za obtížnější? A proč?
- 9) Co vy osobně považujete při moderování za nejobtížnější?
- 10) Co je pro vás náročnější? Moderování televizních pořadů, nebo společenských akcí? A proč?

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Iva Kubelková

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: Kombinovaná

Název práce: Moderátoři - herci

Rok: 2012

Počet stran textu bez příloh: 74

Celkový počet stran příloh: 37

Počet titulů české literatury a pramenů: 13

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 2

Počet internetových zdrojů: 5

Vedoucí práce: ThDr. et PhDr. Radek Mezuláník, Ph.D.